

Bible Doctrine

Part 1-4

1

Lai (Haka)

Bia hmai hruai

A hmasa bik ah kan Bawipa Zisu kan Pathian a Min thiang thangtthat si ko seh. Hi Baibal doctrine cauk hi Kawlram i, Apostolic Christian Baibal College ah an cawn mi, Haka holh in correspondence a tuah mi hna caah an leh mi a si. USA kan phak hnu in kan Haka holh in kan zumh mi le kan cawnpiaknak kong hi ttha tein i chimh le cawnpiak nak ding caah can tapi pek a hau nain kan pe kho cio fawn lo. Cu caah hi ca hi ttial tthan i, a duh mi vialte nih anmah te in i rel kho cio hna sehlaw a ttha bik lai tiah saduhthahnak nganpi he timtuaahnak ka ngei. 2010 ah khan chuah cang ding a si nain relrem lo nak a um caah a tu lawng hi kan chuah khawh mi a si.

Zumtu hna nih thlacambu te in nan rel cio a si ahcun hrilhfiah tapi hau lo in nan lung a piang ko lai ti zumhnak zong ka ngei fawn. Zisu Khrih kong le a kan khamhnak hi Khrihfa zumtu nih kan herh bik mi a si bantuk in hi cauk nih hin tapi tthatnemhnak an pek hna lai ti ka zumh. A hman mi poh nih Zisu Khrih dawtnak kan pemhnak hnga caah thluachuahnak kan pekpiak ko seh ti hi ka thlacamnak a si.

Zisu Khrih dum chungah nan u nau.

Rev. Ca Mang
Chin Apostolic Church
Indianapolis, IN
USA

ACHUNG UM MI

Part One

1. Pathian cu
2. Pathian cu Thlarau a si
3. Pathian cu pakhat a si
4. Pathian sining
5. Sertu le nunnak petu
6. Pathian cu mi pakhat a si
7. Zisu Pathian sinak
8. Pathian Minung ah ai cannak
9. Zisu Khrhi Minung tling sinak
10. Pathian pakhat sinak biadik
11. Thiang Thlarau kong
12. Thiang Thlarau rianttuannak kong

Part Two

1. Vancung mi
2. Sehtan
3. Sualnak
4. Minung kong
5. Minung tluknak
6. Minung herh bik mi
7. Pathian dawtnak
8. Ngaihthiamnak
9. Remnak
10. Zisu Khrih thawhtthan nak
11. Thawhtthan nak a peh
12. Damternak

Part Three

1. Zisu reng
2. Zisu Min kong
3. Khamhnak kong
4. Sual chirnak
5. Zumhnak

6. Thiamcoternak
7. Hrintthannak
8. Thianternak
9. Nunthiannak
10. Khrifa tthattlinnak
11. Khamh tlaulo kong
12. Damnak hmuh dingah

Part Four

1. Khrihfabu
2. Pathian pennak
3. Thlarau raithawi-nak
4. Khrihfabu nawlIngeihnak
5. Khrihfabu nih aa ruah chih mi
6. Khrihfabu a va donghnak
7. Thihnak
8. Thawhtthannak
9. Biaceihnak le laksawng
10. Vancung khua
11. Mi tthalo hna an donghnak
12. Zungzal kong

CAWN NAK PAKHATNAK

PATHIAN CU (GOD IS)

A. PATHIAN CU

Baibal cauk a hramthawk nak bia a si mi Gen. 1:1 ah “a hramthawk ah Pathian nih” ti kan hmuh. Mah nih hin Pathian cu a um ti a kan chimh. Baibal ca hi Pathian a um ko ti a hrilhfiahtu a si lo. A um taktak nak fehtertu le langhtertu a si. Van le Vulei i sermi vialte hna nih Pathian a um zia a kan chimh. Solhpelh awk a ttha lo.

B. Pathian a um ti hngalh hi zumhna hrampi a si.

Heb 11:6 “...Pathian sinah a panh mi nihcun a mah cu a um ti a zumh hrimhrim lai...”. Vulei cung hmun kip i a um mi hna nih hin Zeizong tikho tu pa a um ti cu an zumh dih. Lawhkih mi zong nih an zumh. A si nain Mitampi caahcun hngalhlo mi Pathian Lamkaltu 17:23 a si rih.

C. Pathian a zum lo mi cu Mihrut Tiah ti an si.

Sam 14:1 Mihrut nih a lung chungin Pathian a um lo Tiah a ti.

Pathian a um a pawm lo Mipa cu milih chim le midik lo an si.

D. Pathian a um nak i al tik i ttannak.

1. Pathian a um ti mikip nih an zumh: : Mah thil hi kan lungchung te ah aa sem mi a si i, hmunkip le ramkip ah Minung nih an zumh dih mi a si.

2. Tuahtu a um a hau ti lei in ttannak: : Van le Vulei le Minung hi anmah te in an i siam in an um kho lo. Tuahtu, sertu a um a hau hrimhrim tiin ttan khawh a si.

3. Tinh ciamman te in sertu a um ti in ttan nak: : Naazi hi a mahte in aa bunh lo. thilri tete hi anmah ning tein bunhtu le siamtu an hau. Van, Vulei le Minung zong pungsan suaitu a um hrimhrim a hau.

4. Thil um mi (or) sining lei kap in ttan nak: : Minung nih hin an lung chung ah Zeizong hi antlam atling i, thluak nih a tuak khawh lo mi a um a si lo. Singning (being) a um tihi an lungnge ah a um. Cu an hei ruah mi sining cu ruahnak men si lo in Pathian a si ko lai tiin ttanlak khawh a si.

5. Ziaza lei kap in ttan nak(Anthropological) : : Ziaza le nun can hi kan ngiat tikah Minung sining hi ttah le lawmh a hmang mi, chia le ttha a thleidang kho mi, tthatnak tuah a duh mi, Fimnak le tuaktannak a ngei mi kan si. HI thil hna hi ruah tikah a mah um te in a um mi si lo in sertu a um lai tiin ttan a si tawn.

6. Aa rem thiam ko, Aa zawn ti ttan nak: : Tawh awnnak le fang aa rup, aa kaih i aa rup bantu in Pathian a um ti le kan Ziaza kan umtu hi aa rem ve.

Pathian a um ko ti lawng ah hin thilbuai le thilthup kong ah bia leh khawh a si.

7. Cathiang in ttan laknak: : Judah mi an tuania le a chung biaphuan an tlin zia zoh tikah Pathian a um lo ahcun a si kho lo mi a si.

8. Pumpak ton mi zawn in ttan nak: : Khrihfa a si tak mi nihcun kan pumpak cio in sertu Pathian a um cu kan tem dih. Pathian he kan i komhnak , kan thlacam a kan lehnak , khamh kan si nak le kan damnak te hna hi kan ttan laknak cu an si.

E. Pathian a um lo ti i zumh cu;
Ziaza chiatnak le rawhrlnak a chuaipi (Rom 1: 28).
Vulei cung i Pathian a um lo Tiah a zum mi hna nuncan le colcanghnak ah a lang thluahmah ko.

F. Pathian hngalh cu mi nun a remh tuk
Pathian a um Tiah a zum mi hna taktak cu soal kaltak i ceunak lam an zulh (John 1: 7, Ish 6:5-8).

G. Pathian kongah zumlo tu hna dirhmun a phunphun;

1. Biaknak a ngei lo mi (Infidel).
2. Pathian um maw um lo maw ti theihkhawh a si lo a ti mi (Agostic).
3. Biaknak hi a lung a hring ziar mi (Skeptic).
4. Pathian a um bak lo a ti mi (Atheist).
5. Zeipoh hi Pathian a si ko ti i mi pumpak te a um mi, Pathian a zum lo mi (Pantheist).

CAWNNAK PAHINH NAK (LESSON TWO)

PATHIAN CU PAKHAT A SI

A. Pathian pakhat lawng a um;

Pathian cu pakhat lawng a um tihi kan Baibal ah hmun (50) reng lo ah kan hmuh. (Deut 46: 4, Ish 44:6-8, 45:5, James 2:19, 1Tim 2:5). Mah Pathian pakhat a si nak kong hi Israel mi hna kha ttha le felte in hngalhter an si. Cathar he zong aa kalh mi a um lo.

B. Pathian pakhat ti mi hi a zat in rel zongah
Pakhat tthiam a si;

Ish 43:3, 43;11 rel tikak Pathian ah mi pathum an um si lo in a mah kaa hrimhrihm in pakhat lawng a si nak kan hmuh. Nu le va pakhat sinak phun zong in silo In milurel te in pakhat a si ko.

C. Pathian dag an um lo;

Ish 44:8 “ Keimah pin ah Pathian dang an um maw? A si Pathian dang an um lo, a hohmanh ka hngalh mi dang an um lo. Zeizong hngalh dih tu Pathian nih Pathian dang an um kahngal hna lo a ti mi cu zumh ding a si ko.

D. Hebru holh in “EloHim” ti sullam;

Pathian hi Hebru nih EloHim Tiah an auh tawn. A hmandan hi pakhat nak tam a sawh Tiah Trinity pawl nih an ti. A hman ko. A Minung zat a sawh mi silo in thil tikhawhnak ti khi a si deuh. Zekariah 11:12-13 ah EloHim nih a man cu phaisa sawmthum ah an khiah

a timi rel ahcun pakhat a si zia le Zisu ah Pathian a tlin zia hi a si Zakariah 14:5. Judah mi nih EloHim Tiah an ti tikah Pathian ah Minung pakhat nak tam a si Tiah an ruat bal lo. Pathian thiltikhawh nak lei kap in an ruah mi a si.

E. “ Kanmah” ti le “ kan caah ah” ti nih hin sernak hi a Thlithup si lo in langhngan a sinak a langhter;

Gen 1: 26,27 le 3: 32 i kanmah mui lo in ti le, u sih ti kanmah lakah pakhat timi bia kan hmuh. Mah bia phun hi Ish 6:8 kanhmuh tthan. Tthate in zoh ahcun Pathian nih a pongkam i um mi vanmi hna kha a chimh mi hna an si ko. Gen 1:27 ahcun a mah mui lo in a ser ti in aa ttial. Ca chim tu saya nih pung kan suai lai a ti tikah a suaitu saya pa lawng a si, sianghngakchia kha a tuah hnga ding mi kha a chimh tikah a hman tawn mi a si.

E. Trinity ti hi Baibal ah a um lo;

Trinity ti biafang hi Roman Catholic Synod nih Nicean council antuah nak A.D 325 ah laar ngai in hman anthawk i, an phuahcawp mi biafang a si. R.C.M in a chuak mi protestantpawl nih an hmancawp mi biafang a si. Baibal caah a um lo. Pathian ah Minung pathum an ti. Trinity cawnpiaknak nihcun mikha Pathian pathum ti in an lungah a zumhter ko hna. Pathian pakhat ah Minung pathum tinak cun sining pathum a ngei mi Pathian a hman hi a hmaan deuh.

CAWNNAK PATHUM NAK

PATHIAN CU THLARAU A SI

A. Pathian cu Thlarau a si;

John 4:24 Pathian cu Thlarau a si i a biatu hnan nih Thlarau Le biatak in a biak awk asi. Lamkaltu 7: 49 Van cu ka todanh a si i, Vulei cu ka ke chiahnak a si. Siangpahrang 8:27 ... van le van chin hmanh nih an tlum lo. Pathian cu Thlarau a si caah tongkhawh le hmuhkhawh a si lo.

B. Pathian cu hmuhkawh a si lo(God Is Invisible); Exodus 33: 20 ... ka hmai na hmu kho lai lo, mi a ho hmanh a ka hmu mi a nungmi an um lai lo”.

John 1:18 ...a hohmanh nih Pathian cu an hmu bal lo.

Kolos 1:15 ... Amah (ZISU) cu hmuhkhawh lo mi Pathian mui, hmanthlak asi.

1Timote 1:17...zungzal Siangpahrang, athi kholo mi pakhat te lawng a si mi

Pathian cu a sining pi in hmuhkhawh thlu a si lo. Moses le Isreal upa hna le Isaiah nih an hmuh tikah kan rel mi Exo 24:9-10, Ish 6:1 cu kan hmai thlalang i kan vai hmuh bantuk ceo khi a si. Hmuh khawh a si lo.

C. Pathian muisam he lo in milem siam cu thloh a si

Pathian cu Thlarau a si i hmuhkhawh a si lo pinah taksa pum zong a ngei lo caah amah ai ah Hin milem suai le tuah hi onh a si lo Exo 20:4.

D. Pathian cu taksa pum ngai a ngei lo (Incorporeal)

Luke 24:39 ...Thlarau nih cu ruh le taksa a ngei lo. Hihi Zisu chimmi a si.Pathian cu Zisu Khrih ah dah ti lo cun kut le ke, lu le baan tak a ngei lo. Hmuhthlu ding in pungaana zong a ngei lo.

F. Pathian cu Minung muisam keng in langh a hmang

Gen 3:8 ..Pathian nih Minung cu a mah mui lo in a ser Gen 2:7.

Pathian mui timi hi pumsa mui a si lo. Efesa 4:24 kan zoh a si ahcun dinnak le thiannak leikap a si. Pathian he kan i lawhnak a tlangpi cu Minung hi ser a si ka ah miding le suallo dirhmun a rak si. Cun Thlarau a ngei. Pathian he aa kom kho, a nungmi a vun a si, zungzal in a hmunding a si nak Fimnak le tuaktan khawhnak te hna a ngei mi an si.

Mi nih Pathian a lawh nak hi pumsa zong in a si chih ko Tiahcun Pathian fapa Zisu Khrih lawng ah a si kho mi a si.

CAWNNAK PALI NAK

PATHIAN SINING (The attributes of God)

A. Pathian cu singing tampi a ngei.

Ti cu a ciar le a daam phung a si. Mei cu alh phung a si. Cu bantuk in Pathian cu zungzal a hmun mi sinak a ngei. Sining kan ti tikak ti he kan tahchunh ta lai. Ti cu hydrogen le Oxygyn ai cawh mi a si. Ti cu ciarnak a ngeih mi hi a singing kan ti lai i. Hydrogen le Oxygen cu a sining kan ti lai lo. Pathian cu aa thleng lo ti tikah a sining kanchim a si i, Pathian cu Thlarau a si kan ti ahcun sining si lo in Zeizat dah a si khi a hei sawh.

B. Pathian cu Zeizong vialte hngal kho a si (Omniscience).

Job 11: 7,8; Salm 139:2-3; Phungthluk 15:3; Isai 40: 26-27; Matt 10:29-30; Lamkal 15:18; 1John 3:20 kan rel tik hna ah Pathian nih hmuh lo, theih lo le hngalh lo mi a ngei lo. A si cia, a si lio le a si lai thil dihlak kong a thei dih.

C. Pathian cu Zeizong vialte tuah kho tu a si (Omnipotent).

Gen 18:14 Bawipa caah Zeital a hartuk mi a um maw?
Job 42:2 Zeizong vialte na tuahkhawh ka hngalh.
Pathian cu tikhawh lo le tuah khawh lo a ngei lo.

D. Pathian cu hmunkip ah a um (Omnipresent)

Salm 139:7-8 Na Thlarau sin in khoika dah ka zam khawh lai? Na umnak in khawika dah kaathuh khawh lai? Van ka kai zong ah na um i hell i ka ihnak ka chiah zong le na um.

Jeremiah 23:24 Van le Vulei ah kakhat a si lo Mei? Tiah Bawipa nih a ti. Gen 16:13; 2Chanrelnak 2:6; Matt 28:29; Lamkaltu 7: 48. Pathian cu aahlat tuk, a naihtuk ti in dan a ngei lo. kan pawngkam le kan chung ah a um zungzal. Ngiatu le bawmtu a si chih.

E. Pathian cu a thiang (Holy)

1Piter 1:16 Keimah ka thian bang thiang ve u. Isai 6:3 Pakhat le pakhat kha ralkapbu Bawipa cu athiang athiang athiang tiin an au hnawh. Profet Isaiah nihcun Mithiang pa tiin voi 30 hrawng a ti. Pathian cu a thian caah sual he aatlak lo. Cu caah Misual kanthian ve i a um nak ah kan um khawh nak hnga Khrih Thisen a luan ter nak a si. Zisu Khrih lo cun ahohmanh nih Pathian naih khawh a si lo.

F. Pathian cu aathleng kho lo (Immutable)

Malakhi 3:6 Keimah cu aathleng lo mi Bawipa ka si. James 1:7 Ceunak pa sinah thlennak a um bal lo.

Pathian caan nih thlennak a tuah kho lo. Pathian ah kan hnu lei, atu lio le hmai lei ti a um hlei lo. A tar deuh cang ti zong a um lo.

G. Pathian cu zungzal sinak a ngei(Eternal)

Exo 3:14 Pathian nih Moses sinah “KEIMAH CU KEIMAH KA SI” a ti.

Salm 90:2 Zungzal in zungzal tiang Pathian a si.

Pathian zungzal a si nak le aa thlen lo nak hi aa khat ko a lo. Pathian cu zungzal In a um i, khua a sa mi a si i, caan nih a si nak a thleng lo Tiah a chuak. Keimah ti cu amah te i a um peng mi ti he aa lo.

H. Pathian cu dawtnak a si (God Is love)

1John 4:16 Pathian cu dawtnak asi.

John 3:16 Pathian nih Vulei a dawt tuk caah.....

DAWTNAK timi cu sining nak In a sang deuh ko a lo. Pathian a chung lei a ne i a va sining a phi a sawh. Pathian cu ceunak a si. 1John 5:1, Pathian cu Thlarau a si (John4;24) timi he kaltlang tluk a si.

Pathian dawtnak hi Minung hngalhnak nih a dap In a pur thlu kho lo. Sualnak cu a daw lo nain Misual Hi a dawt. Duhdan ngei lo in mi a daw. Calvary tlang vailam ah hin a dawtnak a thuh zia sangbik In a lang.

I. Pathian cu a ding i a dik mi a si.(Righteous & Just)

Salm 116:5 Bawipa cu vel a ngei i, a ding mi a si.

Zaangfah a thiam mi a si.

Salm 145:17 Bawipa cu a thil tinak kipah a ding mi le a thianghlim mi a si.

Pathian cu a din caah thiannak a duh. Mi dik mi a si caah sualnak a huat i dan a tat ko. Cu caah Misual thiam kan co nak hnga caah raithawi a herh nak a si .

CAWNNAK PANGA NAK

SERTU LE NUNNAK PETU

A. Pathian Zeizong thil vialte sertu a si;

Ge 1:1 A hramthawk ah Pathian nih van le Vulei a ser.
John 1:3 Zeizong thil vialte cu a mah nih a ser.

Van le Vulei thil vialte hna hi a um cia thil in ser a rak si lo. A hramthawk in a um cia zong an si lo. A um lo mi kha Pathian nih um seh Tiah a ti i, sermi an si (Heb 11:1). A bia In a ser ti a si.

B. A mah te in aa ser i a hong um ti cu lih a si;

Evolution theory ahcun Zeithil poh duhsah tein an hong cang ti a si. A dik lo. Tehte hmuh khawh nak a um lo. Science he zong aa kalh. Mi nih Pathian an zumh lo nak ca he zong aakalh. Lamkhamtu zong a si. Minung hna hi zong in duhsah te in kan chuak an ti. A tu lio ah mi tampi nihcun an uar ngai. Khrihfa mi caahcun zumhnak hna hnawktu men an si.

C. Pathian nih Zeizong vialte hi a cawmken hna;

Salm 104:27 Hi vialte hna nih nangmah cu an nin hngah ko. A herh lio caan ah an rawl na pek hna nak hnga.

Kolos 1:17 Zeizong vialte hlan ah a um i Zeizong vialte cu a mah thawng in an um.

Heb 1:3 A bia tthawnnak thawng in Zeizong vialte cu a domhtlaih hna.

Zeizong vialte hi Pathian nih a domhtlaih, a cawmken hna. Thil a si mi le a cang mi hi a mah thawng lawng te in a si dih. Saram le sermi thilnung vialte zong a mah kut ah an um dih. A cawm hna, a zohkhenh chih hna. Minung le bang cu kan samzai tiang a kan rel dih i pithlung hna hmanh khi a mah nawl lo in Vulei ah an tla in an thi lo.

D. Zisu Khrih hi sertu a si;

John 1:3 Zeizong vialte cu amah Zisu nih a ser.

John 1:10 Vulei cu a mah nih a ser.

Kolos 1:16 A mah nih Zeizong vialte cu a siam dih.

Heb 3:14 Amen a si mi ... Pathian sermi thil aa thawknak hram.

Baibal cahlun le cathar hi zohchih i reltti tikah sertu hi Pathian a si i, cu Pathian cu Zisu a si zia a fiang tuk. Cu caah sertu hi Zisu le Pathian an i bawm si lo in Pathian a si mi Zisu nih a ser timi hi a dik mi a si. Acung lei Biathlam 3:14 zawn “ANT” timi Baibal nihcun “ THE ORIGIN AND BEGINNING NAD AUTHOR OF GOD’S CREATION” ti in a leh. Asullam cu Pathian thilser timi a hrampi a thawktu le a tuahtu ti nak a si.

E. Zisu Khrih cu nunnak vialte hram le petu a si;

John 1:4 Amah ahcun (Zisu) nunnak cu a um.

John 11:25 Keimah cu thawtthhan nak le nunnak cu ka si.

John 14:16 Zisu nih a sinah lam le biatak le nunnak ka si Tiah a ti.

Kamkaltu 17:28 Amah chung ahcun kan nung, kan cawlcang i kan sining i kan i ngeih.

Thlaici ah siseh belh le hram a ttha ko mi nunnak timi te a um. Nunnak timi cu Minung nih an ser kho hrimhrim lai lo. Amah nunnak hi cu Pathian (or) Zisu ah a um i a ra i a si. Pathian cu a tartuk cang i a thi cang a ti mi hna an um. Pathian thi sehlaw a nungmi thil Zeihmanh an um in an tang hnga lo.

F. Pathian nih thil ttha lo a ser maw?

Isai 45:7 Ceu nak cu a tuah i, muihnak cu a ser.

Daihnak a tuah i thil ttha lo cu ka ser. Hi vialte hi Keimah Bawipa nih ka tuah dih hna.

Pathian nih ceunak a ser bak in muihnak cu a um colh ve. Thiannak le dinnak a ser cangka thiltthalo hna a chuak colh. A dik le a tak dotu ah a dik lo le a tak lo a chuak colh ve. A ttha mi langhter dingah thiltthalo an um tiin pom cem ding a si.

CAWNNAK PARUK NAK

PATHIAN CU MI PAKHAT A SI

A. Pathian cu mi pakhat a si;

Hebru 1:3 Amah cu a sunparnak in a cer mi le a Minung sinak (Hisperson) i a hmanthlak a si.

Mirang holh in person timi hi sullam tam nawn a ngei. Mi person timi cu, a cheu nih pum a si lo, hmuh awk i a lang mi thil Tiah an ti. Hi ti lei kap i tuak ahcun Pa (father) cu mi dirhmun person a si lo. Thlarau tu a si. A cheu ve nih cun person mi sinak tihi sinak or dirhmun a ngei ve mi, theihnak a ngei ve mi, biakhiahnak a mah te a ngeih mi ti phun in an pom. Hi ti i lak a si tu ahcun Pa(father) hi mi dirhmun person a si ko hnga. A si nain cu nihcun Pathian ah mi pathum an um Tiah a fehter hlei lo. Pathian cu Baibal ning tein pakhat a si ko i, cahlung ah Jehovah ti a si i, cathar ah Zisu tu a si ko.

Hebru 1:3 i nih person Tiah Mirang holh a hman mi hi Greek ca aa ttial dan ahcun “substance” ti a si deuh. A sullam cu Pathian ning tumtlang tinak a si. Pathian sining hrilhfiak nak hi person ti hi a tling kho deuh lo kan ti lai.

B. Pathian nih Minung sinak a ngei;

1John 1:3 Adik te in chim ahcun kan i hoikomhnak hi Pa le Fapa Zisu Khrih he a si.

Cahlun zong cathar zong kan zoh tikah Minung Hi Pathian he kan i kom kho ti kan hmuh. Sertu a si mi Hi kan biakchonh khawh. Cucaah Pathian cu a tthawng mi a huamham sawhsawh a si lo. Minung bantuk te in a kan daw i, kan caah aa pe i, kan caah a thi mi a si. Cu caah Pathian nihhi Minung sinak a ngei kan tinak a si. Minung nih NI ceunak, lum nak le kihnak, Thlitu le tii sinah biaruah awk a ttha lo. Pathian cu kan pa le kan innchung he bia kan i ruah bantuk in komhkhawh a si nak hi Minung sinak (personality) a ngei ti langhter tu a si.

C. Minung hi pum, nunnak le thlarau a ngei nain pakhat a si;

1Theselon 5:23 ..Nan thlarau nunnak le pum..

1John 5:7 Van ah tehte pathum an um Pa, Bia le Thiang Thlarau an si, an pathum in pakhat an si.

Baibal ca hi Pa, Fapa le Thiangthlarau ti a hman nak ruangah Pathian ah mi pathum an um ti ding a si lo. Baibal ttha tein zoh ahcun Pa, fapa le Thiang Thlarau mi pakhat a si i Zisu Khrih ah a tling ti Hi a hman mi a si. Minung Hi pakhat a si ko nain pum, nunnak le thlarau a ngei. A si nain mi pakhat tthiam a si ko. Kolosa 1: 3 ah “Pathian le kan Bawipa Zisu Khrih i a pa” ti a um. Mah hi cu sining reng a si i, mi pahnih kong a si lo.

D. Pathian cu titsa in a lang;

John 1:14 Bia cu titsa ah aa lang i kan lak ah khua a rung sa.

1Timote 3:16 Pathian cu titsa in a lang..

A cung lei biatlang pahnih kankomh ahcun Zisu Khrih hi Pathian a si i, titsa in a van i lang ti ding a si. A hlan chan ah a phunphun in a lang mi Pathian kin mi hmuh khawh awkah a van i langh (Emanuel).

E. Pathian sining biaThli;

Pathian sining biaThli cu Pathian titsa i a van i langh Hi a si 1Timote 3:16.

F. Bia(logos) Pathian aa phuannak a si;

John 1:1 A hramthawk ah bia a um, bia cu Pathian he an um tti,, Bia cu Pathian a si.

Greek holh in “Logos” ti cu chung lei ruahnak i langhnak lawng si lo in ruahnak ti mi hrimhrim zong a si. Cu caah Logos ti cu hmuh lo mi Pathian aa phuang mi ti nak a si.

G. Zisu Khrih hi sining pahnih a ngei;

Zisu hi Pathian tling cu a si i, Minung tling zong a si fawn. Minung holh cun God-man ti a si. A rianttuan ning zoh tikah Minung dirhmun in a ttuan, a chim caan a um i, Pathian dirhmun in a ttuan, a chim caan a um ve.

H. Zisu Khrih zungzal Pa a si lo;

1John 3:16 A fapa ngeihchunh te ...

Lamkaltu 13:33 ... Ka fapa na si, tuchun ni ah kan hrin...

Mirang holh i begotten hrin a si lo, tuahchom) ti le Eternal (zungzal) ti cu aa khat lo tuk. Zisu zungzal fapa ti cu Trinity cawnpiaknak a si. Baibal ning a si lo. Zungzal fapa (eternal son) ti cu Baibal thiam Minthang Adam Clarke te hna zong nih an pom lo. A si kho lo, aa kalh an ti ve.

CAWNNAK PASARIH NAK

ZISU PATHIAN SINAK

A. Zisu cu Pathian Tiah auh a si;

John 1:1 Bia cu Pathian a si.

John 20:28 Ka Bawipa le ka Pathian.

Rome 9:5 Zungzal thluachuah Pathian.

Titus 2:13 A ngan mi Pathian le kan khamhtu Zisu Khrih.

Hebru 1:8 Fapa sinah hi tin a ti, na Bawi tthutdan cu maw Pathian zungzal i zungzal tiang a si.

1Johm 5:20 A mah cu Pathian tak cu a si i, zungal nunnak cu a si.

A cunglei Baibal caang vialte hna hi Zisu Pathian sihlah sehlaw an ttial hnga lo. Zisu Pathian a si nak a fianter tu hna an si.

B. Zisu cu Pathian fa Tiah ti a si;

Matthai 8:29 Zisu Pathian fapa ...

Matthai 14:33 Pathian fapa na si taktak...

Matthai 16:16 Nangmah cu Khrih a nung mi Pathian fapa na si.

Luke 22:70 An dihlak te in Pathian fapa na si an ti.

Mattahi 16:16 bia hi Piter bia a si. Mah ti a hngalher i hna Zisu a Pathian sinak cherhchan in Khrihfabu zong ka dirh lai Tiah Zisu nih a ti.

C. Zisu cu hmasa bik le hmanung bik a si;

Isaiah 41:4 Keimah Bawipa cu hmasa bik le hmanung bik ka si.

Isaiah 44:6 Keimah a hmasa bik le a hmanhung bik ka si, Keimah pin ah Pathian dang an um ti lo.

Biathlam 1:8 Keimah cu Alpha le Omega, a hramthawk le donghnak ka si.

Biathlam 1: 17 Keimah cu hmasa bik le hmanung bik ka si.

Biathlam 22:13 Keimah cu alpha le Omega, hramthawhnka le donghnak, hmasa bik le hmanung bik ka si.

Cahlun i Jehovah hi a hmasa bik le a hmanung bik cu a si. Cucu cathar i Zisu ah atling. Cu caah Zisu cu cahlun i Jehovah Pathian kha a si.

D. Zisu cu Keimah aa ti mi a si.

John 8:58 Zisu nih hitin a ti hna. Bia ngaite nan sinah ka chim, Abraham hlan ah ka um cang (I AM).

Hi ka zawn i ka um cang Tiah kanleh mi hi KEIMAH timi ka si cang tinak a si. KEIMAH ti hi cahlun i Jehovah Pathian nih Moses sinah a rak i langhnak kha a si.

E. Zisu a rak um cia nak kong(Pre-existance of Zisu)

John 1:1 Ahramthawk ah bia cu a rak um, Bia cu Pathian he an um tti, Bia cu Pathian a si.

Hebru 7:3 ... aa thawknak ni zong a ngei lo, dongh can zong a ngei lo.

A rak um cia mi hi a taksa sinak in si lo in, a Pathian sinak tu in a si. Zungzal fapa (eternal son) tihi Baibal ah a um lo mi a si.

F. Zisu Khrih nih Pathian sining a ngei dih;

Pathian ah hin thil tuahkhawh dih nak, hngalhhawh dih nak le hmunkip ah umnak timi sining ngei. Cucu Zisu Khrih zong nih a ngei dih ve.

(1) Thil tikhawh dih nak (Omnipotence)

Zisu nih Zeizong vialte cungah tthawnnak le thil tikhawhnak a ngeihnak Baibal caang hna. Zawtnak cungah Luke 38:41. Thilsiam mi cungah John 2. Thihnak cungah John 11. Thlichia cungah Matt 8:26-27. Khuachia cungah Luke 4:35-36. Zeizong vialte cungah Hebru 2:8.

(2) Hngalhkawh dih nak (Omniscience)

John 2:24,25 Mi vialte kha ahngalh dih hna.
John 16:30 Zeizong vialte ahngalh dih ti kan i fiang.

Colosa 2:3 Amah Zisu ahcun hngalhnak le Fimnak aa thup dih.

(3) Hmun zakip ah a um(Omnipresence)

Matthai 18:20 KaMin in mi pahnih a si lo ah pathum an i pumhnak poh ahcun an laifang ah ka um.

G. Pathian nih aa ngeih mi a ngei dih.

A bik in Pathian lawng nih a ngeih mi thil kan zoh hmanh lai. Cu hna cu mi nih biak ding a sinak, soal ngaihthiamnak nawl; a ngeih mi le thilser nawl ngeihnak hna an si. Mahthil pathum hi Zisu nih a ngeih ve caah Pathian a si hrimhrim kan ti khawh ko.

- (1) Zisu Khrih nih biak a lehkhan
 Matt 14:33 ... lawngchung um mi nih anbiak
 Matt 15:25 ... Minu cu a ra i a biak.
 Luke 24 :52 ...an nih nih an biak
- (2) Soal a ngeihthiam
 Salm 51:4 nangmahcung lawngah ka soal.
 Luke 7: 48 ... na soal nak cu kan ngeihthiam.
 Mark 2:5 ... ka fapa na soal cu kan ngaihthiam.
- (3) Zisu Khrih cu sertu a si;
 - a. Ti Mitsurhang ah a canter(John 2:11-12)
 - b. Mi thawngnga rawl a dangh hna (John 6:1-13)
 - c. Ti cungah a kal (John 6:19).
 - d. Thlichia a daihter (mark 4:39).

Sertu pahnih an um lo. Pathian Zisu Khrih hi sertu cu a si. Zeizong vialte a mah nih a ser (John 1:3).

CAWNNAK PARIAT NAK

PATHIAN MINUNG AH A CANG

A. Bia Minung ah a cannak hi Pathian Minung ah a van i cannak a si.

John 1:14 Bia cu titsa ah aa cang i, kan lakah khua a sa. Pathian titsa ah aacang ti tikah Bia (logos) kha titsa ah a hung i cang tinak a si. Phundang in ti ahcun Pathian cu titsa in a hung i phuang ti ding a si. 1Timote 3:16. Pathian hi Marry nih a hring kho lo. Marry hrin ding in taksa tu in aaphuang. Bia kha taksa ah a hong cang. Bia cu Pathian a si caah Pathian pahnih ti in lak awk a si lo.

B. Undrew Urshan tining cu;

A thi cang mi Pu Urshan nihcun ca reltu nih kan theih a herhngai mi cu Pathian titsa ah a cang tiin ruah ding a si lo. Pathian titsa in aalang ti ding a si. Pathian Minung ah a cannak ti mi cu Pathian ti mi Bia tu kha titsa ah a cang. Cu caah vancung i a Pathian sinak cu a tlau lo. A mah ning peng a si tthiam a ti. Pathian cu titsa in (by the flesh) si lo in titsa ah (in the flesh) a lang ti hi a dik cem mi a si.

C. Zisu cu Bethlehem ah a chuak;

Bethlehem ah Zisu a chuak lai ti cu prophet Micah nih a chim chung i,
A chuak taktak ko. (Micah 2; luke 4:7). Jerusalem in Bethlehem cu meng 6 tluk aa hlat. Mah khua hi David chuahnak khua zong a si ve.

D. Zisu cu a caan tlin tik bak ah achuak;

Galati 4:4 A caan a tlin tikah Pathian nih Minu in a fapa a van thlah.

A voikhat nak Zisu rat hi Pathian nih caan khiah le program ning te ah a si. Pathian nih a Tinhmi caan a tlohl bal lo.

E. Zisu cu Calvary ah thi ding in a chuak.

Luke 19:20 Mifapa cu a tlaw mi kawlawk le khamh dingah a ra.

1TiMite 1:5 Mah Hihi zumh awktlak le cohlan awk tlak bia a si. Khrih Zisu cu hi Vulei ah a soal mi khamh awk ah a ra.

Biathlam 13:8 Vulei hramthawk in thah cia tuufa.

Abraham nih a fapa Isaac sin ah” Pathian nih khanghthawi nak ding caah tuufa cu a mah tein aa pe ko lai” tiin a rak ti mi kha Zisu Khrih ah a tling cem. Khrih cu thi ding In a ra hrimhrim mi a si ko (Gen 22:8).

F. Pathian cu Khrih chungah a um;

2Kor 5:19 Pathian cu Khrih chungah a um i, Vulei cu a mah lei ah remnak a ser piak. Mah Baibal ca caang hi Pathian pakhat kong le Zisu cu Pathian sinak a fianter ngai tu an si. Zisu Khrih Pathian tling le Minung tling a si tihi a dik mi cawnpiaknak a si ko.

G. Pathian sining cu Zisu Khrih ah a tling;

Colosa 2:9 Amah (Zisu) chungah hin Pathian sining cu tling khitkhet tein a um.

“Oneness truth” ti mi Pathian pakhat kong ah Baibal caang cherchan ttha cem pakhat cu a cung lei Baibal caang hi a si. Trinity cawnpiaknak al nak caah i chingchiah ding ca caang a si.

A tang lei biahalnak hna hi ruat tuah hmanh;

1. Zisu hi Pathian sining chung i a um mi maw a si maw? Pathian sining tu maw Zisu ah tling tein a um?

2. Pathian sinak ah hin tlinnak pathum cu aa fonh? Baibal nihcun tlinnak pakhat lawng a um i cucu Zisu ah a tling a ti.

3. Pathian sining cheubang lawng maw Zisu Khrih ah a um? Baibal nihcun Zisu chungah a um i, Pathian sining cu tling khitkhat te in a um a ti fawn.

4. Mah Colosa 2:9 chung um bia nih Zeizat dah a sawh duh? A sawh le a fianter duh mi cu Pathian rianttuan ning le aa langh nak hna hi Zisu Khrih ah a tling tihi a sawh duh mi a si ko. Pathian cu Zisu chung lawngah hmukkhawh a si.

CAWNNAK PAKUA NAK

ZISU KHRIH MINUNG TLING SI NAK

A. Zisu nih Minung tak sinak aa lak;

Heb 2:14 Ngakchia ti mi hna cu thi le sa in a nungmi an si bantuk in Zisu zong anmah bantuk ah a van i cang i, an sining kha aa hrawm ve.

Zisu Khrih hi Minung bak te a si nak aa tel. A tawifiannak bik cun Pathian Minung (God man) a si. Pathian tling le Minung tling a si.

B. Zisu cu Mipa Tiah auh a si;

Philipi 2:7 Minung (man) bantuk ah a cang.
1Timote 2:5 Pathian le Minung a remter tu hna cu Minung Khrih Zisu lawng a si.

Thawngttha chungah hin voi 80 nak tlawm lo “mi fapa” Tiah auh a si. Zei cah Tiah Abraham tefa, David tefa, David ciruang le Minu ci tiin a um.

C. Zisu hi Minung muisam zong a keng;

Luke 24:18 Thil a um mi a hngal lo mi hi nangmah lawng hi maw na si hnga?
Jon9:4 Nang Judah Mipa na si bu pin.....
John 20:15 Dum congту pa ah a rel...

Zisu mui hi Zeibantuk set a si cu a hohmanh nih hngalh a si lo nain Judah mi ah rel a si chel, khualpa ah le dum cawngtu pa hna ah rel a si chel a si.

D. Sualnak dah tilo cu Minung kan derthomnak zong aa ngeih ve;

Matt 4:2 a hnu cun a tha a hong di...

Matt 8:24 Ai hngilh..

Matt 26:38 Ka Thlarau (nunnak soul) a ngeih a chia tuk...

John 4:6 Lam a kalnak ah a tha a di..

John 19:28 Zisu nih ka ti a haal a ti.

A cung lei Baibal caang hna zoh tikah Minung a sinak a lang tuk. Sual belte a tuah lo (Hebru 19:15). A mah belte tukforhnak a ton tikha a tei khawh.

E. Tukforhnak (thlemnak) a tuar ve;

Hebru 4:15 Kanmah bantuk tein tukforhnak a ing ve.

Hebru 2:18 Amah hrimhrim nih tukforhnak temhin nak kha a rak in.

Tukforhnak a tuar cu Minung a si ve caah a si.

Pathian va si thlu sehlaw tukforh khawh a si hnga lo (Jame 1:13).

F. Minung a si caah fapa a si;

Fapa dirhmun cu hramthawk le caan khiah piak mi a ngei.

Fapa ngeihchunh te a si nak cu mi ah a van i can caah a si (John 3:16).

Zungzal fapa hi a um ba lo. Zisu Khrih hi fapa a si caah nawl ngeihnak a cawn (Hebru 5:8). Thla a cam (John 17). Pa nak in a hme deuh (John 14:280). Theihlo mi a ngei (Mark 13:32). Nu in sermi a si (Galati 4:4). Thih zong a ttih (Galati 2:20).

G. Minung a si nak le fapa ah a cannak chan;

Minung dirhmun in fapa ah a cannak chan cu tlanhtu (redeemer) a si khawhnak hnga (Hebru 2:1).

Lamkalpiak tu a si khawh nak hnga (Hebru 4:15).

Siangpahrang a can khawh te nak hnga. A tu ah kan lung chung Siangpahrang a si. A rauhhlán ah Vulei cung Siangpahrang a si tthan te lai.

Kan biaceih tu Bawi a si khawh nak hnga (Lamkaltu 17:31).

CAWNNAK PAHRANAK

PATHIAN PAKHAT SINAK BIADIK

A. Trinity cawnpiaknak chungah a fiang lo mi;

Trinity cawnpiaknak cu mi sawichawm mi a si. R.C.M doctrine a si. Mah pomdan nih a fianh lo mi tampi lakah a cheu hna cu;

1. Ngakchiapa a pa hi a ho set dah a si? Pamaw Thlarau dah, a si lo ah Zisu hi Pa pahnih maw a ngeih?
2. Pa le fapa an i tluk a si ah ziah Pa hi fapa nak in a ngan deuh kun John 14:28)?
3. Fapa hi Pathian a si ah ziah thlacam a herh?
4. Fapa hi Pathian a si ve ah ziah a thih khawh?
5. Mary hi Pathian nu kan ti ngam taktak hnga maw?
6. Pathian ah mi pathum an um ah ziah Marry zong hi Kan heichap lawlaw ko lo? Pali kan ti hna lo?
7. A ho dah kan biak hnawhchan cem lai?
8. Vancung ah Pa Zeizat dah kan hmuh lai? Todanh tah Zeizat dah a umlai?
9. A ho sih set ah dah thla kan cam lai?
10. Ziah Zisu nih a rat tthan lai nak ni le caan a hngalh lo?
11. Fapa a si ahcun ziah thawhkehnak a ngei lo?
12. Zumtu diktak hna chungah Thlarau pathum cu maw a um?

A cunglei biahalnak hna hi Trinity dirhmun cun a leh a har ngai nain Oneness zumhdan, pomdan cun a

fawite mi a si. ZiahTiahcun Baibal cherchanh in a si caah a si.

B. Zisu tipil a in ah khan mi pathum an lang lo maw?

Zisu tipil a in hi a sual caah a si lo. Cathiang tlinnak caah a si. Tipil a in lio i theih mi aw le hmuh mi tthuro hi tipil petu John caah hmelhchunmhna a si (John 1:33). Pentecost ni ah langhnak pahnih a um ve i, cu hna cu hmuhmi le theihmi an si. Mei bantuk lei hna le holhtheilo an si. Hihi mi pahnih kan ti hna hnga maw? Cu caah Zisu tipil in lio i AW le THLARAU hi pahnih silo in langhnak pahnih tu an si. Gesthemane ah hin Zisu hi tlangBawi dirhmun le raihawinak thil nung dirhmun pahnihin rian a ttuan.

C. Zisu cu ziah Pa orhlei kam ah a um?

Pathian cu Thlarau a si i hmunkhawh a si lo. Zisu lawng in hmuhkhawh a si. (Colosa 1:15; Hebru 1:3). Philip nih Pathian orhlei kam a ti mi hi hmun si lo in tthawnnak tu kha a si deuh. Philip nih Zisu lawng a hmuh. Sunparnak khat he a hmuh. Orhlei timi cu tthawnnak le sunparnak a si zia cu mah Baibal caang hi rel hna hmanh (Exodus 5:6, Luke 22:69, Mark 14:62). Vancung tthutdanh hi pakhat lawng a si i, a tthu ding zong Zisu a si (Biathlam 4:2).

D. Zeitindah Zisu nih thla a cam kun?

Zisu cu Pathian le Minung sinak aa ngeih. Thla a cam tik ah a Minung sinak sinak nih a chim mi a si. Trinity tining cu Pathian pakhat nih pakhat sinah thla a cam tinak a si hnga. Cucu pom awk a ttha lo.

E. Zisu cu Pathian nih vailam cungh a kaltak a si lo maw?

Zisu a Minung sinak nih kan sualnak a phorh ruangah (2Korin 5:21) a Pathian sinak nih khan a kaltak i cu caah “ ka Pathian ka Pathian Zei caah dah na ka hlawt” ati nak a si. A kaltak kan titik ah an i tthen silo in sual nih a tthen hna tinak a si. Trinity pomning in cun hi lio ah Pathian le Pathian an Ittthen ta ti nak a si hnga.

F. Stephen nih Zeizat dah a hmunh hna?

Lamkaltu 7:29 ah Stephen cu lung in ancheh tikah Pathian kha a auh i, hi tin a ti. “Bawipa Zisu ka thlarau ka cohlang” Tiah kan rel. Mah ka ah Zisu Khrih hi Stephen lawng kha a hmuh i, cucu Bawipa Zisu Tiah a hei auh ko. Trinity dirhmun nak in Oneness pawl dirhmun a si deuh.

G. Pathian sining kong i tawh onnak ttha cem;

Pathian titsa ah aa phuang i, aa langh ti hi a si.
 Pathian titsa ah aa phuan tikah Pathian sinak a pelte
 hmanh a tlaw lo. Amah ning a si. 1Timote 3:16.
 John 1:1-3, 14. Zisu Khrih cu Pathian tling le Minung
 tling a si. Pathian a si nak in zungzal in a hmun mi a
 si. Fapa a sinak cu caan, lio a ngei. Fapa dirhmun in
 can khiahpiak mi cu tlanhna ca, lamkalpiak tu le
 kumthong ram i biaceih tu le uktu caah a si.

H. Pathian sining ah biahal nak pahinih;

Pathian hi aa ngaichih maw?

Gen 6:6 ah Pathian nih Minung a ser hna hi aa chir
 (aa ngaichih) ti a um. Pathian cu a mah bon peng
 (Emmutable) a si ah ziah aa ngaichih tiding a si. Hi
 ka i aa ngaichih timi hi Pathian sining ah chiar a um
 ti silo in Minung cung ah a ttuandan aa thlen tu khi a
 si. Cu Minung hna an dirhmun aa thlen caah aa
 thlengve.

2. Pathian nih huat a ngei maw?

Phungthluk 6:16 Pathian nih thil paruk a huat.
 Teirulcham duh ruangah huatnak (vindictive) si loin,
 dawtnak a si ruangah sualnak a rem lo nak lei khi a
 si. Mah ka i haut timi hi Minung chungah a um mi
 huatnak phun si loin sual cung tu ah Pathian lungput
 khi a sawh duh.

CAWNAK HLEIKHAT NAK

THIANG THLARAU KONG

A. ThiangThlarau timi cu;

ThiangThlarau timi hi Pathian chung i mi pathum lakah pakhat tinak a si lo. Pathian tu hi Thlarau a si (John 4:24). Cu Thlarau cu pakhat lawng a um (Efesa 4:4). Phundang in chim ahcun ThiangThlarau cu Pathian aa langhnak, mi cung le an chungah rian a ttuannak (emanation) a si.

B. Pathian aaphuanchuahnak;

Lamkaltu 2:17 Pathian nih mi vialte cungah ka Thlarau ka toih lai a ti.

Lamkaltu 10:44 Peter nih mah bia a chim lio ahcun ThiangThlarau cu an cungah a hong tlung.

Phuanchuah ti cu a hram in a hung lang, a hung tolh ti phun khi a si. Cu caah ThiangThlarau cu Pathian thluachuah a khamhnak le, a tthawnnak he a van phuanchuah mi khi a si.

C. Thlarau pakhat lawng a um;

John 16:3 Biatak Thlarau cu a tlun tikah amah(He) nih biatak ah an hruai hna lai.

ThiangThlarau i a mi pumpak sinak cu Zisu Khrih hi a si ko (Kolosa 1:27). Thlarau zon ah hin cun Mirang

holh in pronoun (He) a hman. Cu cu Minnung pakhat dirhmun sinak a ngeih mi kong a si ko.

E. Zisu Khrih le Thlarau hi pakhat an sinak;

John 4:24 Pathian cu Thlarau a si.

2Korin 3:17 Bawipa cu cu Thlarau cu a si.

John 14:18 Nan sinah ka ra lai

Rome 8:9 Pathian Thlarau, Khrih Thlarau

Mah a cung lei Baibal cang Pali hi ka fonhtonh a si ahcun Zisu Khrih le Thlarau timi cu pakhat an si ko ti a fiang.

F. Cahlun ah Thlarau aalanh dan;

1. Khuadawm (or) MinMei in: : Ramcar ah Israel mi hna chun i a hruaitu hna (Exo 13:21) le Solomon Biakinn chung i tlung mi kha ((2Chan 5:14). Thlarau a si ko nain khuadom bantuk in aa langh ti kan hmun.

2. Carmel tlang ahcun: : 1Siangpahrang 18:38 cun Bawipa Mei cu a hongtla.....mahka ah hincun Thiangthlarau hi Mei in a hungtla kan ti khawh.

G. Thiang Thlarau hmelhchunh nak (symbol)

A tanglei hna hi an si;

1. Mei (Matt. 3:11; Lamkaltu 2:3)

2. Chiti (Matt. 25:1-13; Luke 10:34)

3. Mitsurzu (Matt. 9:17; Luke 10:34)

4. Ti (John 4:14; John 7:39)

5. Tthuro (Matt 3:16)

6. Thli (Lamkaltu 2:2)
7. Cakhenh (seal) Efesa 1;13-14, 4:33).

G. Thiang Thlarau auh nak Min hna;

1. Thiang Thlarau (Lamkaltu 11:13)
2. Velngeihnak Thlarau (Hebru 10:29)
3. Biadik Thlarau (John 15:26, 16:13)
4. Nunnak Thlarau (Rome 8:2)
5. Kamhmi Thlarau (Efesa 1:13)
6. Mei-alh Thlarau (Matt. 3:11-12)
7. Sunparnak Thlarau (1Peter 4:14)
8. Pathian Thlarau (Rome 8:9)
9. Fimnak Thlarau (Isa 11:2)
10. Khrih Thlarau (Rome 8:9)
11. Toihtu, Thuhtu (1John 2:20)
12. Hnangamtertu (or) Bawmtu (John 14:15)

I. Thiang Thlarau hi kamh chungmi a si

1. Profet nih: : Joel 2:28 Cu hnu ahcun mi vialte kha ka Thlarau in ka toih hna lai.

Mah bia zong hi Peter nih Pentecost ni i phung a chim ah khan a van char. Prophet Joel chim chung mi a si.

2. Tipil petu John nih: : Matt 3:11 A nih nihcun ThiangThlarau le Mei-alh in an baptistma hna lai.

Mah tipil petu John bia hi Pentecost ni ttiamtthiam in tlin hram aa thawk.

3. Zisu zong nih: : John 14:15-26 Kapa sinah ka kal lai i, bawmtu a dang an thlah hna lai.

Bawmtu ti mi hi Thiang Thlarau hi a si. Zumtu hna nih kan co mi a si. Kan lungchung ah a um i Khrih ah

pumkhat si dingin a kan tipil Baptist” kan ti lai.

F. Tthawnnak petu a si.

Lamkaltu 1:8 ThiangThlarau nancung a tlun hnu cun tthawnnak in nan khat lai.

Tthawnnak (power) timi biafang cu dynamo tin mi biafang he aa pehtlaih mi a si. Hi tthawnnak cu Pathian tthawnnak a si ko i, Minung nunnak chungah a lut mi a si. Hi thawng in thlarau tlaumi zong tlaihkhawh an si i, sual zong teikhawh a si.

G. Khrih pum ah baptistma petu a si.

1Korin 12:13 Thlarau pakhat nih kan dihlak in pumkhat ah a kan baptisma.(phum)

Khrih kan chung a vungluh khin a mah Khrih pum ahcun baptisma kan si colh ve. Hrai tichung i pil ko i vahnim he aa lo. ti zong hrai chungah a lut i, hrai zong ti chungah aa hnim he tahchunh khawh a si.

H. Pathian fa le lamhruaitu a si.

Rome 8:14 Pathian Thlarau nih a hruai mi hna poh cu Pathian fa le an si.

Lamakltu 13:2-4 Thiang Thlarau nih a ti ...Thlarau nih a thlah hna bang in...

Lamkaltu 16:6 An sinah Thiang Thlarau nih phungchim a thlah hna.

Ni fa kan nun ah hin Thiang Thlarau nih lamhruai a kan tim i, a kan duh zungzal. Pathian duhning kha a kan duhter i a kan zulh ter. Cathiang bia zong a kan hrilhfiyah.

I. Thiang Thlarau cungah sualnak

1. Thlarau donh: : Lamkaltu 7:1 Hrinthar lo mi nih an tuah
2. ThiangThlarau nehsawh: : Hebru 10:29 Mitolh mi nih an tuah
3. Zeirel lo i serhsatnak sual: :Matt 12:31-32 Thih tiang a phan mi saulnak a si (1John5:16). Thlarau rianttuannak sehtan puh khi kan ti khawh. Mah sual hi cu ngeihthiam khawh a si ti lo.
4. Thiagng Thlarau ngeihchiat ter sual (Efisa 4:30) : ; Theitlai le nunthian nak he aa tlai. Mithar cia nih tuah ton mi a si.
5. ThiangThlarau hmihnak sual (Lamkaltu 5:3): : Thlarau rianttuan nak he thilpek te hna vadonh khi a si.
6. ThiangThlarau cung i lihchim (lamkaltu 5:3); : i peknak leikap a sawh.Thlarau hneksak he zong aa lo.

CAWNAK HLEIHNIH NAK

THIANGTHLARAU RIANTTUANNAK KONG

- A. Cathiang (Baibal) ttialtertu le hrilhfiaktu a si
 John 16:13 Biadik Thlarau a rat tik ahcun a mah nih biadik ah anhruai hna lai.
 1Korin 2:10 Thlarau nihcun Zeizong vialte a dah a hriah dih, Pathian thil aathup mi tiang In,
 1Peter 1:21 Pathianmi hna cu ThiangThlarau nih a colcanghter ning hna in bia an chim.

Thlarau lo in cun Pathian bia cu theih awk attha lo. Cu caah Pathian bia cawnpiaktu caahcun Thlarau in a khat mi a si a herh.

- B. Mi kha an سوال a hgalhter hna.
 John 16:8 A rat tikahcun Vulei سوالnak kha a hngalhter hna lai.

Mi nih khamh an hmuh nak hnga a hmasa bik ah a herh mi cu سوال i hngalh hi a si. Thlarau lo cun misaul an si zong an i hngalh kho lo. Khamhnak cu a hram in a dongh tiang Thiang Thlarau rianttuannak thawng in a si.

- C. Mi a hrinthar ter
 John 3:5 Mi nih ti le thlarau in a hrintthan lo ahcun Pathian pennakk ah a lut kho lai lo.
 Titas 3:5 ThiangThlarau nih mi a hrintharter nak thawng in...

Hrintthan timi cu Misual pa kha Mithiang ah canter i Khrih ah Mithar va si ter khi a si. Mi chungah Thlarau nih rian a ttuannak thawng lawng in a si.

D. Pathian fa le chungah a um

Rome 8:9 Pathian Thlarau cu nan chungah a um.

1Korin 6:19 Nan pum cu Thiang Thlarau biakinn a si kha nan hngalh lo maw?

Thlarau nih a hrintthan mi hna chungah a um caah pum zong hi Thlarau um nak inn ah a cang.

E. Zumtu hna seal(hmelhchunh) a kenh hna

Efesa 1:13 Thiang Thlarau in hmelhchunh(seal) nan si.

Efesa 4:30 ... ca a khemhtu hna Thlarau kha a ngeihchiatter hlah u.

Cakhenh kan ti mi cu (seal kenh) Zisu mi sinak, him tein umter nak, hnatlakpinak le a tlam a tling ti nak a si.

PART TWO

A CHUNG UM MI

1. Vancung mi
2. Sehtan
3. Sualnak
4. Minung kong
5. Minung tluknak
6. Minung herh bik mi
7. Pathian dawtnak
8. Ngaihthiamnak
9. Remnak
10. Zisu Khrih thawhtthan nak
11. Thawhtthan nak a peh
12. Damternak

CAWNAK PAKHAT NAK

VANCUNG MI (THE ANGELS)

A. Vanmi hi relcawk lo an si

1. Vanmi hi sermi an si

Colos 1:6 Zeizong vialte hi amah nih a ser dih hna, van i a um mi zong, Vulei i a um mi zong. Van mi hi Pathian nih amah rianttuantu le a lamkaltu phunkhat ah a ser ve mi hna an si. Relcawk lo in vancung um mi an si caah Minung nak in an sangdeuh mi an lo nain a hrintthan mi Minung cu vanmi nak in an sang deuh.

2. Vanmi cu thlarau pum in a um mi an si

Heb 1:4 Vancung mi cu Pathian a ttuan mi le thlarau khamh a si mi pawl hna bawmh ah Pathian nih a thlah mi an si. Van mi hi hmuhkhawh an si nain Minung pum bantuk an ngei lo. Thlarau pum in an um. Cun nu le pa ti um dawh an si lo. Matt 20:35-36 Thih ti zong an ngei lo.

3. Relcawk lo in an tam

Hebru 12:22 Nan nih nan panh mi Van Jerusalem cu relcawklo a thongthong in vanmi an umnak a si.

Vanmi an tam zia cu Elisa te an umnak tlangin an i langhnak (1Sph 6:17). Vanmi bu, bu hleihnih ka rakkawh hna a ti fawn (Matt 26:53).

4. Vanmi tthawnnak le an rian phun

(1) Vanmi Hi a phunphun in an um;

Vanmi hi an i khat dih lo. Tthawnnak le ttuannak ah an i dang cio ve.

A tanglei an Min hi zoh hna hmanh.

a. Archangels; ; Michael Danial 10:13; Jude 9; Gabriel Danial 8:16.

(b). Cherubim; ; Gen 3:234

(c) Seraphim; ; Isa 6:1

(2) Tthawnnak an ngei;

2Peter 2:11 Anmah nak in tthawng deuh mi le angan deuh mi vancung mi hna hmanh nih....

Salm 103:20 Nan nih a tthawng i a lianngan mi vancung mi hna...Van mi an tthawn zia cu pakhat lawng hmanh nih Egypt fater a thah hna. Thlanlung a ngantuk mi zong pakhat lawng nih a leh khawh.

Vanmi pakhat nih Assyria ralkap 185,000 zankhat ah a thah hna (Isa 37:36).

C. Vanmi rian hna cu

1. Zisu rianah an i telnak

A chuah lai an phuan(Matt 1:20; Luke 1:26-27) a chuah lio , a thawhtthan lio le van a kai lio zongah an lang i, an i tel. Cun a rat tik zongah an i tel lai (Matt 24:31). Tukforh a rak tuar lio le Gesmani i thla a cam lio zongah an lang fawn.

2. Khrihfabu rian zongah an i tel

Salm 34:7 Bawipa a ttihi mi cu Vancung mi nih khan an zoh hna (Salm 91:11). Luke 15:10 Mi pakhat aachir tikah Pathian vancung mi hna an i lawm.

Vancung mi cu Khrihfabu chung i khamh a si mi hna an rianttuanpiaktu an si ti kan theih cang.

3. Thawngttha cu anchim lo

Cornelius sin i vanmi an i langh tikah thawngttha Zeihmanh an chim lo. Chimtu Perter tu auh an fial hna Lamkaltu 10:20-32. Khamhnak kong zong an au pi kho ve lo.

D. Hell a tla ding Vanmi tlu an um ve

2Peter 2;4 A sual mi vancung mi kha Pathian nih a zuah hna lo i, Hell ah a thlak hna.

Matt 25:41 A keh lei i a um mi hna cu khuachia le a vancung mi hna ca i Tinh a si mi zungzal Mit lo Mei chung ahcun va kal u.

Jude 6 le a dang Baibal caang hna zoh in sual ruangah a tla mi vanmi tlu an tampi ti kan hmuh. Sehtan lei ttang sidawh an si. Pathian nih a chiahnak hna ah a lung a tling lo i, Pathian a dohtu an si lai Tiah zumh a um. A tu ahcun Pathian doh le Sehtan rian bomh hi mah vanmi tlu pawl an rian cu a si. Khamhnak ding caah an cah lam a um ti lo. Hell tla ding an si. An bia hi Mithiang hna nih kanceih te hna lai Tiah Paul nihcun a ti (1Kor 6:30).

CAWNNAK PAHNIH NAK

SEHTAN (THE DEVIL)

A. Sehtan hi a um taktak mi a si.

Mitampi nih Sehtan hi a um taktak an zum lo. Sual le tthatlonak poh hi sehtan ah an puh. A si nain Baibal zoh tikah a pumpak tein a um mi hrim a si. Rengsang pi ah Pathian nih a rak chiah nain uah ruang le Pathian tluk si aa tim ruangah a reng In a tla (Isai. 14:12-15). Cuticun mi kha a tluk ter hna, a tukforh hna. Hmunkip um cu a si lo nain a duhnak poh ah a va um kho. Pathian hmai zongah a va um kho, a va chuak rih kho.

B. Lainawng, mi lihchim le mifir a si.

Fim zer in a zer. Tthatlonak in a khat. A tanglei hi ttha tein rel hna hmanh.

(a) Mifir a si Matt 13:19. (b) Lainawng a si John 8 :44. (c) Lihchimtu a si John 8:44. (d) A zertuk fawn 2Korrin 11:3).

C. Min auhnak tampi a ngei

(a) Ceunak van mi- 2Kor 11:14.

(b) A au mi Chendeih- 1 Peter 5:8.

(c) Thli tthawnnak Siangpahrang- Efesa 2:2.

(d) Muihnak tthawnnak- Kolosa 1:13.

(e) Liimkeng- Biathlam 12:9.

(f) Hi Vulei Siangpahrang- John 14:30.

(g) Rulhreu- Biathlam 12:9.

(h) Sehtan- Biathlam 12:9.

(I) Tukforhtu (Devil)- Biathlam 12:9.

(j) Hrawktu (Apollyon)- Biathlam 9:11.

(k) Donglo khur Siangpahrang- Biathlam 9:11.

(l) Hi Vulei Pathian- 2Kor 4:4.

D. Uah ruangah a tla mi a si;
Sehtan hi lusifar ti zongin auh a si. A tluknak le a tlaknak aa thawknak cu Isaiah 14:12-15 chungh kan hmuh. Voi nga tiang Keimah aa ti i Pathian tluk si aa tim ruangah tthumh a si.

E. Sehtan hi tthawnnak ngampi cu a ngei nain,
Zeizongte cu a tuah kho lo;
Efesa 6;11-12 kanrel tikah sehtan hi tthawnnak le thiltikhawhnak a ngei ti kan hmuh. Cu caah nehsawh Zeirel lo in kan um ding a si lo. A mah belte Zisu bantuk in tthawnnak a ngei lo. Zisu tel lo in Minung nih tei khawh a si lo. Zisu he tu cun Sehtan cu teicia, luralia a si. Zumtu hna kan ral nganbik le kandoh mi cu Sehtan hi a si.

F. Pathian Tinhmi vandoh hi a rian biapi bik a si.
Pathian duh mi le Tinhmi a tlin nak hngalhlo aa zuam peng. A tanglei hna hi an si.

-Thlehbauh le hrawhding a kawl 1Peter 5:8

-Belh cii a vorh (Doctrine thilnu)- matt 13:25-39.

-Ruahnak a cawtter- 2Kor 4:4

-A hi choih bang in a thlei dang- Luke 22:31

-Taksa zong a hrawh- 1Kor 5:5

-Mi sualphawt le puh- Biathlam 12:10

G. Sehtan hi biaceih i a nungin Mei-alh tili ah thlak a si te lai.

Sehtan cu a sungcia a si cang. Biaceihnak a hngak ve ko. A nih caahcun khamhnak lam a um ti lo.

A tu lio ahcun Pathian todanh sang kam zongah a chuak kho rih. Pathian hmai ah hin mi hrintthan mi hna hi sual a vapuh lengmang hna. A tanglei Baibal caang hna hin a biaceih ni ding cu na fiang chinchin lai.

Van in Vulei ah thlak a si- Bia. 12: 7,9.

Ka can a tawituk cang ti theih in, Mitampi hna kha Pathian a doh ter hna- Bia. 12:12.

Van mi pakhat nih thir cikcin in a ttem i, Khrih kumthong ram a uk chungah donglo khor ah a thlak- Bia. 20:1-3.

Donglo khur in chuah a hun si cangka rau loin Mei-alh tili ah thlak a si tthan te lai- Bia. 20:1-10.

CAWNNAK PATHUM NAK

SUAL KONG (SIN)

A. “ SUAL “ ti mi cu;

1John 3:4 Nawlbia buar hi soal a si.

1John 5:17 Dinlonak poh cu soal a si.

Rome 14:23 zumhnak a si lo poh cu soal a si.

Jame 4:17 Thilttha tuah awk a hgnal na ko in a tuah lo mi cu soal a si.

Phungthlukbai 21:4 I zohsan le lungthin i uah hi saul a si.

Phungthlukbia 24:9 Thil hrut ruah cu soal a si.

A cunglei hna hi soal hrllhfaih ttha cem an si. A tlangpi in soal hi tthenthum in tthen khawh a si.

(a) Uahnak –Isaiah 14:12-15 Soal hrampi a si.

(b) Zumhlonak -- Gen 3:1 Lungthin in aa thawk i, Pathian a zum lo.

(c) Nawngaihlo –Gen 3:6 A cunglei pahnih a van zultu hna an si.

Sual kong cahlan le cathar ah biafang a phunphun hmang in langhter a si. Soal hrllhfiah hi thil awlte a si lo. Kan ruah dan leng in a kau i a thuk.

B. Pathian nih soal a huat;

Pathian nih Minung cu a dawt ko nain sualnak tu cu a huat taktak. Dawtnak Pathian a si nain Soal dantat tu Pathian zong a si. A fa le hna nih soal hi kan huat

I, kanhrial awk a si ve. Sualnak kongah kan daihthlan a si ahcun kan lo te ko lai. A bik in theih na ko bu in saul hi a poi cem. Sual timi van ah a um kho lai lo. Cu caah soal kan tuah mi pohpoh cu kan phuan i kan i chim i, Pathian ngeithiamnak kan i lak a hau.

C. Saul hi thuhkhawh a si maw?

Gen 16:3 Pathian nangmah nih na ka hmuh.

Number 32:23 Nasualnak nih an phuan te lai.

Galati 6:7 Mi nih a tuh mi kip cu a zun te lai.

Sual cu Zeizong hngaltu, hmutu Pathian sinah tuah a si caah langhtthan an si te ko lai. thuhkhawh an si lo.

Alaka in soalnak hi tuahawk a ttha lo. Mi a zul lengmang tthan.

D. Misual cu ahodah a si?

Gen 3:22 Cathiang nih mi vialte kha soal tangah a chiah hna.

Rome 3:10 A hohmanh miding an um lo.

Rome 5:12 Mi vailte hi an soal dih.

Vulei cung mi hi a suallo kan um lo. Khamh hau dih kan si. Mi pakhatkhat nih thilttha tuahnak le nawlbia a zulh thawng in miding ah i ser kho sehlaw, mikip miding an si kho cio ko hnga. A hohmanh soal lo kan umlo caah Zisu Khrih thih aherhnak cu a si.

E. Soal hi Zei ah dah kan chiah lai?

Nu le pa soalnak, a thur mi thil tuahnak, le thianlonak, aa dawhcah lo mi, siasal biak, doih le eih te hna, mah zonlawng ruahnak, i tthen lehlulhnak,

ziarngaihnak, zuritnak, aukhuang berbur in um tehna pawl an si.

(a) Taksa nih a tuah mi;

Nu le pa sualnak athur mi tuahnak, thianlonak, aadawhcah lo mi, siasal biak, doih le eihte hna, i nahchuah, thinhunnak, mah zon lawng ruahnak, i tthennak, ziarngaihnak, zuritnak, aukhuang berbur in um te hna an si.

(b) Vulei duhning;

Taksa duhnak, Mit zoh duhnak, i uahnak, phaisa duhnak le nomh duhnak te hna an si.

(c) Taksa zia;

Uah, mi cung i lungthin tthalo ngeih, hnahchuah, mah zon lawng ruah, mi thangchiat le mi kongceih te hna.

(d) Tuahlo sual;

Thlacam lo, pumh lo, tehte khan lo, thawhlawm pek lo, mihar bomh lo.

F. Sualnak a van zul mi hna;

1. Pathian he itthennak a si

Salm 66:18 Ka lung chungah sual a um ahcun Bawipa nih a ka ngaih lai lo.

Isa 59:2 Nan sualnak nih nan Pathian he an tthen hna, nan sualnak nih a hmai athuh i, cu caah an thei hna lai lo.

Ma hi tthennak hi hor thukpi bantuk a si i, Pathian dawtnak lo nihcun Misual mi tlanhnak caah hlei a donh kho lo.

2. Pumsa le thlarau thihnak zong a si.

Rome 5:12 Mi pakhat soal ruangah Vulei cungh soalnak a lut i, soal ruangah thihnak a tlung. Mi vialte an saul dih caah mi vialte cungh thihnak a tlung ve.

Rome 6:23 Sualman cu thihnak a si.

Sualnak pohpoh kan ti mi hi Pathian doh a si ko. Josef nih tukforh a in tik i, a chim mi bia nih hin a fianter ngai te. Zeitin in dah hi thiltthalo cu ka buah lai i, Pathian cungh ahcun ka soal hnga? Gen 39:9.

CAWNAK PALI NAK

MINUNG KONG (MEN)

A. Minung cu Pathian mui lo in ser kan si.

Gen 1:27 Pathian nih Minung cu a mah mui lo in a ser hna.

Gen 9:6 Minung cu Pathian nih amah mui lo in a ser hna.

Pathian sermi vialte lakah Minung hi kansang bik. Zeicah Tiah a mah mui lo in ser kan si caah a si.

B. Pathian mui ti umzia.

(a) Minung zia; : Minung zia ah Pathian lawhnak pakhat a rak um. Soal lo bak in ser a rak si. Pathian dinnak he an rak nung. Cu caah zia an i lawhnak a um i, cuticun Pathian he an i kom kho.

(b) Hngalhnak lei ah: : Mi nih hngalhnak le Fimnak kan ngei zia hi buah tikah Pathian mui lo in sermi kan sinak a lang fawn. Vulei uk khawhnak te hna, saram

Min vialte sak khawhna te hna le hngalhkhawhna te hna kan ngeih mi zong Pathian mui lo in ser kan si nak a lang fawn.

(c) Minung pumrau piandan : : Pathian nih hlanlio pi in Minung taksa in langh aa tim cia mi a si. A langh tikah Minung muisam le pumrua piandan in aa langh ding a si. Cu caah Zisu a chuah tik i Minung kelte piandan in aa langh mi kha Pathian mui tikhawh a si ve.

(d) Minung hi Trinity kan sinak : : Paul cakuat kan rel tikah Minug hi thlarau lungthin(nunnak) le pumas in kan si zia kan hmuh 1Theselon 5:25. Asinain mi pakhat hi pathum kan ti bal lo. Minung ah sining pathum a um kan ti deuh. Cu bang in Zisu Pathian zong a si kan ti ve. Pa sinak, Fa sinak le Thlarau sinak pathum aa ngeih.

(e) Minung ah ri ngeilo kan sikhawhna kan ngeih mi zawn : : Pathian nih Minug hi cu can, kha caan tiang ti loin, rikhan um lem lo in sikhawhna (thiltikhawhna) a kan pek. Mipa pakhat chungah vok thawngnih tiang a hroih kho mi an um lo. Mi pakhat chung tthiam ah Pathian Thlarau a khat in a umkho fawn. Niam zong a Niam kho, sang zong a sang i kho mi a si.

C. Minung a hramthawk ka i a dirhmun;
Hebru 2:6 Minung hi Zeidah a si i, ... A hramthawk ah Pathian nih Minung cu a ser tikah sunparnak le upatnak ngei ngai in a ser. Vanmi nak Niamdeuh lawng a si. Niamtuk le Zeihmanh theihlo piin a ser lo. Zawng bantu an rak si hmasa ti ruahna hna hi a rak hman hrimhrim lo. Science taktak zong nih kan i

sem tihi an pom lo. Lih a si. Ser hramthawk in cungsang ah dirhmun pek cia in sermi a rak si ko.

D. Minung caah Pathian nih Tinhpiak mi a ngei; Efesa 1:5,6 Pathian nih Zisu Khrih thawngin kan nih cu a fa i cohlan awk ah a rak kan tim cang.

Mi Hi Vulei ah a mah te in aa sem i a chuak mi a si lo. A hohmanh a mah tein aa hringmi an um bal lo. Pathian Tinhpiak mi um bu tein ser mi a si. Pathian nih mi ca i a Tinhpiak mi cu;-

Zisu Khrih in a mah Pathian fa siter awk ah. Amah veel le sunparnak thangtthat awk caah. Efesa 1:5-6.

Minung hi saram phunkhat, a sangcem phun tu khi kan si tibantuk cawnpiaknak phun cu Minung rawhnak a si.

E. Minung cu amah duh tein duhthimnak nawl a ngei Pathian nih Minung a rak ser hramthawk tein duhthimnak nawl a rak pek. Thei zong kha duh le ei, duh lo le ei lo khawh a si. Gen 2:16_17. Nunnak ti zong hi duh le din, duh lo le din lo khawh a si. Biathlam 22:17. Hramhram in seh mongh bantuk in a mong lo. Amah nawl poh in hnek zong a tim lo. Mi nih a mah te in a thim seh, tuah seh, i pe seh tiin duhthimnak a ngeih ter ko. Cu caah zungzal nunnak zong aa lak khawh, a duhlo ahcun zungzal thihnak zong aa thim khawh. Minung nawl ah a chiah.

CAWNAK PANGA NAK

MINUNG TLUKNAK

A. Tlukning a dotdot;

Gen 3:1-6 le 1Timote 2:14 ah Minnung antluk ningcang dot thum In kan In tthen khawh a si.

Zumhlonak (Gen. 3:1) Sehtan nih Ave lungthin ah zumhlonak ci a tuh hmasa.

Pathian bia a thlen (Gen. 3:3) Eve nih Pathian bia kha a thlen pinah a chap rih.

Nawngaihlo (Gen. 3:6) Mah Baibal cang kan rel ahcun nawngaihlonak a bawmtu le a chuahpitu cu (a) hmuhnak (b) duhnak (c) laknak le (d) ei an si. Akhan nih chaw a thuh phun te a si. (Joshua 7:21).

B. Tukforhnak phun thum;

1John 2:16 Eve tukforhnak le Khrih tukforhnak hi zoh-tti hmanh u si.

Eve—Gen 34:6-----Zisu Khrih Luke 4:3-10

Taksa duh – ei awk a ttha ----lung kha changreu ah canter

Mit zoh duhnak –Mit caah zoh a nuam---Vulei pennak a zohter

Nun uahnak –Fim duhnak -----zuan i vanmi i domhter.

Rukforhnak hi soal cu a si lo. Hei tuah tak tu khi soal a si. Eve cu Pathian bia a thlen i a chap caah a tlu. Zisu tu cu Pathian bia ningte in a chim caah a tei.

Adam tu cu Pathian nak in Minu aa thim caah a si deuh.

B. Tluknak a phichuak hna;

1. Leicung thil kongah

(a) Vulei cu chiatserh a si (Gen 3:17)

(b) Vulei hi hling le so in a kho (Gen 3:18)

2. Minung dihlak cungah

(a) Mi vialte sual an cang dih (Gal 3:22; Rome 5:19)

(b) Khuachia fa an an cang (John 8:44; 1John 3:8:

(c) Rian har ttuan a herh cang (Gen 3;19)

(d) Nu nih nganfah bu in nau ngeih a si (Gen 3:16)

(e) Tluk ruangah Minung cu

= Pumsa thihnak tongding an si (Gen 3:190

= Thlarau lei thihnak (Pathian nunnak ngei lo) tong ding (Efesa 4:18; 1Tim 5:6)

=Zungzal thih ding a si (thih hnihnak). Mei-alh tili ah zungzal in tlak ding (Bia 20:14; 21:8).

D. Nunnak le thihnak ti mi cu;

Pumsa nunnak--- Minung thlarau nih Minung pum he aa kop tti lio can khi a si.

Pumsa thihnak --- Minung thlarau le a pum i kop lo i an it then lio can.

Thlarau nunnak --- Minung Thlarau le Pathian thlarau aa kop tti lio can

Thlarau thihnak --- Minung thlarau le Pathian Thlarau an Itthen khi.

Zungzal nunnak --- Minung thlarau le Pathian Thlarau aa kop I dongh ti lo nun khi.

Zungzal thihnak ---Minung Thlarau le Pathian Thalrau aa tthen i Minung thlarau dong ti lo in a mah te lawng i a um khi.

Note; Zungzal nunnak cu Zisu Khrih sin lawngah hmuhkhawh a si. A lungthin chung ah Zisu Khrih aa ngeih mi poh cu zungzal nunnak an ngei cang. Zisu an lungchung a um lo poh ahcun zungzal nunnak an ngei lo tinak a si.

CAWNNAK PARUK NAK

MINUNG HEH BIK MI

A. Minung hi Khrih telo in a dirhmun sining;

1. Chuah ka in mi lihchim le thleidan it then mi a si. (Salm 58:3)
2. Sual in paw mi a si.(Salm 51:5).
3. Lungthi zernak in a khat.(Jer. 17:9)
4. Sehtan uk mi a si.(Efesa 2:3)
5. Thihnak le sualnak nawlbia tangah a um mi a si. (Rome 7:23)
6. Chiatserh mi a si. (Gal. 3:10)
- 7 A hngalhnak a mui. (Efesa 4:8)
- 8 A truah mi poh thil tthalo a si. (Gen. 6:5)
9. Dinlonak in a khat mi a si.(Rome 1:29)
10. A lu in a kecik tiang hma le rung in a khat.(Isai. 1:6)
11. Sual chung le palhnak chungah a thi mi a si. (Efesa 2:1)

B. Khrih tello in Minung hi ruahchannak ngei lo a si;

Sualnak le palhnak ah aa ciah i, a thi mi pa nih a mah le a mah aa khamh kho lo. Thlan i an phum i puan in an zual mi Lazaru bantuk a si. Lazaru caah nun tthannak caah ruahchannak a um ti lo. Zisu lawng nih a nunter khawh. Cu bantuk cun thlarau i kan thih hnu cun Zisu lawng nih a kan nunter khawh. Khrih lawng Minung caah ruahchan awk a si ko. (Jere. 13:23).

C. Minung hi a sining piin khamhau a si.

Minung hi a sining pum, nunnak le thlarau tiang in khamh a herh. Eve le Adam tluknak a ningpi in a tluk pimi a si cang bangin Minung hi thlarau, nunnak le pum a ngei.

Thlarau-- in Pathian he kan i lom kho. Pathian va hngalh tiang a si.

Nunak-- thil le mah le ma hi hngalhhawhnaak rauhnak a ngei.

Pum—Vulei cung thilri sining hi hmuhnaak, hngalhnak, theihnaak, hnimnaak le tonghnaak in temnak a si.

Thlarau le nunak hi thleidan cu a har ngai. Baibal nihcun aa dang te in a kan chimh (Heb 4:2; 1The5:23). Nunak hi Mirang holh cun soul a si i, “a mah bak te” Luke 9: 25; Mark 8.

Minung sining hi a hnawksak ngai. Pumsa lei zong a kemh, Thlarau lei zong a kemh, hngalhnak zong a ngei. Lungthin ah lawmhnak , ngeichiatnak, ttahnak,

nihnak, thinhunnak, launak a ngei fawn. Cun a dang he aa hawikom mi a si fawn.

D. Khamhnak caah Pathian tuah herh mi cu;

Misual mi khamh an sinak hnga Pathian nih tuah. A herh mi pawl hna cu soal kongah a mah leikap a dinnak le a thiannak, a lungtlinnak timi kongah a tlamtlin a hau. Minung hi duhthimnak hrawhpiak lo tein Mithiang ah a canter a herh. Pathian le Minung lam a tthentu horthuk pi bantuk hi hlei sihpiak i, remnak serpiak a herh fawn.

A cung lei thil pathum hna hi Pathian nih Calvary ah a tlam a tlin ter dih cang. Bawipa thangtthat si ko seh.

E. Pathian dawtnak aa langhnak a sannak bik cu Calvary ah a si.

1John4:9,10 “Pathian nih a kan dawtning a langhter ning cu hitin a si. A fapa ngeihchunh kha Vulei ah a run thlah. Amah thawng in nunmak kan ngei lai. Dawtnak kanti mi hi Pathian kandawt hi a si lo, a mah nih a kan dawt i, kan soal ngaihthaimnak ding caah a fapa kan sin i a runthlah hi a si”.

A cunglei bia nih a chim mi hi zoh tikah Zisu kan soal ca i, rai a tawinak hi dawtnak a muru cu a si i, cucu Calvary ah a tlamtlinh. Thawngtthabia kan timi zong a tlau mi ca i Pathian dawtnak a muru a kek mi a si. Phungchim ttha cem timi zong Misual mi ca i phuan mi Pathian dawtnak kong le khamhnak kong hi an si.

F. Khrih nih Khrihfabu caah a mah tein aa pe;

Efesa 5:25 Khrih nih Khrihfabu a dawt bantuk in Khrihfabu caahcun a mah hrimhrim aa pe.

Pathian dawtnak nih a dawt hnawhchan mi hi zoh tikah a fuh mi cu Minung hi kan si. Minung khamhnak caah tlanhnak zong a khan i, a timhlahm. Sehtan le khuachia hna zong an tlu ve, antlau ve nain an caah Pathian nih a ruahpiak hna lo. An nih caahcun Hell lawng timhpiak an si. Minung tu cu a tluk hlan in Pathian nih khamhnak a timhlahm piak cia hna. Zisu a kandawt tuk caah a si ko. Zisu a tlanhmi cu Khrihfabu ah chiah ding hi a khuakhan cia a si. Mah khuakhannak cu Calvary ah Zisu Khrih a thiahnak thawngin sualnak caah raithawinak rian lim mi nih a tlam a tlinh ter cang.

CAWNNAK PASARIH NAK

PATHIAN DAWTNAK

A. Pathian cu dawtnak a si;

1John 4:8 Dawtnak lo in mi cu Pathian an hngal lo, Zei cah Tiah Pathian cu dawtnak a si.

1John 4:16 Pathian nih a kan dawtnak cu kan zumh i, kan hngalh i, Pathian cu dawtnak a si, dawtnak ah a um mi cu Pathian anchungah a um i, Pathian zong an chungah a um.

Pathian cu Thlarau a si (John 4:24) ti le Pathian cu ceu-nak a si (1John 1:5) ti kan hmuh. Pathian cu dawtnak a si ti le ceu nak a si ti cu Pathian sinah ka si i, a zia cu a si lo. Pathian a hmunh bang a dawtnak zong a hmun zungzal. Dongh zong a ngei lo, tah awk zong a ttha lo, ri zong a ngei lo.

B. Vulei dihlak;

1John 3:16 “Pathian nih Vulei a dawttuk caah” ti kanhmuh. Mah ka i Vulei timi hi fng le tlang le nelrawn a ti duh mi si loin Vulei mi dihlak tu hi a si deuh. Duhdan ngei lo in mi vialte hi i ruang cio In a kan dawt.

C. Pathian nih Misual a dawt;

1Tim 2:4 Mi vialte kha khamh si hna seh ti le biadik hngalh hna seh ti a duh.

Pathian nih سوال cu a daw lo, misaul cu a kan dawt. Khamhnak kong zongah a mah hi mi lung chung a lettu cu a si. Misual a kan dawt hi rak um hlahsehlaw Calvary vailam zong a um hnga lo.

D. Pathian nih huat a mang maw?

Phungthlukbia 6:16-19 Mah thil paruk hi Bawipa nih a huat hna....

Isa 1:14 Nan thlathar hna le nan puai hna hi ka huat hna.

Dawtnak kan ti mi um dan nih hi n dawtnak a hrawh hnga ding thil hna khi huat a herh. Pathian nih misaul a dawt hi sualnak a huat caah a si.

Nu le pa nih fanu le fapa cu an dawt hna. A si niin fanu le fapa hrawktu hna zu, bIng, phe, kuak te hna cu an huat hna bantuk khi a si.

CAWNNAK PARIAT NAK

REMNAK (OR) NGEIHTHIAMNAK (ATONEMENT)

A. Remnak ti um zia;

Hebru 9:22 Thisen chuah lo cun ngeihthiamnak a um lo.

Khamhnak doctrine a dihlak pi in remnak timi Khrih thihnak in raithawinak chungah aa hngat ni a si. Hi lo in khamhnak lamdang a um lo. Remnak ca dingah hin Pathian nih taksa in a van i phuannak a si.

Khrih ni Vulei i a tuar mi a thihnak , an phumnak le a thawhthannak vialte hi thawngtthabia Pali ah rel el hmuh a si. Hi hi Pathian nih khamhnak acu remnak in a kanpeknak kong a si. Mah khamhnak ai lak ning cu lamkaltu ah a um.

B. Remnak aa thawknak;

1Piter 1:19-20; Biathlam 13:8; Gen 3:21 kan zoh tikah remnak timi cu van ah timhlahm cia dih a si chung ti le, Vulei ah fehter a si ti hi kan hmuh khawh.

1. Van ah timhlahm cia a si.

Pathian lungthin le rauhnak ahcun Calvary cu a hramte in aa thawk cang. Vulei ser hlan in Pathian nih a timhlahm dlam cang. Minung an rak tluk hlan piin Tuufa thah cia mi ah khamhnak hi Pathian nih a timhlahm cang. Khrih hi Vulei ser hlan i thahcia tuufa a si caah hlan mi hna zong nih khamhnak an co khawhnak a si.

2. Vulei ah fehter a si

Pathian nih Eve le Adam kha savun a tuahpiak hna ah khan Thisen a chuak cang. Baibal kan rel thluamah tikah Thisen thawng in raithawinak aa thawknak zon te a si.

C. Remnak a herh hrimhrim nak;

A tawinak in phunthum in kantthen lai.

1. Pathian thian zia le Minung soal zia

Pathian thiannak nih a hei doh mi cu Minung sualnak khi a si. Cu nihcun Pathian thinhunnak a chuah pi. Sualnak kan ti mi cu Pathian cungah a si fawn Cucaah Pathian thinhunnak hi Misual mi cungah a tang peng. Sual kong i a thin a hun lo ahcun Pathian durhmun a si hnga lo. Cu Pathian thinhun daihter ding caah thil pakhat tuah a herh hrimhrim.

2. Pathian he i tthennak

Pathian le Minung cu soal nih a kan tthen cang. Isa. 59:2. I kop tthannak ding ahcun Minung leikap ah a herh mi a um. Cu cu thiannak a si. A soal mi thiannak ding caahthil pakhat a herh tthan. Cu cu remnak ti Hi a si hoi rih.

3. Rome 6:26 Sualman cu thihnak a si. Sual

biaceihnak a phi cu thihnak a si. Thi chungah hin nunnak a um. Thi chuah dih cu nunnak va pek khi a si ko. Cuticun soal ngaithiamnak ding caah Thisen a hau. Thi a chuah hnu cun sualman cham ti nak a si ko.

D. Tlanhnaek

Cahlun le cathar ah tlanhnaek ti um zia cu (a) A man pek i cawk tthan (b) A man pek i dal sinak in luatter ti le (c) Chawdawr i valak i van chuahpi ti khi a si. Zisu hi tlanhtu taktak cu a si. Minung dirhmun i a van i phuannak, tlanh a kan duhnaek le tlanhnaek dingah a Thisen tlam a tlinh bantuk te in a kan tlanh taktak ve. Aman (Thisen) in a kantlanh ti hi philh hlah u si. (1PIrer 1:18-19; 1Korin 6:20; Matt. 20:28; Biathlam 5:9).

E. I remtthannak (Reconciliation), hawi icanter tthannak;

1Korin 5:18 Pathian nihcun Khrih Thisen thawngin a mah he a kan remter tthan(hawi ah akan canter tthan).

Rome 5:10 .. a fapa thihnaek thawng in Pathian he a kan remter tthan.

Colosa 1:21 A tu cu nan nih hi a mah he an remter tthan hna.

Baibal nih hin Pathian hi mi lei ah remter hoih a si a ti bal lo. Minung tu hi a mah Pathian sin lei ah a remter tthan, a si lo ah hawi ah ser nan si a ti. Pathian Mithmuh ahcun Vulei pi hi a mah lei ah remtthannak ter a si ko cang. I remtertthannak rian cu liim a si ko cang. Phungchintu han nihcun mah kong cu than Hi mi kha remnaek cu coter ding a si. Khrih thihnaek nih remnaek, hawi i canternaek cu a tlam a tlinh cang i, I lak ding a si.

CAWNNAK PAKUA NAK

REMNAK (APEH)

A. Remnak nih a tuahkhawh mi;

Remnak nih a tuahkhawh mi le a tlinh mi:-
 Palh le buarmi ngaihthiamnak a pek khawh-- John
 1:9; 5:24; Efesa 1:7; Heb 9:22-28; Biathlam 1:5.
 Sualnak in luatnak—Sual thiltikhawhnak le
 tthawnnak zong in a kan luatter khawh Rome 6:14.
 Thihnak in luatter---Heb 2:9; John 11:26.
 Zungzal nunnak a pek khawh—John 3:14-16.
 Teinak nun a pek khawh--- Khrih nih kan ai in sehtan
 a tei cang. Cu caah Khrihfa poh nihcun teitu pa an i
 ngeih poh ahcun sehtan cu an tei cia cang. Luke
 10:17-20; Colosa 2:15; Heb 2:14-15; Bia 12:11.

B. Remnak timi um zia;

Hebru holh in remnak ti um zia cu khuh (to cover) ti
 a si. Cu cu duh le thianh, remter, hawi ah ser,
 ngeihthiam, diriamhter, hlonhpiak ti in lehkhawh a si.
 Remnak ti mi nihcun sualnak lawng si lo in Misual pa
 zong a khuh chih dih. Salm 78:38; 70:9; Lev 5:18.
 Khuh ti in leh mi remnak nih a tuah mi cu
 Hlonhpiak --- Jer. 11:23; Isa 43:25.
 Thawnpiak --- Isai. 6:7.
 Khuh---Salm 32:1.
 Rili thuhnak i hlonh--- Micah 7:19.
 Pathian hnulei i hlonhdaih--- Isa 38:17.
 Ngaihthiam--- Salm 78:38 hna hi an si.

C. Ai-awhnak (Substitution)

2Korin 5:21 Kanmah ai-awh ah misaul ah a canter.

1Peter 2:24 Thingcung i an tar mi a pum cungah kan sualnak kha a phorh.

Vailam cungah hin Khrih nih kan ai-awh in a tuar.

Kan thih hnga dingah a thi, dantat kan tuar hnga mi a kan tuarpiak caah kan nih kan luat. Misual dirhmun ah a hongdih. Mah vialte a si khawhnak hnga Minung ah a van i cang. Morlah tlang Isaac ai-awh i tuufa te burbaluk ah aa-awh bang Khrih zong kan cah Vailam ah an thlai ve. Isaiah 53 hi ttha tein rel dih hna.

D. Thin damternak (Propitiation);

Mah thindamter timi hi Mirang holh cun “Propitiation” ti a si i, “Latin” biafang “Prope” ti in a ra. A sullam cu **near** ti a si i, Lai holh cun naih ti a si. Minung kha Pathian lei kap ah hei naihter khi a si. Cu ti hei naihter khawh a si cu thindamter in a si lo. A tawifiannak cu Khrih nih raithawinak ah aa peknak thawng in a thiang mi Pathian thinhunnak khan a dam cang i, Cu caah Khrih hi thindam tertu a si. Rome 3:25; 1John 2:2. Pathian sinin lamhlatpi i a um mi hna misaul mi kha Pathian cu an naih khawh cang.

C. Remnak a biapit zia;

Pathian Minung ah a hung can cu remnak caah a si.

Zisu nih taksa le thi aa ngeih mi cu thi ding in a si.

Kan sualnak lakpiak dingah a van i langh. (1Joh 3:5;

Heb 2:14). Remnak timi cu kan Baibal hmaikip ah Rahap nih thlalang-awng in lasen a rak thlai mi bantuk a si. Baibal cathar chungah cacaang 44 ah caangkhat lengmang hi remnak kong a si. Cathar chung lawngte ah 175 mah kong hi a ttial. Mah remnak kong hi Khrih thihnak he aa pehtlai mi a si. Zisu Thisen le a thihnak nih remnak a chuah pi. A biapit zia a langhter khunnak cu Moses le Elijah nih hin Khrih thihnak kong hi an lung a lut tuk. (Luke 9:30-36)
 Cahlun Prophet hna zong mah kong hi thuk pi in an ngiat mi a si. (1Piter 1:1`1).
 Vancung i hlaremh ding a tlangpi cu Khrih thihnak kong hia si. (Bia 5:8-12).

F. Khrih thihnak kongah palhmi cu;

Mitampi caah Khrih thihnak cu martyr thihnak bantuk a si. Mi a cheu caahcun a soal mi Vulei hi Pathian nih a dawtnak men ah an rel. Mi a cheu ve nihcun **cawnawkthlak a si mi lam hmuhsaktu** example men ah an ruah. A cheu ve nihcun Pathian nih soal a huatnak a langhternak a si an ti. Mah ruahna vialte hi a dik lo. Steven hi Martyr in a thi nain Paul nih Steven thihnak thawng in khamhnak kong a chim bal lo. Soal kong khingzang tuk i i laknak nih hin Khrih thihnak zong zaangtuk in a tuak i aa palh. Suallnak a soal zia, ttihi a nun zia, dantat a huah zia hngal u sihlaw Khrih vailam kong hi kan fiang chinchin lai.

G. Khrih thihnak le Vulei pumpi;

Adam tluknak nih Vulei cung dihlah cungah rian a ttuan bantuk in Khrih thihnak zong nih Vulei pumpaluk cungah rian a ttuan ve. (Rome 8:19-23). Khrih hi Vulei a laifang a si i, kan Vulei pi hi a kam ah aa hel. Amah thihnak nihcunVulei pi le Pathian karlak ah remnak a ser. Cucu Baibal cawnpiak ning a si. (Colosa 1:20).

Mah i rem tthannak (or) Hawi canternak (propitiation) nih hi soal a phaknak poh a phan ve. Cu caah Minung hi sualsal si kan herht ti lo. Calvary nih a liam cia, a tu lio, a ra lai ca tiangIn soal caah ngaithiamnak a kan pek. Cu caah kanmah leikap ahcun kan soal hi Zeitindah kan ti lai? ti si lo in Khrih timi Zisu hi Zeitindah kantuah lai? Ti tu a herh deuh John 12:31-32; Rome 2:25,26; Colosa 2:1.

CAWNNAK PAHRA NAK

ZISU KHRIH THAWHTTHANNAK

A. Zisu Khrih thawhtthannak hi kan khamhnak caah a herh mi a si;

Lamkaltu 2:24 Thihnak a fahnak in a poih dih hnu ah a mah cu Pathian nih a thawhter.

Lamkaltu 3:15 Nunnak Siangpahrang Bawipa cu nan thah, a si nain Pathian nih Mithi hna sinin a thawhter, kan nih cu a tehte kan si.

Zisu thawhtthannak hi kan khamhnak caah a herh mi a si. Biaknak dang a dirhtu hna an pa le a thotthan mi an um lo. Khrihfa biaknak a dirhtu Zisu lawng hi a thotthan mi a si. Paul le bang nihcun Zisu a thawtthan lo ahcun kan phungchim mi le kan zumh mi hi pakpalawng a si hnga Tiah a ti. 1Korn 15:13-19. Hi Zisu thawhtthannak hi a hlan zultu pawl nihcun a dotu le huatu hmai ah ralttha in an chim i, an dIрпи mi cu a si. Mah thawhtthan nak hi cathar ah voi 100 reng lo aa ttial. Lamkaltu 4:10; 13:30-34; 17:31; Philipi 3:21; 1Piter 1:21- 23 le 1Korin 15 Hi rel ding.

B. A hman Tiah langhternak;

Matt 28:6 Hi ka hin a um lo, a tho cang.

Mark 16:6 Vailam i an tah mi, Narareth Zisu cu maw nan kawl, hika ah hin a um ti lo, a thotthan cang, an vuinak hmun hi rak zoh hna hmanh u.

Thawhtthan kong tehte a khangtu hi an tam nawn ko. An tehte khan mi zong a fiangtling fawn. A hawi le zong a ral pawl zong an i tel i, nu hna, a zultu hna le Rome ralkap thlan congту hna zong.

Ralkap pawl phaisa an phalh hna i, kan i hngilh karah a zultu pawl an ra i, an firdiam nan ti lai Tiah anti hna. An i hngilh ngai ahcun Zei cu dik antheih hnga. Paul nih 1Kor. 15 ah thawhtthan kong i tehte a lak mi hna cu Peter zultu hleihnih, a u nau mi 500 run, James zultu hna le donh nak ah a mah Paul hrimhrim an si.

C. Pumpak nun nih a langhter mi;

Misual mi a kan khamh, mizaw mi a damternak le hrintthan mi kan lungchung i khua a kan sakpi mi zong hi Zisu Khrih cu thawhtthannak kong tehte khan a si ve. Paul sin i Damascus hauka i aa langh lawng si lo in, a Thisen in a ttawl mi hna a fa le dih lak sinah an lam lio ah a lang ve. Hlaphuahtu nih “ a umnak na ka hal ahcun- ka lung chungah a nung” a ti mi hi a dik tuk mi a si. Kan nun hrimhrim ah a thawhtthan ttawnnak hi temkhawh lengmang a si.

D. A thawhtthan hnu Zisu Khrih aa langhnak;

Thawngtthabia cauk Pali hi rel tikah Zisu aa langh ning cu a tanglei bang in a dotdot in ttial khawh a si.

1. Thlan i a kal mi nu hna nih Vanmi an hmuh hna.

2. Nu hna nih Zultu kha an vachimh hna. Peter le 2. John cu naihdeuh ah an um, a dang cu hlat deuh ah an um.
3. Peter le John cu thlan lei ah an tli. John cu Mino a si, Peter kha a lonh i, thlan a phan hmasa, A si nain thlanchung tu ahcun Peter nih a luh kanh.
4. Mary cu thlan ah a kirtthan i, Zisu cu a hmuh.
5. Emmau lam i Zultu pahnih sinah a lang.
6. Peter si zongah a lang.
7. Zultu pahra (Thomas tello in) sin zongah a lang.
8. Cun Thomas um bu in pa hleikhat sinah a langtthan.
9. Tlangcungah Zultu hna le mirun tapi sinah aa langh tthan.
10. Galili le Rili kam ah Zultu hna sinah a lang.
11. James sinah a lang.
12. Van a kai lai ah Zultu sinah a lang.
13. Damaska hauka lam ah Paul sinah a lang.

CAWNAK HLEIKHAT NAK

THAWHTTHANNAK A PEH

A. Thlan tawng mi nih an kan cawnpiak mi;

John 20:6-7 Peter cu thlanchung i a luh tikah khiangrang puan le Zisu a lumennak puan kha a hmuh hna. Cu puan cu khiangrang puan sinah um lo in amh tein a dang tein aa zual.

Khiangrang puan le Zisu lumennak puan hna thlan a tawng mi nih cawnpiak mi ttha ngai a kan ngei. Lazarus a thawh lio ahcun an tuamnak ruakpuan he a tho kha (John 11:44). Khiangrang puan le a lu mennak puan kha a umnak te ah an um veve i, a ho tongh lo bantuan tein an um ko. Zisu an vui lio i an umning te khan an si. Zisu a thawhkhawhnak hnga phoihpiak a herh lo. Cun thlanlung inka aa thawnmi zong kha a thawhtthan khawhnak ca si loin thlan a lawng ko dahkaw ti hngalhter awk ah a si.

B. Thawhtthannak umtu ning;

Thlan in a tho bak ko, A tho mi pum kha thlan i a vui mi pum te kha a si. “ Ka kut le ka ke hi Keimah bak te ka si ko” ti tiang in Zisu nih a ti.

Pum kan ti tikah Mithla bantuan si loin pum kel te in a si. Thomas kha ka hnak hi ka tong tuah Tiah a ti (John 20:27).

A pum ah hmape hna an um (John 20:24-29).

A zultu hna sinah a ei i, a ding (lamkaltu 10:41).
inn khaan aa hrenh mi zongah a lut chuak kho (John 20:19).

Khrih a thotthan mi pum cu a thi kho ding a si ti lo
(Rome 6:9).

Khrih cu a thotthan mi lakah a hmasabik (theitlai
hmasa cem) a si. (1Kor 15:20).

A cung ei thawhtthannak umtu ning zoh in kanhngalh
a herh thil pahnih an um. Cu hna cu: -

(a) thawhtthan tikah a thotthan mi hna cu a mah
bantuk kan si lai i, a mah pum bantuk kan si ve lai. A
sining tein a mah kha kanhmuh fawn lai. (1John 3:2).

(b) Zisu hi a thotthan mi lakah thlan in a chuak
hmasabik a si. A thih ah khan thlan cu an i ong nain
a mah a thawh hlan poh kha cu Mithiang mi hna kha
an tho lo. A thawh hnu lawngah an thlan cio in an
chuak (Matt 27:52-53).

C. Thawhtthannak kan caah;

John 14:19 Ka nun caah nan nung ve lai.

Rome 4:25 Kan soal ruangah (thi dingin) pek a si i,
kan thiamconak caah a thotthan.

Thawhtthannak nih hin thiam kan co nak a fianter.
Cahlun lio ah mi hna nih tlangBawi pa raithawi awk i
hmunthiang bikah a luh i a kir tthan hlan tiang an
ngan. Hmun thiangebik in a hung kir hnu ahcun an
soal kalpi dih a si ti an i fiang. Kan tlangBawi pa Zisu
Khrih zong a thawhtthan cang caah kan sualnak

caah remnak cu ser a si cang, a tlam a tling cang ti hi hngalh ve ding kan si. Calvary ahcun khamnak ding caah man pekpiak kan si i, a man pek mi kha aa za taktak, a tlinh ti langhtertu cu thawhtthannak hi a si. Tangka thoh khawhnak ding (check) catlap cathiang tein ttial dih nak tiang khi Calvary cu a si i, Min vathut khi thawhtthannak cu a si. Hi tihin thiam kan co cu kan i fiang cem.

Zisu thawhtthan nak nih hin kan tho tthan hrimhrim lai ti a kan fianh fawn. Kan i ruahchanh mi pakhat a si ve. Khrih thawhtthannak nih a fianter rih mi cu a ra lai ding biaceihnak kong a si.

Zisu Khrih a thawhtthannak nih hin zungzal nunnak a um i, kan luh ve nak lai a kan hmuhsak fawn. A nun caah kan nung ve lai. Hallelulah?

D. Zisu Van kainak;

Luke 14:51 Thluachuah a pek hna lio ah an sin in aa tthen zau i, van ah cawi lak a si.

Lamkaltu 1:9 Mah bia a van chim an zoh ko lio ah a mah cu van ah a kai i, MinMei nih a phenh hna i, an hmu kho ti lo.

A rat lio ah khuaruahhar in a ra. Cuticun van lei a chuahtak tik zongah a si. A thotthan mi a pum cu Zehmanh nih a hreng in a tlai kho lo. A duhduh nak ah a phan, a kal, a um,. A thawhtthan hnu Vulei ah ni 40 chung a um rih. Mah hnu cun a zultu kha tlangcung i an um lioah BIA CAHNAK a ngei hna i, Thlarau baptisma nak co ding in Jerusalem in hngah

a fial hna. Thlachuah a pek pah hna i, Van ah a kai ko. Thi le titsa in si loin titsa le ruh in van ah a kai.

E. Zisu Khrih cu kan tlangBawi a si lio;

A tu te ah hin Zisu Khrih cu kan caah hmun a remh pah in kan tlangBawi rian nganbik a kanttuan piak ti a si. John 14:2 le Heb 4:14. A tu ah a ttuan mi rian phundang hna cu :-

1. Thlarau baptisma petu a si.
2. A nupi (or) a mo a si mi Khrihfabu he ton ding ca rian a ttuan lio.
3. A Mithiang mi hna caah tlangBawi rian a si mi nawlpiaktu rian a ttuan. Khuachia nih soal a kan phawt lengmang mi cu kan Sihni ttuan in a kan halpiak lengmang.

CAWNNAK HLEIHNIH NAK

DAMTERNAK (THUAHHNIH DAMNAK)

A. Pathian damternak hi remnak ah aa tel mi a si;

Matt 8:17 A mah hrimhrim nih kan derthomnak kha aa lak i, kan zawtnak kha aa phorh.

Exo 15:26 Keimah cu an damtertu hna Bawipa ka si.

1. Pathian damternak ti mi cu;

Pathian damternak timi cu i tel lo in damnak khi a si.

Pathian tthawwnak a van i langh khi dam hi a si. A thi kho mi kanpum hi Thlarau nih a van thawhter zong a si.

2. Thuahhnih damnak timi cu;

Zisu a thih ah khan kan sualnak lawng si loin kan zawtnak zong aa phorh dih. Cu caah remnak ah hin pum ca he thlarau ca he a si. A tawinak cun

khamhnak le damnak hi thuahhnih damnak ti a si.

Tahchunhnak ah a ttha ngai mi cu Marah ti a thlum mi kha a si (Exo 15:23-26). Thing ti ah paih mi kha vailam a si. Ti kha cu sualnak a si. Ti a va thlum cu damnak a si.

B. Zawtnak hrampi;

Zawtnak a chuahtertu hrampi cu a tang lei bangin tthen ah a ttha.

1. A pakhatnak; ; Eve le Adam tluknak ruangah thihnak le zawtnak cu a chuak. A si nain zawt kip hi sual ruangah a si dih lo. Sual ruang zawt cu a um ve. Mah zawn hi theihthiam a hau.

2. A pahinhnak;

(a) Mah pumpak sual ruangah a a si kho. Deutronomy ca uk chungah Israel mi nih Pathian nawl anngaih lo ahcun zawtnak an cungah a tlung lai ti kan hmuh.

(b) Sehtan sin a ra kho fawn. Job kongah fiangtein kan hmuh. Cun kum 18 a zaw mi nu kha Zisu nih sehtan sin in a si a ti ko (Luke 13:16).

(c) A Zeimaw can ahcun Pathian liannganhnak a langhnak ding caah zawtnak hi onh a si tawn.

C. Damnak caah cherhchan ding Baibal cang hna;

Ex. 15:26 An damtertu hna Bawipa ka si.

Salm 103:3 na sualnak vialte andam ter in a zawtna vialte andam ter.

Isa. 53:5 A mah tukvelhnak vual In nan dam.

Matt. 16:18 Kan zaangdernak le kan zawtnak a phorh.

Mark. 16:18 Mizaw cungah an kut an chuan lai i, an dam lai.

James 5:14 Zumhnak in thlacamnak nih mizaw a dam ter.

D. Aa thleng bal lo mi Zisu Khrih;

Heb 13:8 Zisu Khrih cu nizan, tuchun le zungzal a mah ning a si.

Ti hi a fehter. Vulei i a rak um lioah mizaw tampi a damter hna. A thlen bal lo bantuuk in Zisu aathleng bal lo timi bia hrimhrim nih hi tuchun ni tiang Zisu nih mi a damter a tu tiang zong a damter peng ko hna.

E. Thlacam damnak kongah alnak lehnak;

Thlacam damnak a zum lo mi le a pom lo mi nih a phunphun in al nak an ngei ve. A cheu in kan zoh hmanh lai.

1. Khuarauhhar serchan aa lim cang an ti.

Khrihfabu dirhnak dingah khuaruahhar thil hna Zisu nih a hman mi cu dirh a si cang caah a herh ti lo an ti. A si nain Khrihfabu hi dirh cuahmah lio a si caah thawngtthabia lei zulh in khuaruahhar thil hna hi a tlun peng a hau tiin ol te in al khawh an si.

2. Sii lei thiamnak hi Pathian nih a hman cang.

Hlan lio tein Sii a hman ko. Cu lio zongah a damter ko hna. Sii lo tein damter hi Pathian Tinhmi a si. Sii kip le thiamnak kip nih a damh khawh lo mi zawtnak hna hi Pathian nih ol te in a damter tawn.

3. Damnak ca thlacam len cu porhlawt bia a si

Pathian nih mi a damter khawh mi tiin a mah sunparnak Tinh in cam hi Bawipa duhning te a si ko caah uah le porhlawt a si hrimhrim lo.

4. Mipial pawl nih an hman ve an ti

An hman mi cu a dik. A si nain a deu a um i, a tak a um caah a si. Moses chuahter mi rul nih Egypt camhthiam pawl rul a dolh dih bantuuk In Pathian fa le rianttuannak nihcun a dik lo mi cu a tei zungzal ko lai. A deu um ruang i a tak duh lo cu sual a si.

Part Three

1. Zisu reng
2. Zisu Min kong
3. Khamhnak kong
4. Sual chirnak
5. Zumhnak
6. Thiamcoternak
7. Hrintthannak
8. Thianternak
9. Nunthiannak
10. Khrifa tthattlinnak
11. Khamh tlau lo kong
12. Damnak hmuh dingah

CAWNNAK PAKHAT NAK

ZISU RING (THE TITLE OF JESUS)

A. Baibal nih Min a uar ning

Gen 17:5 Abram ti na si ti lai lo, **Abaraham** ti na si cang lai.

Gen 32:28 Jacob Tiah na si ti lai lo, **Israel** ti na si cang lai.

Baibal chung Min hna hi sullam an ngei, a sawhsawh an si lo. A cung lei Baibal chung Min an i thlenning zong hi a biapia ngai. Sual zong Paul ah thlen. John le Zisu zong hi van Min sak mi an si. Baibal nih Min hi a uar i sullam a ngeihternak a um len.

B. Pathian Min pakhat lawng a um;

Zakarlah 14:9 ahcun Bawipa pakhat lawng a um lai i, a Min zong pakhat a si lai.

Pathian ah mi pathum um hna seh law Min pathum a um ve hnga. Pakhat lawng a si caah Min pakhat a si ve. Matt. 28:19 le Lamkaltu 4:12 kan zoh tikah Bawipa asi mi Pathian Min cu Zisu a si

Reng le Min ah dannak a um. Mi pakhat Min cu Thang Bik a si hnga. A si nain cu pa cu reng tampi a ngei kho ko. SiBawi, Ohkattah le Chairman hna asi ko hnga. Cubantuk cu Pathian hi reng tampi a ngei. A si nain Min pakhat lawng a ngei.

C. Zisu Min hi alangh te lai kong chimchung a si;

Isaiah 52:6 Ka mi hna nih ka Min an theih te lai.
Zakarlah 14:9 le A cung lei bia hna kong kan zoh
tikah Zisu Min hi langhter lai a si ding kan hmuh. Cu
chan lio mi hna sin i, thuh mi Zisu Min kantheih le
kan hngalhkawh cu i lawmhtuk ding kan si. Zisu Min
cu Min lak ah Min cungnungbik a si (Phil 2:9).

D. Cahlun chung i Pathian reng le auhna hna;

1. EloHim (Pathian tinak a si ve). Kan Pathian zong
Pathian dang hna zong auh an si.
2. El-hsadaï (Zeizong vialte ti khotu Pathian tinak
a si).
3. Jehovah(JHVH) ttihnung Min, Min hleikai a si.
Mah Jehovah Min cu an ka in chuah in rel
ngam a si lo. Mah zon poh ah “Adonai” (Lord=
Bawipa) tiin an chuah i,an rel. Ex 6:3; Sam.
823:18; Isai. 12:2 le 26:4 ah hman an si.

Jehovah ti a sullam hrampi cu “**mah tein a um mi**”
(self exlstant one) ti a si cem i, Moses sinah a Min a
phuannak “**Keimah cu Keimah ka si**” ti he aa lo.
Khamhna le tlanhna kong poh ah Jehovah timi Hi
hman a si.

4. Jehovah he fonh mi reng Min dang
Jehovah- Jira (Gen 22:14) Bawipa nih a khan
lai.

Jehovah- Raphi (Exo 15:26) Bawipa damtertu.
Jehovah- Nissis (Ex 17:8) Bawipa kan
hmelhchunhna aalan.

Jehovah- Shalom- Bawipa kandaihna.

Jehovah – Raah (Sam23:1) Bawipa kan tukhal.
 Jehoavah –Tsidkenu (Jer 23:6) Bawipa kan
 dinnak.

Jehoavah – Shammah (Ezek 48:15) Bawipa cu a
 um ko.

E. Zisu a reng Min hna;

Reng cu pumpak Min a si lo. Si mi le ttuan mi
 langhter tu an si. Zisu reng Hi Baibal ah a tam tuk. A
 cheu kan vanlanghter lai.

1. Zeizong ah Zeizong (Col 3:11).
2. Zeizong tikho tu (Bia 1:8).
3. Alpha le omega (Bia 1:8).
4. Sihni (1John 2:1).
5. Zungzal a nung mi (Dan 7:21).
6. A hramhawk le donghnak (Bia 1:8).
7. Nunnak changreu (John 6:35).
8. A ceu mi zinglei arfi (Bia 22:16).
9. Bawipa ralkapbu captain (Joshua 5:14).
10. Tuukhal nganbik (!1Petr 5:4).
11. Kan khamhnak Captain (Heb 2:10).
12. Thonghra lakha a ngan bik (Solomon 5:10).
13. Fimchimtu (Isa 9:6).
14. Biathlektu (John 9:33).
15. Khua ceu ttha le dawh (Luke 1:78).
16. Emmanuel (Matt 1:23).
17. Zungzal pa (1John 5:20).
18. Zungzal nunnak (1John 5:20).
19. Pa (Matt 28:19).
20. Hmasabik le hmanungbik (Bia 1:17).
21. Thih In hrin hmasa bik (Col 1:18).
22. A thi mi chung In theitlai hmasa bik. (Col 1:18).

23. U le nau nak in naih deuh tu (Phungthluk 18:24).
24. Pathian ngan le khamhtu (Titus 2:13).
25. Tuukhal ttha (Salm 23:1).
26. Thiang Thlarau (Matt 28:19).
27. Pum le lu (Col 1:18).
28. TlangBawi nganbik (heb 3:1).
29. Keimah (Exo 3:14; John 8:24),
30. Bia ceihtu (Lamkaltu 17:31).
31. Jehovah (Isa. 40:3).
32. Siangpahrang hna Siangpahrang (Bia 19;6).
33. Bawi hna lak Bawipa (Bia 19:6)
34. A nung lio mi changreu (john 5:51).
35. Judah chendeih (Bia 5:5).
36. Mesaih (Johm 4:25).
37. Ngeihchia mi pa (Isa 53:3).
38. Lamkaltu (1Tim 2:5).
39. Nazaret Mipa (Matt 2:23).
40. Daihnak Bawipa (Isa 53:3).
41. MelcHizadek sinig zul tlangBawi (heb 5:6).
42. Thawhtthan nak le nunnak (John 11:25).
43. David tefa ruang (Bia 22:16).
44. Sharon pardawh (Solomon 2:1).
45. Minu cii (Gen 3:14).
46. Dinnak nika (Malkhi 4:2).
47. Shiloh (dinnak) (Gen 49:10).
48. A fek mi hrampi (Isa 28:16).
49. Kut tello i cik mi lung (Dan 2:34).
50. A fek mi lungpui (Salm 31:2).
51. Rethei mi hna dornak lung (Isa 32;2).
52. Mitsur ruang (John 15:5).
53. Biadik (John 14;6).
54. Khuaruahhar (Isa 9:6).

55. Bia (John 1;1),
 56. Pathian bia (Bia 19;13).
 57. Lam (John 14:6).

CAWNNAK PAHNIH NAK

ZISU MIN KONG

A. Pathian Min cu cahlan chan ah thuh a si

Biaceihtu 13:17 Na Min a ho dah a si? (khuaruahhar a si).

Gen. 32:29 Na Min hong ka chim? (Ziah ka Min na ka hal).

Exo 3:13 A Min a hodah a si an ka ti lai? (Keimah ka si ko).

Phungthlukbia 30:4 A Min a ho dah a si i, a fapa Min cu a hodah a si.

Isa. 52:6 Ka mi hna nih ka Min antheih lai.

Cahlan lio Minung tampi hna nih Pathian Jehovah cu an thei nain Pumpak Min cu thuhrih a si caah an rak thei lo.

B. Cathar ah Pathian Min ngai cu phuan a si;

Matt. 1:21 A Min ah Zisu Tiah na sak lai. Zeicah Tiah a mi hna cu an sual nak chung in a khamh hna lai.

Zisu ti a sullam cu Jehovah mi khamtu tinak a si.
 Hihi Pathian Min ngai cu a si.

C. Pa, Fapa, Thiang Thlarau cu Pathian Min a si lo.

Pa, fapa, ThianThlarau hi Pathian a si mi pathum Min silo in Pathian a reng Min (or) uahnak tu an si. Minung ah pumsa, lungthin le thlarau kan ngeih bantuk a si. Abiana ah ka Min Za Thang hi ka Thlarau , ka pum le ka thlarau fonh in a Min a si.

D. Zisu cu Pa Min in a ra;

John 5:43 Kapa Min in ka ra.

John 17:26 An sinah ka Min ka thanh cang.

Lamkaltu 9:5 A ho dah na si Bawipa (Jehovah) Cun Bawipa Jehovah nih cun Zisu ka si a ti.

Lamkaltu 9:17 Bawipa (ehovah) nih a ka thlah.

Lamkaltu 7:59 Steven nih Pathian cu a auh i, Bawipa Zisu Tiah a ti.

A cunglei zoh in Zisu cu a pa Min in a ra ti cu a fiang.

E. Pa, Fapa le ThiangThlarau a Min cu Zisu a si;

Matt. 28:19 Pa le Fapa le ThiangThlarau an Min ah Tiah a ti lo, a Min ah tiin mi pakhat Min in a ti. Cu vaah Pa, Fapa le ThiangThlarau a Min cu Zisu a si ti cu Lamkaltu 2:38; 8:12,16; 22:16 le 1Korin 1:13 relchih cun a fiang tuk ko. Matt. 28:19 a hrilhfiyah ttha bik cu Lamkaltu 2:38 a si. Pa, Fapa le thaingthlarau Min chungah ti i, Zisu fial mi cu Zisu Min ah hin a rak si ko.

F. Zisu Min hi a cungnung bik;

Filipi 2:9 Pathian nih cung sang pi ah a cawi i, Min vialte lakah Min cungnung bik a pek.

Zisu Min hi van le Vulei ah a ngan bik mi Min a si ko. Mah Min a lonh kho ding Min dang a um bal lo, a um tit e fawn lai lo.

G. Zisu Min ah khamhnak a um;

Matt 1:21 A Min ah Zisu Tiah na sak lai, Zeicah Tiah a mi hna kha an sualnak chung in a khamh hna lai.

Luke 24:47 Saulchirnak le sual ngaihthiamnak cu a mah Min in chim a si lai.

Lamkaltu 4:12 Vantang, Vulei tangah khamhnak ding caah a mah Min leng in Min dang a um ti lo.

A cung lei Baibal cang nih a fainter mi cu Zisu Min hi khamhnak Min a si nak a si ko.

H. Zisu Min ah thluachuahnak a um zia;

1. Damnak Min a si.-- Lamkaltu 3:6 Nazaret Zisu Khrih Min in tho law kal.

2. Tthawnnak a um—Mark 16:17 Ka Min in khuachia an tthawl lai.

3. Thluachuah a um—Malakhi 3:16 A mah Min a ruat peng mi hna cu chinchiahnak ca uk ah ttial an si.

4. Huhphenhnak a um— insang bantuk a si
Phungthluk 18;10 Bawipa Min cu a fek mi Innsang bantuka si.

5. Thlacam hlawhtlinnak a si—John 14:14 Ka Min in nan hal mi poh cu katuah lai Tiah a ti.

6. Tipil in nak caah hman a si—Nan soal ngeihthiam nan si nak hnga Zisu Khrih Min ah tipil nak ing u.

7. Zisu Min in Thlarau zong pek a si.—John 14:26 Bawmtu--- Kapa nih ka Min in a vun htlah lai.

Hlasak, thlacam le biachim ah Zisu Khrih Min tluk in tthawnnak a ngei mi le a thlum mi le aa dawh mi Min dang an um ti lo. Zisu Min cu uar chin u sih.

CAWNNAK PATHUM NAK

KHAMHNAK KONG (SALVATION)

A. Khamhnak timi cu Thawngtthabia tlangkawmtu a si

Rome 1:16 Khrih thawngtthabia cu ka zahpi lo, a zum mi hna caah Pathian tthawn nak thawngin khamhnak a si.

Baibal bia a tlangpi bik a chung muru cu khamhnak hi a si ko. Phung kan chim hnawh chan i zong khamhnak kong hi a si. Hebru holh le Greek holh in KHAMH timi nih a huap mi cu chuahter, chanh, Himter, kilkawi, damter le tlamtlin ter khi a si. Mah chungah aa khumh mi hna cu thiam coternak, tlanhnak, velngeihnak, remnak hei ronhnak, ngeithiamnak, thanternak le sunparnak te hna an si.

B. Mi nih khamhnak co cu lakmi a si;

Pathian nih khamhnak a kan timhlahm piaknak le khamhnak a kan peknak kong kan cawn cang. Mah cawnnak pathumnak ahcunmi nih khamhnak an co ning kong kan zoh lai. Patian nih khamhnak kong a kan timhpiak mi cu thawngthabia ca uk ah kan hmuh. Mi nih khamh an i laknak kong tu cu lamkaltu ah kan hmuh ve. Khamhnak pek kan sinak hnga Zisu Khrih nih kan caah a thi, an phum i a tho than. Mi nih kan i lak duh ve ahcun a mah ah kan thih , kan i vui ve i, nunthar i kan thawhtthan ve a hau.

C. Khamhnak cu Zisu Khrih thawng lawng i a si.

Rom 6:23 Sualnak man cu thihnak a si, a si nain Pathian laksawng cu kan Bawipa Zisud Khrih thawng in zungal nunnak a si.

Lamkaltu 4:12 A mah (Zisu) thawng lawnglawng in khamhnak hi hmuhkhawh a si.

John 14:6 Keimah sin in dah ti lo cu a hohmanh Pa sin an phan kho lai lo.

D. Khamhnak timi cu sining dihlak caah a si;

Matt 8:17 A mah hrimhrim nih kan derthomnak , kan zawtnak cu a phorh. Cun Rom 8:21-23; Isai 11:6-9 kan reltik ah khamhnak ah hin soal ngaithiam lawng si lo in pum damternak le hrintthan nak le a ralai mi chan Vulei pi tharchuahternak tiang aa tel ti kan hmuh.

E. Khamhnak dot thum;

Khamhnak hi khamh cang, khamhlio le khamh te lai tiin tthenthum in tthenkhawh a si.

Efesa 2:8 Velngeihnak ruangah zumhnak thawng in khamh kan si cang nak kan hmuh.

Rmo 6:14 ah sualnak nih nan cung ah an uk ti hna lai lo ti a um i cu cu khamh lio (sual tei dingah) kan sinak a si. Paul nih Rom 13:1 ah kan zumh lio nak khan a tu cu kan khamhnak can a naideuh cang a ti mi bia hi khamh te lai (lawrkhawm) kong a si. A tu pumsa in kan nun hi cu khamh cang le khamh lio dirhmun in kan nun lio a si.

F. Khamhnak kapthum;

Khamhnak kapthum a um. Cu hna cu thiamcoternak, hrintthannak le thianternak an si. A dangdang pipi cu an si lo. Khamhnak kapthum in an hmuh mi a si. Zisu Khrih kan ca i aa pek i, a thih thawng in a si i, cun ThiangThlarau nih mi sinah a van pek hna.

1. Thiamconak : : Na ding tinak a si i, biaceihnak zung i hman mi bia a si. Misual a si ko mi kha Zisu ruangah Pathian nih na ding a van kan ti khi a si.

2. Hrintthan nak (or) fa siternak : : Thlarau i a thi kho mi kha nunnak van pek khi a si. Pathian tuah mi tthiam a si. Inn chungkhar bia hman a si i, fa siter khi a si. Pathian inn chungkhar si dingin nunnak thar van pek khi a si.

3. Thianternak : : Biakinn i hman mi bia phun a si. Misual pakhat kha a man in cawk a si cang caah a mah ta a si ti lo. A cawtu pa ta a si cang. Cu caah a cawtu pa Pathian caah a nunnak aa pumpe ding a si.

Hlan lio puan biakinn i rian a ttuan mi nun thiang in an nun bangin Pathian cah a thian awka si.

G. Khamhnak ah aa tel mi thil pathum;

Atang lei thil kong hi rel hmanhlaw khamhnak ah ti, thi le Thlarau a herh zia le an i telnak hmuh khawh a si.

<u>Thlarau</u>	<u>Thi</u>	<u>TI</u>
1. Sernak	Bia 13:8	Gen 1:2 Gen 1:2
2. Buanchukcho	Biakttheng---	Tilian -----Tthuro
3. Lanhtakpuai	Thi anneh---	Rilisen-----Khuadom
4. Karmeltlang	Raithawisa -----	ti pung 12-----Mei
5. Puan Biakinn	Ttheng ----	Hmaihum --Hmunthiang
6. Nikodemas	John 3:14	----TI -----Thlarau
7. Calvary ah chuah	John 19:3----	John 19:34----Thlarau
8. Pentecost	Lam. 2:36---	Tipil ----Thlarau conak.

H. A ningcang le a kal dan cu;

Thisen hi ceitin dah kan i lak lai ti biahalnak a tam ngai tawn. Mah zawnah a ttha bik mi cu Thisen hi Pathian ca bik ah a si i, kan nih lei kap ahcun Zisu thihnak le a Thisen ah Pathian lung tlinnak kan zumhnak zia lei hna ngam pi a si. Cu hnu ah tipil In ding a si.

I. Khamhnak Zei rel lo hi ttih nung cem a si;

Khamhnak Zeirel lo cu Zisu Zei i rel lo le al a si i, Minung caah ttih ding cem a si. Can dongh tikah

zungzal Mei-alh ah paih a si lai caah a si. Hell ahcun
Sehtan le khuachia he um tti a si lai.

John 3:18-21; Heb 2:1-4,10, 28,29; 1John 5:10.

CAWNNAK PALI NAK

SUALCHIRNAK (Repentence)

A. Sualchirnak timi cu;

2Kor 7:10 Pathian hman mi ngeihchiatnak nih
khamhnak lei kal pitu lungthlennak a chuah pi.

Sualchir ti um zia cu “sual ruangah Pathian hman mi
ngeichiatnak ngeih” kan ti lai. Ngeichiat in um sawh si
lo in, sual tuah ti lo dingin a hman mi lei (Zisu lei)
hoih khi a si.

B. Sualchir a biapit zia;

Luke 13:3 Nan sual nan i chir lo ahcun nan nih zong
nan rawk ve lai.

Lamkaltu 17:30 A tu cu (Pathian nih) hmun kip i a um
mi vialte an sual i chir dih dingin nawl a pek hna.

1Pet 3:7 Kan cung i a lung a sau cu..... mi dihlak kan
sual kan i chirnak hnga caah a si.

Sualchir timi cu Khrihfa sinak ah a herh mi hrimhrim
a si. Cathar phungchimtu hna nih an uar zia cu:-

Tipil petu John nih a chim Matt. 3:1-2.

Zisu nih a chim Matt. 4:17.

Zisu nih zultu 12 a fial hna Luke 24:48.

Zisu nih hnu zul 70 zong chimh a fial hna Luke 10:9.

Peter zong nih a chim Lamkaltu 2:38.

Paul nih a chim ve Lamkaltu 20:21.

C. Sualchirnak umzia;

1. Ruahnak i dan, thlen a si. Matt21;29.
2. Pathian hman mi ngeihchiatnak hman a si.
2Korin7:8-11; Luke 8:13.
3. Lung i thlen i, biakhiah zong a si. Luke 15:17.
4. Sual lung tek in i phuan a si. Luke 15:21;
18;13.
5. Sual kaltak daih zong a si. Phungthluk 28:13.
6. Pathian lei i hmai hoih i, i mer khi a si.
Lamkaltu 26:18; 1Thes. 1:9.
7. Sualnak thihtak zong a si. Rom 6.
8. Sual lungtak in i phuan a si. Luke 15:21; 18;13.
9. Sual kaltak daih zong a si. Phungthluk 28:13.
10. Pathian lei i hmai hoih i, i mer khi a si.
Lamkaltu 26:18; 1The 1:9.
11. Sualnak thihtak zong a si. Rom 6:3.

D. Sualchir a chuahtertu;

Sualchirnak diktak cu Pathian nih a kan pek mi a si.
A laksawng phunkhat a si. (Lamkaltu 5:31; 11:18;
2Tim 20:25)

Sual kan i chirnak hnga Pathian nih a hman mi thil
hna cu-

1. Thawngtthabia i theihnak John 3:5-10; 1The 1;5.
2. Pathian a tthat tuknak Rom 2:4; 2Pet 3:9.
3. Pathian chimhrin nak Heb. 12:6-10.
4. Khrihfa mi i cawnpiaak ruang in 2Tim. 2:24-25.

Hi vialte hmang in mi lungchung ah rian a van ttuan tu cu Thiang Thlarau a si. (John 16:8).

E. Sualchirnak a phichuak;

Sualchir hnu ah a phi a lang mi cu tampi a um. Mah chung i tlawmte kan van tar lai.

1. Vancung ah lawmhnaak a um. Vanmi cu mi pakhat an i chir tikah an i lawm tuk. Lamkaltu 15:10.
2. Sualchir a um tik ahcun Pathian sin in soal ngaithiamnak nih a zulh colh ve. Lamkaltu 3:19.
3. Hrintthan nak ah mi a hruai colh. Cun tipil ing ding tlak ah mi a ser. Cu hnu cun Thiang Thlarau co ding tiang in a chuah colh. Lamkaltu 2:38. Tipil a ing ding mi cu Soal aa chir taktak mi an si lai.

F. Chamttan nak;

Luke. 19:8 Ka ngeihchiah a cheu in mi sifak a thenh hna lai i, ka hlen mi hna a let li in ka cham ttan hna lai.

Matt 5:24 Na u nau he nan i rem hmasa hnu ah ra law na laksawng cu rai ah thawi.

Lunghlennak a um tikah ningcang lo in rak uah le rak lak mi kha vakhirh tthan, va chimtthan tiang zong a um tawn. A si nain mi vialte nih nih kan tuah, kan zul thlu lemlo.

Ka thar hnu ah kan sualchirnak langh nak ah ka tuah khawh cem ding cu sual i phuan i Bawipa Thisen in ngeihthiamnak i lak tthan lengmang a si ko. Thil Zeimaw zon bel ah khirhtthan, chamtthan, remhtthan a herhnak zong aa tel ve tthiam ko.

CAWNNAK PANGA NAK

ZUMHNAK (FAITH)

A. Zumhnak timi cu;

Rome 10:4 Pathian nih Zisu kha thihnak in a thawhter Tiah na lung in na zumh ahcun khamh na si lai.

Heb 11:1 Zumhnak kan ti mi cu ka i ruahchan mi khi a tak a si tiin i lak le kan hmuh khawh lo mi thil a um ko tiin zumh hi a si.

Heb 11:1 Zumhnak Baibal nih a hrilhfiyah can cu a si. Khamh zumhnak a phan mi cu lung chung in aa thawk i, zumh mi (Zisu) aa hngat mi an si. Vaa fian sawhsawh i a si hrim ko ti khi a si lo. Thluak in si lo in lungthin in zumh le zumh bak, zumh hnu ah

tuahnak le nawl zulhnak a chuah pi colh. (Jame 2:9; Lam 8:13; Rome 10:9).

Zumhnak, sualchirnak le nawkngaihnaak aa tthen kho lo mi, a ttangtti mi hna an si. Philipi khua thonguk Bawipa lungthlennak kha bianabia ah lak khawh a si.

B. Zumhnak nih a herh mi thil pathum;

1. Hngalhnak (knowledge)

Salm 9:10 Nan Min a hngal mi hna nih cun an zumhnak cu na cung ah an chiah lai.

Salm 10:17 Zumhnak cu theihnak in a ra, theihnak cu Pathian bia in a ra.

Zumhnak cu Pathian bia cung ah aa hngat mi a si. Lung chung in a zumh tak mi cu lu (thluak) zong nih a zumh colh. A si nain thluak lawng in zumh i, lungthin in zumh lo belte a um.

2. Hnatlak nak;

Mark 12:32 Cazi pa nih a sinahcun a ttha saya pa, biatak na chim, Pathian cu pakhat a um i, a mah pin ah a dang an um ti lo.

Khamh zumhnak ngei dingahcun Pathian bia nih a chim mi kong ah a si hrim ko tiin lung chung In hnatlaknak a um a hau.

3. Mah ta i, ilaknak (Appropriation)

John 1:12 A mah a lehkhian (aalak) mi poh cu Pathian fa sinak nawl a pek hna.

Mi nih Khrih hi a Pathian sinak pom riangmang in khamhtu ah i lak lo hi an um. Zumhna cu a zumh mi kha a fu hi a panh. Cu caah mi nih Zisu a zumh taktak ahcun Khrih cu a chung ah a luhter awk a si ko. (Bia .3:20). Zumhna cu Pathian nih a kan pek mi thil i laknak kut a si.

C. Zumhna aa thawknak hram;

Pathian lei le Minung lei tiin a um.

1. Pathian lei

Gal 5:22 Thlarau theitlai cu zumhna.

1Kor 12:9 A dang sinah Thlarau thiam nih zumhna a pek.

Rom 12:3 Pathian nih zumhna a pek mi hna ning cio In....

Zumhna hi Pathian laksawng a si. Pathian Thlarau nih mihip hi Zumhna pek a kan duh. Kan onh a herh.

2. Minung lei

- a. Pathian bia theih a herh. Lamkaltu 4:4; Rom 10:17; Gal 3:5.
- b. Thlacamnak in a ra. Luke 17:5,22,32; Mark 9:24.

- c. A tthan nak caah hman a hau. Kan ngeih cia te kha hman lengmang ahcun a karh, aa chap lai. Mark 25:29; 1Piter 1:7.

D. Zumhnak a phi chuak;

Khamhnak a si.

E. Aa chan ning ding

Thil cang mi (fact) zumhnak (faith) le temtuarnak (feeling) kan ti mi hi hiti te hin aa zul dan si. Na zumhnak in na tem le na tuar mi feeling in cawm hlah. A si mi , thil dik Pathian bia in cawm. Feeling maw hmai ah chiah lai cih. Na tlu lai. Caw leng caw hmai i chiah bantuak a si soal lai.

F. Cathar cawnpiak ningin khamhnak tlamtling coding a dotdot;

A tanglei hna hi tanglei in cung lei hi rel tuah.

8. thawhtthan nak le lawrkhawm i i tel nak.

7. Nunthiang tein nunnak.

6. Thiang Thlarau Baptisma nak.

5. Zisu Khrih Min chung ah tipil in nak.

4. Sualachirnak, thilttthatter, sualphuan.

3. Zisu Khrih Bawi le khamhtu ah pomnak.

2. soal i hngalh i, khamh ka hau tu i hngalhnak.

1. thawngtthabia theihnak.

CAWNNAK PARUK NAK

THIAMCO TERNAK

A. Thiamcoternak timi cu;

Salm 32:2 Bawipa nih سوالlo a phawt mi pa cu mi vanttha a si.

Rom 4:8 Bawipa nih a cungah soal a phawt lo Mipa cu mi thluachuak a si.

A tawi fiannak i chimahcun Pathian biaceih nak zung in a soal ko mi pa kha Zisu Khrih a zumhnak ruangah a سوالlo, a ding, soal ruangah dantat ding, soal ruangah dantat ding a um lo ti i va ti khi a si.

B. Thiamco ternak ah aatel mi;

1. Soal ngeihthiam nak le Pa thian hlawnh piak nak Lamkaltu 13:38,39 Zisu thawng in soal ngeihthiamnak bia cu nan sinah chim a si. A mah a zum mi poh cu nan sualnak khan an luatter hna lai. Rome 8:33 Pathian thim mi cu a ho nih dah soal a puh khawh lai? Pathian nih cun pei na soal lo a ti hna cu.

Rome 8:1 Khrih Zisu chungah a um mi hna nih cun soalphawtnak a um in a um ti lo.

Tling ngai in, a tawi nak in hrilhfiyah ahcun Mirang holh in “just as If I’d never sined” ti a si i, Lai holh

ahcun a sual bak lo pa bantuk in van chiah khi a si.
Sual lo dirhmun lawng hmanh si lo in sual ruang i
dantat ding tiang aa tel.

2. Khrih dinnak Misual cung i khuhvorh

Rome 3:22 Pathian dinnak co-nak cu Khrih Zisu
zumhnak thawng in a si. 1Kor 1:10 Pathian nih Khrih
cu kan dinnak, kan Fimnak, kan thiannak le kan
tlanhnak ah a ser cang.

Cahlun caan ahcun dinnak timi hi Pathian nih nan
ding ti hi hei puh, heihohi(Impute) tiang lawng a si i,
Cathar caan tu ahcun a hrom bak in a kan hromh
(Impart) piak, a si lo ah hoih tiang hi thiamco ternak
ahcun aa tel.

C. Zetindah thiamcoter cu kan si;

1. Rianttuannak in a si lo

Rome 3:20 Nawlbia zulhnak thawng in a hohmanh
thiamcoter kan si lo.

Rome 3:28 Mi cu nawlbia zulhnak thawng in si lo in
Zumhnak ruangah thiamcoter kan si.

Efesa 2:8 Rianttuan nak ruangah a si lo, mi an ruam
a kai sual hnga.

Thiamco hlan ah rian ttha hi san a tlai lo. Thiamcoter
kan si hnu tu ah Rianttha cu kan ttuan ding a si.
Thiamcoter mi pa cu rian ttha ttuan Mipa a si te ko
lai.

2. Zumhnak thawng in ;

Rome 1:5 zumhnak in thiamcoter kan si.

Gal 2:16 Nawlbia nih tuah u a ti mi thawng in a hohmanh nih thiam an co lo. Zisu zumhnak thawng lawng in a si.

Thiamconak ding ah a herh bik mi cu zumhnak hi a si ko. Abaraham zong nih Pathian a zumhnak cu a thiamconak a si (Rome 4;3). Thiamcoter a si bantuak in Isaac raithawinak tiang ah pek sian nak tiang In Pathian nawl a ngai.

D. Thiamcoter mi a si ko ti a langhnak;

Kan zumhnak a langhter tu cu tuahnak a si. A zum tak mi nih cun thawngtthabia tlamtling cu lung um lo tein an zulh lai. Sualchirnak, tipil innak le thiangThlarau baptisma nak nih a zulh lai. Kan zumh ve ti ttung i, Zisu Min tipil in nak te hna al ahcun a i kho lo. Cun holhtheilo hna doh cu a si kho fawn lo.

E. Zultu pawl caan hna le khamhnak kong;

Khrihfabu an dirh ka in khamh a si mi hna kongcu lamkaltu cauk chungah kan hmuh. Mah hna sining te hi a tu lio Khrihfa hna zong nih kan sining ding a si ve. Cu caah a tanglei hna kong hi Baibal relchih u sih law zulh i zuam ve ha u si. Mi zing forhchih In sawm hna u sih.

1. Pentecost ni- (Lam 2).== Sualchirnak, tipil in nak, Thlarau co nak.

2. Samriai khua mi -(Lam 8.) ==Thawngttha bia an zumh, Zisu Min in tipil an ing, Thiang Thlarau an co.
3. Kornalias te chungkhar- (Lam 10) ==Anzumh, Thiang Thlarau an co, Bawipa Min in tipil nak an ing.
4. Tarsus khua mi Paul- (Lam 9)== A Mit khua a hmu, Bawipa Min tipil nak a ing, Thlarau a co.
5. Lydia (Lam 16) ==A lungthin on a si, tipil a ing.
6. Phillip thawnguk Bawipa (Lam 16) ==Zisu Khrih an zumh, tipil a ing.
7. Efesa khua mi (lam 19) == sualchirnak, Bawipa Zisu Min in tipilnak an ing, Thiang Thlarau an co.

Zeitik ah dah mi hi khamh an si? Israel mi hna zohchunh in kan chim ahcun Innka ah thi an neh in khamh an si. A si nain khamh a tling lo. Rilisen an tan lio zongah khamh an si. A si nain a tang rih. Jordan tiva tan a hau rih. Cu caah khamhna a kauh, a thuh le a san zia hna tuak in zultu hna ke neh zulh a ttha cem.

CAWNNAK PASARIH NAK

HRINTTHAN NAK

A.Hrintthan ti a hrilhfiyah;

John 3:3 Mi ninhrintthan a si lo ahcun Pathian pennak a hmu kho lai lo.

2Kor 5:17 A ho poh Khrih chung i a um mi cu Mithar a si.

Efesa 4:24 Pathian he aa lo in ser mi nan mihring thar kha i hruk u.

Hrintthan nak lawng in Pathian fa sinak lam a um. Hrintthan nak thawng in Pathian pennak chungah luh a si. Hrintthan nak cu mi nih tuah pi si lo in Pathian tuah mi tu a si. Chung lei i nunnak thar nih a van ttuan chuah mi a si. Sualnak i a thi kho mi (Efesa 2:1). Pathian ta a si mi nunnak thar hei tthenh khi thihnak in nunnak ah va lanh khi a si. Cun Gen 1:26 hei tharchuah a si. John 3:3-7; 5:21-24; Efe 2:10.

A hrintthan mi cu Pathian nih sining thar a pek hna. Cu ticun Mithar taktak ah an cang. 2Pet 1:2; Efe 4:24; Col 3:10; Gal 2:20; 1John 3:6-9.

B. Hrintthan cu a herh hrimhrim

John 3:3 Mi nih hrintthan a si lo ahcun Pathian pennak chungah a lut kho lai lo.

John 3:3 Mi nih hrintthan a si lo ahcun Pathian penak chungah a lut kho lai lo.

Gal 6:15 Khrih chungahcun cuarpar tan le tan lo san a tlai lo, Mithar sinak lawng a bia pi.

Rom 8:8 Taksa i a um mi nih cun Pathian lung an tong kho lo.

1. Mi vialte nih an herh

Sual nih a phak nak Vulei mi vialte nih an herh. Nu, pa, upa, ngakchia, Mihrut, mifim, mirum, misifak, a nak, a rang miphunkip nih kan herh.

2. Minung kansual tuahnak nih a kan herh ter

A sual lo kan um lo. Kan sual kan i remh ko lo. Kan lungthin zong sual in a khat. Pathian zong kan duh lo. Kan doh. Sual tuah pengnak cii kan chungah a um. Fimnak le cawnnak nih a kan remh kho lo. Cu caah hrintthan kan hau. (Jer 13:23; John 3:6; Rom 7:18).

3. Pathian a thian nak nih a kan herhter

Thiannak lo cun Pathian cu hmuhkhawh a si lo.(Heb 12:14). Thianghlim nak hi kan taksa nih a tlam a tlinh fawn ttung lo. Cu caah kan sining pi hi thlen, tharchuah piak a hau,

C. Hrintthan a si ti cu Zeitin dah kan hngalh lai;

Hngalhnak a ttha bik cem i ruah mi cu a voikhat hrin kan si nak he tahchunh a si. Cun Zisu nih “TI” le “Thlarau” a ti mi te zong hin hngalhhawh a si ve ko.

A voikhat hrinnak i thil sining te cu :-

1. Paw chungah van pawi---- cii vantuh.
2. Pum in hongchuah-----ti he chuah tti a si.
3. Thaw----Thli ngakchia a chung i a van luh.

A voihnih hrintthan nak i thil sining ve cu :-

1. Thawngtthabia van theih---lungchung in van zumh.
2. Zisu Khrih Min in tipilnak Ing
3. Thiang Thlarau in baptisma nak.

Hrintthan nak hi Baibal chungah “Bia in hrintthan” a si lo ah Thlarau in hrintthan ti in a hman tawn.

D. Hrintthan nak caah hman mi hna (aa tel mi);

1. Pathian lei rian_ : Minung duhning si lo in Pathian duhning in hrin mi John 1:13. A mah nih a mah duh te in a kan ser. James 1:18.

2. Minung lei rian; :A mah a lehkhan mi poh John 1:12; duh a hau, onh a hau, ngaih a hau.

3. Bia in hrin: :Thawngtthabia in Khrih chungah kan hrintthan hna (1Kor 4:15). Pathian bia a rawk kholo mi in hrin nan si (1PIt 1:23). Nunnak bia a si mi Pathian bia in hrintthan nan si.

4. Ti in hrin; : Ti le Thlarau in hrin a si lo mi John 3:5. A zum i tipil a ing mi cu khamh an si lai (Mark 16:16). Hrintthan nak ti thawng in (Titus 3:5). Kan pum cu ti thieng in khawlh u sih.(Heb 10:22).

5. Thlarau in hrin: :

Rom 8:16 P.T Thlarau le kan thlarau aa ton tikah fa kan sinak tehte a khan.

1Kor 6:19 Nn nih cu Thlarau biakinn nan si.

1Kor 12:13 Thlarau pakhat nih pumkhat ah baptisma a kan pek.

Thlarau kan co, a si lo ah Thlarau baptisma nak kan co ti a langh fian nak bik cu holh theilo in holh hi a si.

E. Fa i canter (adoption);

Fa i canter ti hi Rome mi hna i an hman dan a si.

Judah mi hna nihcun mah phung cu an hmang bal lo.

Paul nih a hman uar ngai te. Roco nak lei kap a hoih.

1. Hrintthan si bak in aa thawk colh ve (John 1:12; Gal 3:26; 1John 3:2).
2. Lawrkhawm ah a siam a tling lai. (Rom 8:16, 23; 1John 3:2).
3. Fa canter nak chung i aa tel mi thluachuah hna; Pathian dawtnak, fa dirhmun, van zohkhenhnak, chungkhat Min i bunhnak, chungkhat rual i lawh nak, chungkhat dawtnak, a herh ahcun chimhhrin nak le roco nak te hna an si.

CAWNNAK PARIAT NAK

THIANTERNAK

A. Thianternak ti a sullam;

1theselon 4;3 Pathian nih an duh ning hna cunu le pa sualnak i sum hna sehlaw thiang hna seh ti hi a si. Thian nak timi cu a tthalo mi he it then zau i Pathian sin le a rian i ipumpek khi a si. Pumsa le lungthin thainnak a kop. Sual i tthen tiang lawng si lo in thiannak in nun hrimhrim a si. 2Chanrelnak 29:5,15,18; Lev 27:14-16; Eze 36:23; Exo 19:20-21; Nahum 8:17; Heb 9:3.

B. Thiannak tthenthum

12Kor 6:11 Nan nih cu thianter cang mi nan si.
Heb 10:13 An sualnak thenhpiak cang a si mi hna cu voikhat raithawinak in a zungzal ca tiang a tling mi ah a ser hna.

Thiannak hi aa im cia, a si lio le a si lai in tthen khawh a si. A cung lei Pathian bia zoh tikah thian a co cang mi hna cu thianter cia an si ti khawh a si.

C. Thianter lio mi;

2Pet 3:8 Veelngeihnak le kan Bawipa Zisu Khrih
2Kor 3:18 Hngalhnak ah tthangchin tuah u.
2Kor 3:18 Sunpar chin lengmang in a mah lo chin lengmang ah a thlen kan si.

Thaimcoter le thianter cu aa dang deuh. Thiamcoter cu hmakhat bia a si i, thianter cu aapeh peng i, a tthang deudeuh mi a si. A cung lei Baibal bia nih a fianhtuk ko. Khrihfa kan nun hi thianter cuahmah mi a tthang mi a si caah Bible nih:-

1. Dawtnak ah tthang chinchin ding 1Thes 3:12.
2. Zeizong te ah karh chinchin ding 1Thes 4:10.
3. Pathian ttihbu tein nun thiangHilm ngei ding 2Kor 1:7 an si.

D. Zeitindah thianter cu kan si.

Efesa 5:25-26 Khrih nih Khrihfabu a dawt i, A nunnak tiang a pek. Cu tic un a ttawl i a thian kahwh nak hnga.

Hwb 10:10 Zisu Khrih nih voikhat ah zalak in a pum kha raithawinak ah a pek nak thawngin kan nih cu thianter kan si cang.

Thiantertu cu Pathian bak a si. Minung tu cu thiang ko cang ning tiin kan i pek hi kan rian a si. A khua a siktuk Mipa nih Meiphu a naih tikah lumnak a petu cu Meiphu a si nain Mei kam rat cu Mipa rian a si.

E. Thianternak kongah ruahpalh mi

Thianternak kong he pehtlaih in a tlanpi in ruahpalh mi pathum an um.

1. Sual hlohput (eradication)

Hrintthan mi cu an sual duhnak pi khaa hram in hloh, phoih an si cang. An sual kho ti lai lo ti rauhnak

a si. Hrintthan hnu ah sual khawh rih a si ti hi Baibal cawnpiak ning a si.

2. Sumthlorh sum (Asceticism)

Kan pumsa duhnak kha tuah lo dingin sum thlorh in sum ah hin a miak i laksawng a um tiin a ruat mi an um ve. Cu ti cun a si hlei lo, dinglo le tong lo in i sum, an i hrem, cucu a dik lo.

3. A phungning tein (Legolism)

Zei poh a phung le lam tiin chung lei a nung mi ThiangThlarau bawmh si lo in taksa in nawlbia zulh phun i kal zong hi a pom le a zum mi an um rih. Pathian fa le nih Pathian nawl kan ngaih le kan zulh cu kan i hlawh fa si lo in a kan dawt caah a si deuh. Nawlbia cung chin ah an dir cang. Nawlbia tang um an si ti lo. Hi cawnpiaknak zong hi a dik tthiam lo.

CAWNAK PAKUA NAK

NU NTHIANNAK KONG

A. Nunthiannak ti a sullsm;

Heb 12:14 Nunnak thiag in nun i zuam u, Zei cah Tiah nunnak thiag loin cun a hohmanh nihPathian cu an hmu kho lai lo.

Nunthian timi hi Hebru holh cun quedesa ti a si i, a sullam cu “Pathian caah a dang tiin chiah” tinak a si. Nunthiannak ti tikah sualkop, vanmi thiag bang khin rauh ding a si lo. Tawinak nun, Khrihfa nunphung a si tiin rauh ding a si. Zumtu hna nunphung a si ko.

B. Pathian lawng hi a thiagting cu a si.

Isai 6:3 A thiag, A thiag, A thiag ralkapbu Bawipa cu

1PIt 1:16 Ka thian bantuk in thiag ve u.

Pathian cu a thiagtuk mi a si. Sual zong a tuah kho lo i, sualnak zong a ing kho lo. Pathian a sining him a si. Cu ca ahcun a sermi hna he kan i hlat nak cem a si. Minung sin i aal angh tikah a thiag mi a si nak he aa langh lengmang. Cu tikah Minung lei zong kha i thenh a fial ve hna. Thiaglo bupi in naih khawh a si lo. Sual peng i , Pathian naih lo ahcun a donghnak ah thih hnihnak phak a si ko lai. Cu caahcun cahlan chungah mi zong, inn zong, thilri zong Pathian nih a thianter tawn hna. A fial hna. hi thiannak kong i tuah a herh mi pawl hi a chel ahcun Pathian kar le Minung kar ah biahrennak ah an cang tawn.

C. Minung hi Zeitin dah a thian;

Pathian lei le Minung lei Tiah a um.

1. Pathian leikap

John 17:17 Na biadik in va thenh hna.

1The 5:23 Pathian daihnak nih cun tlinglak in inthenh hna seh.

Lei rocar zong Pathian um nak a si ahcun a thiang ah a can bang Minung zong Pathian Thlarau umpi le bomhnak in thianh kan si ve.(2Kor 3:18). Sualchir le tipil in zong Pathian lei hruaitu an si nain Thlarau baptisma hi a hlawhtlin ter cemtu a si. A tawinak in Tiahcun Zisu thiannak nih a kan thianter chom mi kan si ko(Efe 5:25-26).

2. Minung lei rian

(a) Zisu lei panhpeng a hau (Rom 12:1,2)

I pumpek peng, Vulei he i tthen, hawikom tthalo hrlal bu in nun i zuam hna hi a herh. Cu tikahcun Thlarau tthawnnak hi a lang kho i, sual teinak hi a ngei lai.

(b) Zumhtlak sinak le midik si a hau

Bia, 2:3; Matt 10:42, 25:14-30; Luke 19:10-27; 1kor 10:5-15; 2Tim 4:6-8; Bia 22:12.

Hrintthan kaa mi cu ngakchia a si ko. Zumhnak lei le nundan ah milting an si colh lo. Cu caah cawnpiak a herh i, cuning cun zumhtlak te le dik tein nun a herh rih.

D. Nunthiannak cu aa dawh;

Sam 29:2 Bawipa cu a thiangmi dawtnak in bia tuah u.

Nunthiannak hi aa dawhtuk mi a si.

Dawh hi lang i, mi nih zoh an duh cem. Mi a hnem. Khrihfa nun ahcun nunthiannak hi kan mah zong, Khrihfabu zong dawh a coter. Cu aa dawh mi thiannak nun cu chung lei in a ra ding a si bantuk in Thlarau in khah hi a herh cem mi a si.

E. Nunthiannak laksawng;

Nunthian nak laksawng hi a um hrimhrim. Vulei kan nun chung ah a um i, thiah hnu zong ah a um rih lai. Danial nun le Josef nun nih a fianh tuk ko. An chanchung ah Bawi ngan pipi an cang. Pathian biaThli thup zong an hngalh khawh. Nun thiang tein nun cu damnak, lomhnak, karnak le tthanchonak an si. Lungthin zong a dai cem.

F. Nun thiannak ding caah zulh a herh mi hna.

1. Thlarau bapisma co law Thlarau in khah i zuam peng.
2. Thlacam ah teiman thlu.
3. Baibal rel lengmang.
4. Pathian bia chung um mi zulh i zuam lengmang.
5. Pathian duhmi rianttuan i zuam.
6. Nunthiang tein nun khawh a si ti zumh taktak.
7. Nichiar te teinak in nun ding a si ti philh hlah.
8. Midang zohhlah, Zisu lawng zoh.
9. Nangmah zong i zoh hlah, Bawipa lawng zoh.
10. Na si khawhchung in tehte khang, phungchim.
11. Na pastor pa he a herh mi poh i ceih tti u.

12. Lung aa ttom in a um a si sual le:-

- a. Baibal nih Zei a ti?
- b. Zisu nih thlua a chuah hnga maw?
- c. Zisu nih tah a tuah duh hnga maw?
- d. Midang caah thuachuah a umhnga maw?
- e. Midang a khamtu, a dawntu a sisual hnga maw?
- f. Zisu Khrih ca i ka sinak a khamtu a si lai maw ti hi ruat hmasa lengmang hna.

CAWNNAK PAHRA NAK

KHRIHFA TTHATTLIN NAK (CHRITIAN PERFECTION)

A. Tthattlin ti a hrilhfiyah ;

Matt 5:48 Vancung khua i a um mi nan pa a tlin bantuk in nan nih zong nantlin awk a si.

Philipi 3:12 Hi thil ah hin ka siam a tling khitkhet ti zong a si lo, ka tlinh cang ti zong a si lo.

Heb 6:1 A tlam a tling mi kha fuh u sih.

Khrihfabu i siamtlinnak hi phan ding in Khrihfa mi nih kan i zuam le kan i Tinh a hau. Tthattlinh nak kan ti tikah phun hnih In zoh a hau.

1. Tthattlin khitkhet

Minung cu a si lo, Pathian lawng nih aa ngeih mi a si. Hi bantuk hi kanaan phun in tuak ahcun pahra le

pahra karh cu zakhat ti va si kaw, mah pinah zuh awk le chap awk a um ti o. A mah ning te a si peng ko.

2. Zohchunh tlak tlinnak

Mi nih kan phak kawh mi le kan rian a si. A tthang lengmang ding kan si. Minung caah a za cang ti a um lo. A mah le a caan, a hmun tawkte in a sang deuhdeuh lai. Vulei flammak cawn he tahchunh khawh a si. Thiam dih ti a umlo nain cawnpeng i chapchin lengmang ding phun a si.

B. Cahlun dirhmun in tthattlinnak

Gen 6:9 Noah cu miding le a mah chan lio ah Mitling a si.

Job 1:1 Job cu mi tlamtling le miding a rak si.

Cahlun chan lio i mi tlamtling kan ti mi hna cu Pathian toi ah i dor in, Pathian duhnak lungtak in tuah aa tim mi an si. David zong sual ah a tlu nain a nun nih hin Pathian duhnak a tuah peng mi a si caah mi tlamtling ti khawh a si. Pathian lung a tong mi Tiah uah an si ko.

C. Cathar dirhmun in tthattlinnak;

Cathar ah Greek holh in a phunphun a hman i, theih a har deuh. Mah chung cun phun nga hrawng in kan van zoh hmanh lai.

1. Thil pakhat, rian pakhat kha ca in va zat, vatlinh khi a si(2Tim 3:17).
2. Tthang lengmang i a dongh tiang(mah tlintawk) vat tthan khi a si. Zisu nih nan nih zong tling u a ti mi zong aa tel. Matt. 5:48.

3. A herh mi thilri le hriamnam ah siamtling tein va si khi a sawhnak can zong a um len. 2Kor. 13:9; Efe. 4:12; Heb .13:21.
4. Pathian tti bu tein nun zong a si ve. 2Kor 7:1.
5. Saduhthah ning tein va tlinh zong khi a si tthiam Bia. 3:2.

D. Tthattlinnak ti a sullam (Meaning of perfection);

Sullam tampi a ngei. Mi pakhat caahcun a Zei maw can ah a tlinh ngai lai nain a Zei maw can ahcun a tlinh ve hrim lai lo. A tang lei hna hi ttha tein zoh rih hna hmanh u si.

1. Khrih chungah kan dirhmun a tthattlinh nak cu kan caah Khrih nih a tuah mi hi a si. Heb. 10:14.
2. Thlarau lei ah ngakchia chuakka dirhmun lonh in puitling dirhmun phaknak (1Kor 2:6; 2Kor .13:11; Philipi 3:11; 2Timo. 3:17).
3. A tthang lio lengmang mi tthattlinhnak (Gal. 3:3).
4. A Zeimaw ka zawnte i tthattlinhnak a um ve. Mi cung tthatnak, Pathian duhnak tuah duhnak . (Kolosa 4:12; Matt. 4:48; Heb. 13:21).
5. Mi pumpak caah vancung i kan va tlamtlin te lai nak dirhmun (kolosa 1:28; Philipi 3:12; 1Piter 5:10).
6. Khrihfabu (or) thiang mi dihlahk hmunkhat pi i va tlamtlin te lai nak ding kong (Efe. 4:13; John 4:13; John 17:23).

E. Kaphnih in ruahdan;

1. Pathian hmai ah kan dirhmun ah hin mi vialte hi khamh le khamh lo dirhmun ah kan dir dih. A hrintthan cang mi cu hrintthan nolh ti um awk a herh ti lo. Hrintthan kong ahcun a tlam a tling kan ti ko lai. Khrih ah a dirhmun cu a siam a tling ko cang.
2. Kaphnih nak i hmuhdan cu a thar cia pa a Ziaza le a nun can ah a si. Hi zon ah hin u pa deuh lei va panh le tthan ceomau aa tel. A mah sitawk te le dirhmun ah tlamtling tein a nun tung i, a dang thil kongah a chambau mi an um ve. Soisel awk ngai um ttung lo in a tuah lo mi thil tampi ruangah a palh lo ti awk te in a um mi an um ve.

CAWNANK HLEIKHAT NAK

KHAMH TLAU LO KONG (ETERNAL SECURITY)

A. Khamh tlau o a hrilhfiah;

Voikhat khamh a si mi cu an tlau kho ti lo. Zeiti an um zongah khamh an si ko ti cawnpiak hi khamh tlau lo cawnpiaknak cu a si. Mah hi kong hi a tu tiang mi tampi an i khah lo nak le an i el peng nak a si. Khamh a tlau lo ti a cawnpiak tu ah Min thang tampi an um bantuk in, khamhnak cu a tlau lo nain khamh a si mi nih an tlautthan ti in a pom i, cawnpiaktu zong an tampi ve. A tu tiang an i el peng ko.

B. Hngalhchungnak le thiahchungnak

Pathian cu Zeizong vialte hgnalh dih tu a si. A si cia, a si lio, a si lai a hngalh dih. A hngalh cia lo thil a um lo. A sinain Pathian hngalh chung nak nih mi a tlaih mi kha a tlaihrem bal lo. Mi kha an duhthimnak a chut hna lo. A mah belte a hngal cia nak rinh in mi kharian a thiah chugn hna ti kan hmuh. Rom 8:29-30.

C. Thimnak le khaukhihnak;

1Piter 1:2 Pa Pathian hngalhchung ning in thiam mi...
Efesa 1:4,5 A mah ah a kan thimcia bantuk in
Zisu Khrih thawng in a fa ah cohlan awk ah a kan khau khih cang.

Thim ti umzia cu ham ti he aa lo. Cu caah Pathian nih a kanthim mi Hi a kan ham khi a si lo. Mi nih a mah kan zumh tel ai nak kha hngalhchung cia tein Pathian nih kan pumpak cio hi a kan thim. Pathian nih a kanthim cu kanmah nih bia kankhiah lai mi cungah aa hngat mi a si. Kanmah mi pumpak hi cu thim (elect) kan si i, Khrihfa kan bupi dirhmun ah cu thim timi hmang ti lo in khaukhih ti bia tu hman a si deuh. Bawipa rattthan lai nak hngak in a um mi Khrihfabu (Khrih pum) hi khaukhih kan si ko.

D. Pathian nawl ngaihnak huang (God sovereignty)

Pathian cu Zeizong kongah nawl ngeitu a si. Tling seh a ti mi a kham kho mi an um ti lo. A sinain Minung zon ahcun a mah duhthimnak a zoh ton hna. A mah lungtho tein ka bia hna seh ti a duh mi a si. Minung

he i hawikomh zong hi a duh mi a si nain an mahlungtho tein sieh Tiah a ti mi a si.

E. CalvIn cawnpiaknak;

Khamh tlaw lo cawnpiaknak a thawk tu hmasa cu John Calvin a si. A cawnpiaknak cu a tang lei bangin lak khawh a si.

1. Khamhnak cu Pathian lieulieu a si.
2. Pathian nih i a khamh ding mi hna cu a khau khih cia hna.
3. Khrih hi thim mi hna ca lawngah a thi.
4. Pathian fa le cu Pathian veel nih a kilven hna caah a Zei ti hmanh in an tlaw kho ti lo.
5. Voikhat fapa a si phawt ahcun fapa zungzal a si ko.

Aa cherhchanh mi Baibal caang hna cu John 10:28, 17:6; Rome 8:35, 11:29; 1Kor. 3:10; 2Kor. 5:10; Philipi 12:6; 1Peter 1:5 hna an si.

F. **CalvInism** cawnpiaknak a dik lo nak

1. Sehtan nih Eve “ na thi bal lai lo” a ti mi lih cawnpiaknak a si.
2. Pathian cu mi duhdan a ngei lo (Lam 10:34).
3. Thawngtthabia cu a duh mi poh caah a si ko. Thim kher mi caah a si lo. (John 3:16).
4. Pathian nih sermi sin poh ah phungchim a kan fial Mark 16:15).

5. Mi nih duhthimnak a hman lo ahcun Pathian hi sual kantuah mi ah mawhchiat a hau hnga.
6. Caan pe lo le lonh lo in Relcawklo Hell i thlak cu Pathian hi mi chiakha tuk le mi zawnruat lo a si lai.
7. Zeitluk sual bu zong in khamh tthiam si ahcun Pathian hi nunchung ca lawng i sual ko hnga ttung in thih hnu ca sual hmu duh lo a si hnga.
8. Zungzal nunnak cu Zisu Khrih lawngah a um. Mi an lungchung ah Zisu a um chung cu zungzal nunnak a um a si ko i, a thiang lo mi chungin Bawipa aa zuh i a um ti lo a si ahcun a lo a si ko.
9. Khamh ah fapa sinak dirhmun kan co cu siter mi in a si. Zisu lawng hi ngeichun te fapa a si. Midang cu fa in cohlan mi kan si. Hi cawnpiaknak hi Baibal cawnpiaknak a si hrimhrim lo.

G. ArMinian cawnpiaknak

Hi cawnpiaknak a thawktu cu **Dutch theologian Jacob Hermann** a si.

A cawnpiaknak cu a tawinak in hi bang in a si.

1. Pathian nih cun mi vialte khamh si a kan duh i, Zei caah Tiah Zisu Khrih cu mi vialte caah a thi.
2. Pathian nih mi vialte a veel a chanh hna. A si nain el khawh a si.
3. Pathian nih cun an hmuh cia mi an zumh nak zoh in a thim hna.
4. Khamh cia mi nih a sual i, Pathian nawl ngai lo in a um ahcun a khamh a sung tthan lai.

Baibal chirchan a hman mi hna cu 1tim 2:4-6; Heb. 2:9,6:4-6,10:26-30; John 5:40;2Kor. 5:14; Titus 2:11-12; 2Peter 2:21-22.

H. Baibal biadik ningahcun

Nawlbiala le phungzulh phun in luan tuk in kal lo poh ahcun ArMinian cawnpiak mi hi a dik mi a si. Mitlu cu a tlu mi an si ti ding an si ko. Khamh si ding ahcun khamh si hnu ah Pathian he i tthen lo a hau. Cu bu ahcun Pathian nih a kan kilkawi hrim ko. Tlanglawng tiket aa cawk i a chung ah a tthu mi pa nih a Tinh mi khua a phak hlan i a ttum lo ahcun a phan ko lai. Lam laklawh i a ttum hrat ahcun aa tim mi khua a phan lai lo. Khamhnak zong cu bantuk a si ve. Zisu he nun peng a hau ko.

CAWNAK HLEIHNIH NAK

DAMNAK HMU DINGAH

Zisu Khrih nih remnak a sermi ah hin zawt damnak zong hi a kan pekchih mi a si. Khamhnak co awk ah mi lei kap ah rian a um bantuk in zawt damnak hmuh awk ca zongah a herh Mithil an um ve. Zoh hna hmanh u sih.

A. Thlacam;

James 5:13 Nan lakah a zaw mi nan um maw? Khrihfa upa au hna seh.

Damnak hmuh kan duh ahcun thla kan cam a hau. “hal u law pek nan si lai”. Tiah Zisu nih a kan ti. Pathan sin in thil hmuh kan duh ahcun thla kancam a hau.

B. Khrihfabu upa auh a herh;

James 5:14 Nan lakah a zaw mi nan um maw? Khrihfa upa auh hna seh.

Thlacam damtertu lam hlatpi ah auh a herh lo. cathiang nih a tining tein mah umnak te i Khrihfa upa kha auh i, thla i cam ter ding a si ko. Cucu Pathian nih thlua a kan chuah duh mi a si ve.

C. Palhnak phuan a hau

James 5:16 Nanpalhnak kha i phuang u, cuticun nandam nak hnga.

Sual kanchung i a cam mi te hi thlacam hlawhtlinnak a khamtu a si. Sam 19;22). Pathian nih kan thlacam a kan leh ton lo cu sualnak hi a kan dan tawn caah a si.

D. Bawipa Min in Chiti thuh;
James 5:14 Bawipa Min in Chiti thuh hna seh.

Chiti thuh rian hi Khrihfa upa rian a si. Chiti cu Thlarau aiawh a si tawn. Bawipa Zisu Min ahcun damnak a um bangin (lamkaltu 4:16). Chiti cu Zisu Min in thuh ding a si.

E. Kutchuan Thlacam;
Mark 16:18 Mizaw cungah an kut an chuan lai i an dam lai.

Mah hi zumhtu hmelhchunhna ah aa tel mi a si. Hi tihin Pathian tthawnnak le a damternak aa phuang tawn. Mah kong hi Paul zong nih a uar ngai i, Timote zong a cah. (1Timote 4:14; 2Tim 1:6).

F. Zumhna caah Pathian bia pek a hau;
Rom 10:17 Zumhna cu theihna in a ra, theihna cu Pathian bia in a si.

Pathian bia hi zumhna a tthan i a tthawnter tu a si. Pathian bia chung um damnak tapi relnak nih cun zmhna a chap i, damnak zong hmuh a si.

G. Pathian chungah zumh a herh;
Mark 11:24 Zei poh nan duh mi cu thla nan cam tikah kan hmuh cang Tiahzumh u, cun nan ta ah a cang lai.

Zumhnak lo cun Pathian lungton khawh a si lo.
 Zumhnak thawng cun Zeizong vialte thil a si kho dih.
 Zumhnak cu Pathian pek mi thil i lak nak kut a si.

H. Mi kha ngeihthiam hna;
 Mark 11:25 Thlacam i nan dir tikah ngaihthiam hna.

Ngaihthiamnak um lo pi in Pathian naih cu a hlawh a
 tling lo. Kan cung i soal tuah mi kha ngaihthiam a
 herh.

I. Na ca i Khrih nih a tuar mi kha ruat.
 Matt 8:17 A mah bak nih kan zawtnak le kan derthom
 nak cu a kan phorh piak.

Damnak kanhmuh nak hnga a herh mi man cu
 pekpiak kan si cang ti hi theih a herh hrimhrim.
 Bawipa pum kong hngalh hi Baibal nih a kan fial
 (1Kor 11:29).

J. Khuachia kha doh;
 James 4:7 Khuachia kha do law nan sin a zam lai.

Khuachia nih cun a hlan na zawtnak kha a van
 langhter ton lai. Cun na zumhnak kha tei an tim lai.
 Cu caah doh hrimhrim, doi hrimhrim, tei hrimhrim a
 hau.

Part Four

1. Khrihfabu
2. Pathian pennak
3. Thlarau raithawi-nak
4. Khrihfabu nawlIngeihnak
5. Khrihfabu nih aa ruah chih mi
6. Khrihfabu a va donghnak
7. Thihnak
8. Thawhtthannak
9. Biaceihnak le laksawng
10. Vancung khua
11. Mi tthalo hna an donghnak
12. Zungzal kong

CAWNNAK PAKHATNAK

KHRIFABU (THE CHURCH)

A. A HRILHFIAHNAK;

Cathar ah Khrihfabu timi cu Greek holh in “Ecclecia”ti a si i, a sullam cu “auh” timi pawl, a dang tein a um mi” tinak a si. A tang lei hna hi Ecclecia Tiah auh an si.

1. Khua khat chung um hmunkhat ah a um mi bu. Lam. 11:22.
2. Mibu run 1Kor 14:19, 35; Rom 16:5.
3. Vulei pumpaluk zumtu dihlak. Efesa 5:32.
Mirang holh in “Church” timi cu “Kurieke” in a ra mi a si. Bawipa ta a si mi” tinak a si.

B. Member pawl auhnak Min;

1. U nau rual. 2. Zumtu hna. 3. Mithiang. 4. Thim mi. 6. Zultu hna. 7. Bawipa lam a zul mi ti an si.

C. Khrihfabu pakhat lawng a um;

Efesa 4:4 Pum pakhat lawng a um.

1Kor. 12:12-13 Pum cu pakhat lawng a um i, ttengnge(member) tampi a um..... Thlarau pakhat nih a dihlak in pumkhat ah a kan baptisma(tipil pek).

A buu le biakinn cu tampi ka si ko nain Vulei cung pumpaluk mi ah hin Baibal Mit cun buu khat lawng kan si ko. Aa thawk ni in(a thi cia zong) lawrkhawm tiang pumkhat buu khat ka s ko.

D. Khrihfabu cu Khrih pum a si;

Efesa 1:23 Khrihfabu Hi Khrih pum cu a si.

Khrihfabu cu a cawlcang , a nung mi a si. Aa fawnh sawhsawh mi (organization) a si lo. Lu le pumpi aa tlaih bantuk in Khrih le Khrihfabu zong aa pehtlaih ve. Khrihfabu cu thingtum peh in peh khawh phun a si lo. Khrih ah mah pumpak cio in vaa peh i, a nun nak i dop, i lak cio a si. Pum ah a nung mi thil fate “cell” timi million in a um bang, Khrihfabu ah a nung mi Thlarau i mi hrintthan mi million In a um ve.

E. Khrihfabu cu Pathian biakinn a si;

1Korin 3:16 Pathian biakinn nan si khan an hngal lo maw?

1Kor 6:19 Nan pum hi Thiang Thlarau biakinn a si nan hnga lo maw?

Cahlun chan ahcun Pathian hi kut in a serter mi hna biakinn ah a rak um. Cathar chantu ahcun kut in sak mi inn ah a um ti lo. Lam. 17:24.

F. Khrihfabu cu Khrih a mo a si;

Efesa 5:32 Hihi thil lianngan biaThli thup a si i, Khrih le Khrihfabu kong hi ka chim duh mi a si. 2Kor 11: 2 Vaa pakhat caah ka ham hna i, Khrih sinah ngaknu thiang bantuk in hei chanh kan duh hna.

Zisu Khrih cu nupi tthi tu tlangval pa a si. Khrihfabu cu aa thim mi MO a si. A Khrihfabu cu aa thim a mo si dingin a timhtuah lio a si, a ruah hlan ah tthitumhna puai ah a lut cang lai. Biathlam 19:7. Mah hi kan i ngaih ngai mi a si.

G. Khrihfabu cu Khrih nih dirh ding in a rak kam cia;

Matthai 18:19 Nangmah cu lungtum kan ti, cun mah lungpi cungah ka Khrihfabu ka dirh lai. Zisu a nun lio ah Khrihfabu a dirh rih lo. Ka dirh lai a ti ceo a si. Pentecost ri khan dirh hram cu aa thawk. Thiang Thlarau Toihnak in a thawk. Khrihfabu a dirh mi zong hi a rawk kho ding a si ti lo. Matt.16:18. Khrihfabu a dirh ah

Khrih cu a kil lung a si i, Lamkaltu hna le profet hna nih a hram an rak bunh. Efesa 2:20.

Khrihfabu a hrampi cu “ Zisu Khrih nungmi Pathian fapa” sinak a si. Zultu hna hmanh hi Pentecost hlan ahcun Khrihfabu member an si rih lo.

H. Khrihfabu chuahni cu Pentecost ni ah a si;

Khrihfabu cu Khrih a pum a si i, a Thlarau in a chungah a um. Hlan i, thuh mi cu aa langh cang. “ Khrih nan chungah” ti in aa thawk i, Cucu Pentecost ri in a si. Lamkaltu 1:24; kolosa 1:27. Khrihfabu cu mi nih dirh mi a si lo. Hrin mi a si. Aa thawk ka te ahcun 120 an si i, a ni lila ah 3000 an i chap. Achuah ni ah member 3120 an si kan ti khawh.

I. KHRIHFABU AH MEMBER SINAK;

A hramthawk i member pawl hna cu Ti le Thlarau in hrin mi an si. John 3:5; Lam 2:38. Khrihfabu i member tling tak mi hna cu a hrin tthan i, nun thiang in a nung mi hna an si. Khrih nih thihnak, vui nak, thawhtthannak a pal bantuk in kan nih zong sualchir in Zisu Khrih Min chungah tipil kan in i, Thlarau kan ngeih v eding a si. Pum pakhat ah a kan baptisma tu cu Thlarau pakhat a si ko.1Kor 12:13.

CAWNNAK PA HNIHNAK

PATHIAN PENNAK (THE KINGDOM OF GOD)

Pathian pennak timi cu Pathian uknak ti khawh a si fawn. Vulei pen nak ti ahcun sehtan pennak lei a hoih. Kum 1000 ram ahcun mah sehtan uknak cu a hrawh lai. A donghnak ah thihnak zong a hrawh lai i, fa dirhmun cu phoi a si te lai.

A. A bia pit nak;

Mah bia hi Matthai ah 4, Mark ah 14, Luke ah 32, John ah 2, in aa ttial. Israel mi nih an i ngaih bik mi a si i, zultu pawl zong nih Zisu kha an hal ve. Lam 1:6.

B. Pennak caah a her mi;

Mah pennak caah cu thil pahnih a herh. Cu cu a uktu ding le a uk mi hna le ram a herh. Biathlam 19:6, 1Kor. 15:25. A tu ahcun Zisu hi kan lungchung ah uktu a si lio a si. Hi hi cu Thlarau lei pennak a si. Hmai lei ah Vulei cungah a uk taktak te lai. A tu kan nun ah a herh bik mi cu kan lung chung kan nun zia, a dihlak uktu Bawi ah i chiah hi a si.

C. Pathian pennak cu nan chungah a um;

Luke 17:20 Zohmanh u Pathian pennak cu nan chungah a um.

1Kor 4:20 Pathian pennak cu bia in a si lo, tthawnnak in a si.

John 18:36 Ka pennak cu mah Vulei pennak hi a si lo.

A cung lei i, kan ti cang bang in Pathian pennak cu hi Vulei ta hi a si rih lo. Zumtu lungchung tuah a si rih. Thiang Thlarau thawng in dinhnak, daihnak le lomhnak hna hi an si. Rom 14:17. Cucu bia men si lo in, Thlarau pennak tthawnnak thawngin a si. Lam. 1:8, Luke 24:49. A tu lio i, an lung chungah Pathian pennak aa ngeih mi hi a ra lai ding pennak ah Zisu he uktu an si te lai. Biathlam 20:6. Cu cu kum 1000 ram ah a tling lai.

- D. Thiang Thlarau nih Siangpahrang cu lung chungah a run pi;

Kolosa 1:27 Khrih nan chungah ruahchan mi sunparnak cu.....

Efesa 3:17 Zumhnak in Khrih cu nan chungah khua a sak nak hnga.

2Kor 3:17 Bawipa cu mah Thlarau cu a si.

Zisu cu Siangpahrang a si. Pathian pennak nan chung ah a um si ahcun mah Zisu cu nan chungah nan luhter a herh. Cucu Thiang Thlarau thawngin a si. Thlarau kan co khi Khrih kan chungah a luh he aa khat. Na pennak cu tlung cang ko seh ti in thla kan cam khi Thiang Thlarau in kan khahnak hnga thlacam. Zisu nih a kan uk he aa lo. Kan lung chung tthutdan sang bik ah Zisu nih a kan uk ahcun Vulei ah

nan duhna tling ko seh ti thla kan cam he aa lo fawn.

E. Pathian pennak cu tthawnnak in a si;

Lamkaltu 1:8 Thiang Thlarau cu nan cungah a tlun tikah tthawnnak in nan khat lai.....

1Kor 4:20 Pathian pennak cu bia sawhsawh in a si lo. Tthawnnak in a si.....

Tthawnnak taktak cu Pathian bia le Zisu Min le Thisen ah a um. Zisu na chung i, Thlarau in a um ahcun mah tthawnnak hna cu nan hman khawh lai. Thlarau tlaw tlaihnak ah tthawnnak na ngei lai. Bia thiam sawhsawh chim tam sawhsawh men khi a si lo. Mi nun a thleng taktak mi tthawnnak a si.

F. Mah pennak ah luhnak cu hrintthannak in a si;

John 3:5 Ti le Thlarau in hrintthan a si lo mi cu Pathian pennak ah an lut kho lai lo.

Kolosa 1:13 A dawt mi a fapa pennak ram ah kan nih cu a kan luh pi.

Lke 16;16 Pathian pennak kong cu chim a si tikah mi cu heh Tiah an lut.

A cung lei Baibal cang hna kan rel ahcun hrintthannak lawnglawng in Pathian pennak ah luh khawh a si ti kan fiang ko. Lut lo i hei terh sawhsawh le uar sawh sawh a za lo. Ram i tthial, khua i tthial, inn tthial bantuk in hrintthan In a mah pennak ram ah i tthial ding

a si ve. Mah pennak a kan onh piaktu Peter nih a herh a ti mi cu;

1. Sual chir a herh.
2. Zisu Min in tipil in le
3. Thlarau thiang in baptisma nak an si Lamkaltu 2:38.

CAWNNAK PATHUMNAK

THIANG THLARAU RAITHAWINAK

A. Thlarau raithawinak;

1Peter 2:5 A thiang mi tlangBawi bantuk in cohlan awk a tlak mi Thiang Thlarau raithawinak kha Zisu Khrih thawng in Pathian cu nan pekchanh lai.

Hlan lio tlangBawi hna cu raithawinak rian an ttuan lengmang. Kan nih zong Peter nih tlangBawi dirhmun ah a kan chiah ve i, cu cah raithawinak a tuah ve ding kan si.

B. Thlacamnak(PRAYER);

1. Thlacam biapit ning;
Thlacam cu camtuk, uar tuk a um kho lo.
Mithiang mi thlacamnak cu sui kheng chung i,

khon mi rimhmui bantuk a si. Biathlam 5:8, 8:3. Khrihfabu le Khrihfa mi hna caah soal cem cu thlacam lo hi a si. Thlacam lo nak nihcun soal phun kip ah an hruai lai. Khrihfa mi caah hrlamnam ttha cem cu thlacam hi a si. Pathian Minung Pathian lei ah a thawn tu a si.

2. Khrihfabu cu thlacam hi fial a si;
 - a. Donghcat lo in thla cam u. 1The 5:15.
 - b. Mi nih zungzal in thla an cam ding a si. Luke 18:1.
 - c. I ralrIng u law thla cam peng u. Luke 21:35.
 - d. Kan nih kan rian cu mah nawlpek mi hi zulh ding a si ko.
3. Thlacam cu Zeidah a si?

Pathian he i hawi-komh a si. Bawipa sin i, bia hei chim i, Bawipa nih a chim mi ngaih a si. Kan kaa in ka chim, kan ruahkhawh lo mi ah Thlarau in thla va cam le duh mi hal, nawl zong a si ve. Rom 8:26.
4. Thlacam ningcang; Cam bik le ningbik zong a um lo. Dirbu, khukbil, bawhbu, .. cam hi Baibal ah kan hmuh. A can le a hmun bik tiin khiah awk theng a ttha lo. Khawika hmunh poh, Zei can poh ah cam khawh a si ko. Kan lung tak a si ahcun thangpi zong, dinte zong in cam khawh a si ko.
5. Zapi thlacam rual hi tthawnnak a um; Hmunkhat thlacam rual ah thlacam hlawhtlin zia cu Zisu Khrih hrim nih a kan chimh ko. Matt.18:19. Lamkaltu chung

zongah thlacam rualnak an ngeih lengmang nak kan hmuh fawn.

C. Rawl ulhnak kong;

Rawl ulh ti mi cu can Zeimaw can chung rawl-ei lo in thlacamnak he Pathian kawl a si. Zisu nih a kan forh. Matt 9:15. Lamkaltu hna le hnuzul tu hna nih an hman Lam. 13:2, 14:23. Cu caah ulh cio ding kan si. Rawl ulh i thlacam cu tthawnnak a um deuh hrimhrim. Khuachia tthawlnak ca le bang ahcun a hau khun. Mark 9:29. Thlacam zong hlawh a tling khun. A mah bel Tinh mi ngeih in cam ding a si.

D. Biak(WORSHIP);

Pathian biak kan ti mi cu kan nunnak a dihlak lungtak in Pathian ah hei bung, i chanh, Pathian a liannganak le a sunparnak sau nawnpi van ruah i, dawp le tem khi a si. Thlacam ahcun ka herh mi kan chim, thangtthatnak ahcun thluachuah ah kan i lawm i, biak tikahcun kan mah kan i phlh i, Zisu ah pillak in kan va lut. Biak timi hi thlacam le thangtthatnak nak in a sang deuh. Pathian nih a duh cem mi a si. Pathian kan biak tikah a herh cem mi cu Thlarau le Biatak in biak hi a si. Cucu hrintthan mi lawng nih tlinh mi a si.

Biatak cu Zisu a si i, Zisu sinak aa fiang lo mi nih cun na biak tling kho lo.

E. Lunglomhnak phuan le chim;

Zei thil poh ah thlacamnak le nawlnak, lomhnak he Pathian nan nawl lai. Philipi 14:6 ti le Zeithil poh ah lomhnak bia chim u ti hi 1The 5:18 kan dirhmun ding a si. Lomhnak bia chim nih hin Thlacam le biak hi a pehter hna. Lomh lonak hi can dongh lai hmelhchunhnak thil ttha lo pakhat a si. 2Tim. 3:2. Lomhnak tiva hi kan lungchung in luang camcin sehlaw a ttha.

F. Biakinn pumh;

Zumtu hna cu Bawipa nih a kan fial Heb. 10:25. Hmunkhat i, i pumh tti le thlacamtti le hlasak tti ii i lungkhahnak le pumpak cio cahnak pet u a si. Hihi daithlan ahcun tluknak a si. A neh hnu ahcun tlauphahnak a si.

G. Tehte khaannak;

Tehtekhan timi cu kan zumhnak langhter a si. Cucu ka tehte nan si lai a ti tkah a duh mi a si. A herh ahcun kan zumh mi ruangah hrem le thah tiang le tuar aa tel. Zisu a zum mi vialte caah a si. Zisu Khrih kong le a khamhnak kong hi tehte khan bik ding cu a si. Lamkaltu 10: 39-

43. Biadik chimtu le phuang kho dingin kan itimtuah a herh 1Pet. 3:15.

H. Nun thiang in nun a hau;

Bawipa cu aa dawh mi thiannak he bia u, ti a si Sam 79:2. Khrihfabu aa dawhnak cu a thiannak hi a si. Chung lei ah Zisu Khrih a um caah a leng lei zong nun thiang tein nun ding a si. A leng le thilthuum si lo in lung chung le Ziaza dawh, umtu dawh an si. Ham cang mi ngaknu zong a va caah hin thiang tein a nun a herh bangin kan nih Zisu Khrih hmai ah kan thiang Hirhiar a hau Solomon. 6:4.

CAWNNAK PALI NAK

KHRIHFABU NAWL NGEIHNAK

A. Khrihfabu rian thiah mi;

Matt 24:14 Mah pennak thawngtthabia cu Vulei cung miphun zakip sinah chim a si lai. Cun donghnak a phan lai.

Khrihfabu hi dirh u law a za Tiah a kan ti lo. Nan co mi thawngttha hi khuaza ram kip ah chim u. Sermi thil vialte hna zong chim hna u Tiah fial mi a si. Ngaih i tuah hi rian cu a si. Matt. 16: 15. Nawngaihna artlang in fial mi rian zong a um ve. Khrihfabu a rianpi cu

a tawinak in a tang lei bantuk hin kan van ttial lai .

1. Khamhnak kong chim/phuan ding.
2. Hmunkhat i, Pathianbiakttinak sersiam ding.
3. Pakhat le pakhat i hawikomhnak ngei ding.
4. Nunthiannak le Khrihfa nun i cawnpiak ding.
5. Tipil innak , Bawipa zanriah hrawmnak le kettawl piaknak pawl a herhning poh in tuah lengmang ding.
6. Khrihfabu zohkhenhtu u pa le hruaitu i thim le i uk, i zohkhenh ding.

B. Bawipa zanriah;

Mah hi cu Zisu Himhrim nih an tlaih lai zan ah a tuahpi hna I, nan vantuah zungzal lai Tiah a ti mi hna bia a si. Luke 22:19-20. A Min hi Bawipa zanriah ti lawng ti lo in lomhnak, biakamnak, i hawi komhnak ti In (Eucharist, Communion, Sacrament) ti zongah auh a si. 1Kor. 11:28. Mah Bawipa zanriah hman ruang in a thar in sual i phuan ruangah sual ngaihthiamnak le pumsa damnak hna a tlung. Cun Thlarau lei thazaang zong i chap deuhnak a si fawn.

C. Tipilnak kong;

1. Tipil (Baptisma) pakhatnak; Tipil innak pakhat a um. Cucu ti le Thlarau in tipil in

- a si. Khrihfabu nih ti in a si i, Zisu nih Thlarau in a si. Efesa 4:5.
2. A sullam; Greek holh in “baptizo” ti a si i, vaphum, vapol dih a sawh. Khrih thihnak le vuinak i laknak hmusak tu a si. Rom 6:3-4.
 3. I timtuahnak; A sual aa chir taktak mi, hrintthan a duh mi ca lawng a si. Lamkaltu 2:38.
 4. Zeitik ah dah in a si? Caan thawn lo tein zawkzawk tein sual i ngaihchih cang ka in in ding a si Lamkaltu 16:33.
 5. Pek dan; Lamkaltu cauk ah zultu hna ti ning tein Bawipa Zisu Min chung ah pek i, in ding a si ko.

D. Cheihra chrukhat kong;

1. Zeidah a si?
Levitikas 27:30 Ramchung cheuhra cheukha cu Bawipa ta a si.
Number 18:21 Israel mi dihlak an cheuhra cheukhat cu Levi mi hna caah kan pek hna.

Vulei cungah Pathian rian a tlam a tlinnak lai Minung fial mi a um. An caah Pathian nih a rak i timh mi a mah ta cheuhra cheukhat peknak in a si. A hlanchan in a tuchan tiang a herh mi a si.

2. Nawlbia maw, velngeihnak dah? Nawlbia hlan Abraham chan in a hman mi a si cang. Abaraham le Jakop zong nih an pek Gen. 14:20.; 28:22; Heb. 7:4. Nawlbia in si loin zumhnak in a kheu mi a si.
3. Khawi ah dah pek a si lai? Pathian nih ka inn chungah rak pu u a ti Malakhi 3:10. Cu caah a tuchan ahcun biakinn ah put ding kan si.

E. Sabath kong;

1. Cathar ah sabath ulh kong fial a um lo; Ca thiang kan rel tikah Pathian bia u ti forhnak kong 50, siasal biak thlauhnae kong 12, thurhnomh thlauhnae kong 4, nu le upat ding kong 6, nu le pa soal thlauhnae kong 12, fir thlauhnae kong 5, lih tehte khan lo ding in thlauhnae 4, Duhfah lo ding 9, kan hmuh hna. A si nain sabath nan ulh lai ti voikhat hmah a um lo.
2. Zarhpini kan hman hi sabath ai-ah a si lo; Sabath cu a hloh in hlohphut a si ko i, a ai-ah ni ser a hau ti lo. Zarhpini a tu kan hman mi hi hlan chan ahcun zarh hmasa bik ni a rak si. A nikhatnak ni an rak ti. Mah ni hi Bawipa thawhtthan nih a si caah an hman mi a si. Mah Bawipa ni ah Hin;
 - a. A zulpawl sinah aa lang.
 - b. Zisu hi serthar mi hna an lu ah a cang i, a tho tthan.

- c. Thlarau zong a van kan pek.
 - d. Khrihfabu dirh a si.
 - e. Vancung pennak inn ka zong on a si.
- Mah ni hi Bawipa ni Tiah auh a si.
 Biathlam 1:10. Zultu hna changreu an i
 hrawm ni a si Lam. 20:7. Cheuhra
 cheukhat le thawhlawm dangdang an
 fawnh ni zong a si fawn. 1Kor. 16:2.
3. Sabath cu a thlam a si. Zisu hi a tak a si;
 Sabath cu a thladem a si i, Zisu hi a tak
 cu a si Kolosa 2:16-17. Pathian mi hna cu
 sabath dinhnak ni an hngak ko rih hna
 tihi Zisu ah i dinhnak hi a si. Isaiah
 28:11-12.

CAWNNAK PANGA NAK

KHRIHFABU NIH AA RUAHCHAN MI

- A. Zisu Khrih a rat tthan lai mi hi kan i
 ruahchan mi cu a si;

Titus 2:13 Kan Pathian ngan le kan khamtu
 Zisu Khrih a langh lai cu kan i ruahchan mi
 le kan cuanh mi a si.

1John 3:3 A mah ah mah ruahchannak a
 ngei mi hna cu a mah a thian bangin i thenh
 ve u sih.

Cathar ah hin Khrih rat tthannak hi 318 a um. Zumtu cu thih hi ka i ngaih si lo in Bawipa rat lai tu hi ka i ngaih 2Kor 5:4. Kan tlangval Khrih cu a mo a si mi Khrihfabu he an i tong te lai. Efesa 5:27.

Khrih a rattthannak kong cu thluachuak mi ruahchannak Titus 2:13, Thazaang petu ruahchannak 1The.4:18, A nung mi ruahchannak 1Pet 1: le pumsa in hmuh lai cu pei a si cu 1John 3:2. A sining tein kan hmuh lai. Tihi Baibal cawnpiak ning a si.

B. A rat tthan tikah ah pum bak in a r alai;

Van a kai mi Zisu kha a kai ning tein a ttumtthan lai. Cucu vanmi hna bia a si Lamkaltu 1:11. A rat tikah au pah in a ra te lai. 1The 4:16. Khuadawm he a ra lai i, pumsa Mit in hmuh a si lai. Bia. 1:7.

C. Mit hmuh awk in a ra lai;

A ti lio ah hi Thlarau in a ra cang. A ra ti lai lo a ti mi zong an um len. A hman lo mi a si. Biathlam 1:7 ah aa tial ning tein Mit hmuh bak in a ttumtthan lai. Khirhfabu nih kan i ruahchan mi ah aa tel mi cu Zisu pumsa In hmuh lai cu pei a si 1John 3:2. A sining tein kan hmuh lai. Tihi Baibal cawnpiaknak asi.

D. Kum Thongram hlan ah a rat than lai;

Khrih dotu pa (666) hi Khrih a ratnak ceunak le tthawnnak in a tei lai. 2The. 2:8. Cu caah kum 1000 uk hlan ah Zisu a rat tthan lai. Harsatnak kum 7 hi kum thongram luh hlan ah a si lai. Mah dih cun kum 1000 ram dirh a si te lai Matt. 24:29-31. Khrihfabu cu Khrih he kum 1000 ram ah kan uk tti te lai. Biathlam 20:4. A Mah he uk tti te ding ahcun kum 1000 hlan ah arat hrimhrim a hau. Khrihfa ram hi a kau lai, a tthang lai i, Vulei hi hiti hin a thi ceomo lai timi hi a dik lo mi cawnpiaknak asi.

A tulio tthangthar mi chungin Baibal thiamsang pomdan cu Khrih hi a Mithiang mi hna lak awk ah a Zei tik can poh ah a ra kho cang, timhcia tein um u sih ti a si cang. A ra deng cang ko.

E. A rat tikah a pennak Hi Vulei ah a dirh lai;

Zakarlah 14:4 Cu ni ahcun a ke in Oliv tlang ah a dir lai. Cucu Jerusalem nichuah lei ah a um mi a si.

Luke 1:32 A mah cu a ngan lai,..... Bawipa Pathian nih a pa David inn kha a pek lai.

Bawipa thlacamnak kan i hrawm tikah “ napennak tlung cang ko seh” kan timi khi 1000 pennak khi a si. Hi Vulei cungah daihnak le dinhnak a tlunter i, a sersiam kho tu cu Zisu lawng a si. Khrihfabu cu Pentecost

ni ah thawk a si i, Mithiang lak tikah a dong lai. Kum 1000 ram hi a mah Zisu a rat tikah a rat pi te lai.

Vulei ah Khrih hi a Bawi lai i, Siangpahrang a cang te lai ti cu phuancia a si ko Isai. 9:6. Judah Siangpahrang a si bantuk in Matt. 2:2; 27:37, a rat tik zongah Judah ram in a uk lai Isa. 9:7.

F. Zeitik poh ah a ra kho mi a si;

Matt. 24:42 Nan Bawipa rat lai nak can nan hngah lio acah ralrIng teinhngak ko u.

Biathla 22:12 Zohhmanh ka ra zau lai.

Zisu Khrih a rat tthan lai ni hi a hohmanh nih a ni le can an hngal lo. A nai cang ti belte thil umtu ningin hngalhkhawh a si. Baibal nih a tlung te lai a ti mi thil tampi a tling cang. Zisu Khrih ratnak kong chimnak cu a tang leiah hi a um.

1. Ruah hnuhnung sur kong Jeim 5:7.

2. Zumhnak a tolh lainak 2The 2:3; 1Tim 4:1; 2Tim 3:1-5; 4:3-4; Matt 24:24; Jude 4.

3. Sual le zaangennak a karh ning Luke 17:26-30.

4. Khuatlolong mi an tam Daniel 12:4.

5. Fimnak a tthancho ning Dan. 12:4.

6. Naingnganzi umtu zia Luke 21:25026.

7. Israel mi le an ram umtu ning Rom 11:25.

CAWNNAK PARUK NAK

KHRIHFABU A VA DONGHNAK(The destiny of
the Church)

- A. Zisu Khrih a rat tikah Vulei ah Khrihfabu a um rih lai;

Matt. 16 :18 Hi lungpi cungah ka Khrihfabu ka dirh lai, thihnak(hell) zong nih a tei lai lo.

1Kor. 15:51 Kan dihlak in kan thi lai lo, kan dihlak tu in thlen kan si lai.

1The. 4:7 Kan nin a nung rih mi hna cu Thli lakah Bawipa tong dingin an nih sinah khuadom in lak in kan um lai.

Khrih nih a dirh mi Khrihfabu cu tilian, Meisul, Thlichia le mikIt nih a hrawk khawh mi a si lo. A hmun peng mi a si. Hrawh timh zongah an hrawk kho lai lo. Zisu a rattthan tikah a hmasa ahcun a Mithiang lak a si lai i, khi tikah cun Vulei cungah Khrihfabu ahmun rih lai.

- B. Khrihfabu cu harnak(hremnak) nganpi in a luat lai;

Khrifabu hi Baibal nih mah harnak nganpi(tribulation) hi tuar ding a ti bal hna lo. Khrih rattthannak ding tu hi cuanh ding a kan ti. Luke 21:36; Biathlam 3:10 hi ttha tein rel tikah Khrihfabu hi harnak tong lo dingin kan hmuh. Harsatnak nganpi tuar ding kan ti mi hi a bik in Judah mi hna caah a si. Israel mi hna cu vanmi nih an pumh te hna lai nak khi a si Isa. 27:13. Cun

1Kor. 15:2 ah moku hmanung bik le Bia. 11:15 I muko Hi aa khat lo. Korin chung muko cu teinak a si. Biathlam ta cu biaceihnak a si.

- C. Khrihfabu caah a mopa Khrih tawn ding caah timhtuah ding a si;

Zisu nih a zultu hna kha i timcia u Tiah a forh hna. Matt.24:44. A timhtuah cia mi le aa hngahhlang mi hna caah Zisu a ra lai Heb 9:28. A tu ah ra seh kaa manh ko tihi kan dirhmun ding a si. Cu caah i thenh kan herh 1John 3;3. I TIM AH AA TEL MI THIL HNA CU Zisu Khrih Min ah tipi ling i, Thiang Thlarau in khah i, Khrihfabu chung i itel hi a si Lamkaltu 15:14; Rom 8:11; Matt. 25:1-13. Zisu Khrih rattthan lainak cuan in nun thiang tein nun zong a herh fawn. Heb. 12:14; 9:28.

- D. Zisu Khrih a rat tikah a Khrihfabu cu hlorh a si te lai;

Cahlun ah Enoch le Elijah cu a nung In Pathian nih a lawr hna ti kan hmuh Gen 5:24; 2Sph 2:11. Cu bantuk cun Zisu Khrih a rat tthan tikah a si lai. A thu kho lo mi pumthar i hruk in Thli lakah kan zuang lai i, Khrih he kan i tong lai 1Kor. 15:52, 1The. 4;17 a thi mi hna cu pumthar i an tho hmasa lai 1The. 4:15. A nung mi nak in an hmasa lai. Hi ah aa tel dingmi hna cu Thiang Thlarau nih Khrih chungah a chiah mi hna an si lai 1Kor 12:13.

E. Khrihfabu cu tufa rawldanghnak ah aa tel lai;

Baibal ca nih Khrihfabu cu Khrih a MO si a kan ti Efesa 5:32. Zeitikah dah i ton le lehthah cu a si lai ti ahcun tuufa nupi tthit rawldangh nak ah a si lai Bia. 19:9. Mah puai hi puai lianngan a si lai. Khrihfabu cu khiangrang puan a rang mi In thuamh a si lai Biathlam 19:7. Lunglomhnak puaipi a si lai. Mah ka puai i aa tel ve dingin kan i timtuah cio ding a si.

F. Khrihfabu zungzal a inn ding cu van Jerusalemthar a si lai;

Zisu Khrih cu a Khrihfabu caah hmun a kan remhpiak lio. John 14:2-3. Zeitluk in dah aa dawh lai i, a nomh lai tihi lungchung in tuah awk a ttha lo. A Min ah Jerusalemthar ti a si i, Van khualipi a si lai. A kong cu Biathlam 21 chungah aa ttial. A phunphun in aa dawh mi le attha mi in ttamh mi a si.

G. Khrihfabu cu Khrih he an uk tti tthan te lai;

Baibal cauk ahhin Khrihfa mi hna cu -uktu, biaceih tu an si te lai nak kan rel lengmang. Biathlam. 20:6 ahcun “Pathian le Khrih i tlangBawi an si lai i, a mah he kum 1000 an uk tti lai” ti kan hmuh. Biathlam 22:5 “zungzal In zungzal tiang an uk lai” ti kan hmuh fawn. Haleluiah kum 1000 pennak i, Khrih he uk-tti lai cu a va sunglawI lai ve. Zeitluk lomhnak, nomhnak, teinak dah an si te lai.

Cu caah kan dihlak in mah uk nak chungah kan i tel ve nak lai lamkaltu hna budirh ning tein Ti le Thlarau in hrintthan u sihlaw Bawipa cu hngak peng ko u sih. “ Cu ticun si ko seh, Bawipa Zisu ra ko cang” Bia. 22:20.

CAWNNAK PASARIHNAK
THIHNAK(DEATH)

A. A hrilhfiah;

Pumsa thih timi cu pumsa le thlarau i tthen khi a si. Thihnak nih Minung cu zungzal ah a kan kuat. Cun Mithmuh lo nak ram ah a hei thlah.

B. Thihnak auh dan;

Baibal chungah kan hmuh tawk cu hi hna hi an si.

1. Vulei ttheh- 1Kor 5:1
2. I hngilh- Deut 31:16; John11:11; 1Kor 15:6, 51; 1the 4:13-14.
3. Hi kan pum hi i phoih- 2Pet 1:14.
4. Pathian nunnak lak- Luke 12:20.
5. Phunhawi sin i pumh- 49:33.
6. Nunnak hei thlah- Gen 49:33; Lam 5:10.
7. Daihnak ah va kal -Sam 115:17.
8. Leidip i va kir- Gen 3:19.
9. Chah i, uai -Job 14:2.
10. I tthen- Philipi 1:23.

C. MIkip thi ding kan si;

Heb 9:27 Mi cu voikhat thi dingin khiah kan si.
 Vulei cungah lawrkhawm timi Mithiang mi lak i
 aa tel lo i poh cu thihnak kan tong dih lai. Cun
 lawr mi hmanh hi a pum cu thlen a si lai.

D. Thihnak cu tei cia a si;

1Kor. 15:26 A hnuhnung bik ral hrawh lai ding
 mi cu thihnak a si.

2Tim 1:10 A mah nih thihnak cu a hrawh i,
 thawngtthabia thawng in nunnak le thih ti lo
 nak a chuahpi.

Sual nih a chuahpi hmasa cem mi cu thihnak a
 si. Sual ruangah a tang hmanung bik zong
 thihnak a si lai. Zisu nih thihnak cu a tei cang
 caah a mahcun nunnak ka ngei kho cang.

E. Thih hnu ahcun;

Thih in kan dong lo. Miding cu paradise ah , mi
 ttha lo cu hades ah an kal lai. Cu hnu ah
 thawhtthan nak pum in a um tthan te lai. Cun
 miding he Misual he biaceihnak a um rih lai. A
 can le a hmun belte aa khat lai lo. Kum 1000
 nih a dan lai i, Van le Vulei ah an si lai. Miding
 mi (khamh mi) hna cu laksawng kong a si lai i,
 Misual mi(khamh lo mi) cu hremnak kong a si
 lai. Mah dih cun zungzal nunnak ding in Van le
 Hell an panh cio te lai.

F. Paradise le hades umnak

Zisu Khrih a thawhtthan hlan ahcun mah hna
 hi Shoel ah an um i, an khan tu aa dang. An
 karlak ah horthuk pi a um Luke 16:26. Zisu a
 thih ah khan a vatlong veve Luke 23:43.

Lam. 2:21; 1Pet. 3:19-20. Zisu a thawhtthan ah khan Paradieses cu Van dotthum ah a tthial 1Kor 12:2. Mah hlan ahcun tlanhcia mi hna va tlon khawh an si tiin zumhnak a um 1Samuel 28:14; Efesa 4:8. Ah sal tlaih mi hna kha aa kalpi hna a ti mi kha tlanh mi hna thlarau hna kha Shoel in van dotthum in kalpi dawh an si cem.

G. A dik lo mi cawnpiaknak pawl;

1. Purgatory; ; Vantak phanh hlan ah Mithi khua ti phun a si. Hihi a dik lo Luke 16:22; 23:43. Zohmanh.
2. Spiritism; ; A thi cia thlarau hna he i komh,. i chawnh, i biak phun a si. Baibal nih a kan thlauh. Lev. 19:31; 20:16; Isa. 8:19.
3. Soul sleeping; ; Thawhtthan hlan cu Mithi hna an nunnak le an thlarau nih Zei theilo in aa hngalh ti cawnpiaknak. Hi zong hi a dik lo tuk. Isai. 14:9-11; Sam 16:10; Luke 23:43; Philipi 1:23; 2Kor. 5:8; Bia. 6:9-10.
4. Universalism; ; Pathian cu mi a dawt tuk i, a ho poh a khamh ko hna lai tihi lih a si nak cu Baibal nih a kan chimh ko. Phungthlukbia 29:1 1John 3:36; Luke 16:19-31; Rome 6:23.
5. Rectirationism; ; Hell hi a um a sinain zungzal ca a si lo, Misual mi sual thenhnak ca a si. Thenh dih in van ah an kai tthan te lai an ti. Mah zong hi a dik lo Saduhthah sawh bia a si. Matt. 25:41-46; Ziu cawnpiak ning he aa kalh.
6. Annihilationism; ; Misual poh cu a hloh in hlohdup an si lai. Chirchan ah 2The 1:9; an hman ton. Hrawh ti a si i, pum lak in tuah si

loin va rawhter, sining tthing i si lo khi a si.
Bia. 20:14; Mrk. 9:43-48 nih hi a pom lo.

CAWNNAK PARIATNAK

THAWHTTHANNAK(RESURRECTION)

- A. Baibal ca nih cawnpiak mi;
1. Cahlun chungah;
 - a. A bia in- Job. 19:25-27; Dan. 12:1-3, Salm 16:9.
 - b. A hmanthlak in – Gen. 22:5; Heb 11:19.
 - c. Chimchung bia in- Isai. 26:19; Hosea 13:14.
 - d. A tak in – 2Sph. 4:32-35; 13:21.
 2. Chanthar chungah;
 - a. A bia in- Zisu nih John 5:28-29; 6:39-54; Luke 14:13-14.

A tak in- (1) Lazaruh thawhternak John 11.
 (2) Cahlun chan Mithiang mi an thawhnak Matt 27: 52-53.
 (3) Zisu thawhtthannak matt 28.
- B. Thawhtthannak umtu ningcang;
1. Pum tlanhnak;

Tlanhnak ah hin pumsa tlanhnak tiang aa tel chih. Rom 8:11-23; 1Kor 6:13-20; john19:25-27.
 2. A thotthan mi pum cu;
 - a. Khrih bantuk kan si lai. Philipi 3:21; 1John3:2; 1Kor 15:49.
 - b. Cu pum umtu dan cu;

Khrih thawhtthan pum bantuk in a si lai
 Luke 24:39 i, theih le hngalkhawh mi pum
 a si fawn lai Luke 24:31.

- c. Cu a thotthan mi pum cu;
- (1) A thu kho ti lai lo 1Kor 24:31 A zaw a fak lai lo.
 - (2) Sunparnak a ngei lai 1Kor 15:43; Matt 17.
 - (3) Tthawnnak a ngei lai 1Kor 15:43 Thadit a ngei lai lo.
 - (4) Thlarau pumsa si lai 1Kor 15:44.
 - (5) Van pum a si lai 1Kor 15: 47-49.
 - (6) Puntak a si lai 1Kor. 15:50-51; 2Kor 5:1-6.
 - (7) A hlun he pehtalihnak a ngei lai lo. 1Kor 15: 15-36=7. A khul a ran tuk ah hin ceu nak le nimtlau tluk a si lai.

C. Thawhtthan phun hnih;

1Kor. 15:23-24 A ning cang tein a si lai, a hmasa bik ah Khrih, cun a rat can ah Khrih ta a si mi, cu tikah donghnak a phan lai.

Baibal kan rel tikah hmakhat te ah hmunkhat pi ah thawhtthan a si lai a ti lo. Aa changchang tein a si lai Tiah a ti.

1. A voikhatnak thawhtthannak;

Hi thawhtthannak cu Mithiang mi hna ta a si. Pathian pennak chungah a lut mi lawng an i tel lai. Bia 20:5-6. Todenh rang biaceihnak ah a i tel lai lo.

Hi a voikhatnak thawhtthannak ahhin aa zul ding thil pathum i chang Thlihmah tein an um lai. Cu hna cu;-

- a. Theitlai hmasa bik hna; Zisu Khrih le cahlan Mithiang mi hna. 1Kor. 15:23; Matt. 27:52-53. Zisu hnu ah an thotthan lai.
 - b. Theitlai zuun(Harvest); Khrihfa cu van i lawr, cawi a si tikah a si lai. Khrihfabu chung um dihlak an i tel lai. 1Thes. 4:16-17.
Suat tthan(Cleaning); harsatnak caan pikum 7 chung i zumtu Mithiang an si lai Bia. 20:4.
Mah pathum fawnh mi hi. A voikhat nak thawhtthannak Tiah bunh a si.
2. A voihnihnak thawhtthannak;
Hihi cu Mirang nih general resurrection an ti i, Pathian pennak ah aa tel lo mi vialte hmuhkhat pi i, thawhtthan khi a si. Todanh rang biaceihnak hmaipi ah biacceih dingin an thotthan te lai. Cun nunnak cauk chungah an Min a um le um lo zoh a si lai.
- a. Daniel 12:2 Cun Mitampi Vulei dip lak i a it mi hna cu an van i hlau lai, a cheu cu zungzal nunnak ah, a cheu cu zungzal hremhmun ah an kal lai.
 - b. Bia. 20:12 Cun Mithi hna fa he a ngan he Pathian hmai an dir ka hmuh.

CAWNNAK PAKUANAK

BIACEIHNAK LE LAKSAWNG(Judgement & Reward)

A. Biaceihnak;

Baibal kan zoh tikah biaceihnak timi hi a phunphun a um. Ceihning, ceihcan, le ceihnak hmuh an i khat lo. Abiapi bik mi le theihtlei mi biaceihnak 6 a um. Mah hna cu;

1. Vailam ah; Sualnak a ngei lo mi kha kan mah ruangah Misual ah a canter.

1Pet 2:24 Kan sualnak kha thing cungah pum In a kan phorh piak.

Tlanh cia, khamhcia mi hna sual cu Zisu Khrih nih vailam ah biaceih cia a si cang. Kan ai-awh Khrih nih a tuar dih cang.

2. Khrih kan pumpak cio nifa te bia i ceihnak;

Paul nih kanmah tein bia kan i cei ahcun biaceih in kan um ti lai lo 1Kor. 11:31-32 a ti mi hi Pathian fa le hna nih kan sual le kan palh tikah, kan i chir, kan i phuan, kan i remh tikah khin a si. A si lo le Pathian nih Zeithil dik hmang In a kan chimh hrin Heb 12:6.

3. A ralai ding Mithiang hna biaceihnak;

Hi biaceihnak cu lorkhawm dih in a si lai. Khamhnak kong si lo in laksawng kong biaceih a si lai. Lungthin put le nun dan tiang in ceih kan si lai. Paul nih ham mi kan dihlak kan si lai Tiah a ti. 2Kor. 5:10. Zisu zong nih mikip an rianttuan man kha ka pek hna lai a ti Bia. 22:12.

4. Miphun hna biaceihnak;
 Tuu le Meheh tthennak kan ti lengmang mi kha a si. Lawrkhawm ah aa tel lo mi, Zisu Khrih kum 1000 ram dirh ah a rat tik i, Vulei ah a nung rih mi hna lakah biaceih a um lai. Judah mi an i tel lai lo. Judah mi cung tu ah miphun cio hna nihan tuah mi rup(kum 7harnak lio ah) intthenh le ceih an si lai. Mah dih cun kum1000 a dirh te lai. Matt. 25:32-33. Pumpak in si loin miphun in a si bik lai.

5. Todanh rang biaceihnak;
 Hihi cu kum 1000 ram biaceih hnu ah a si lai. Khirhfabu timi Pathian pennak i a lut lomi poh an i tel lai. Nunnak cauk ah Min ttial le ttial lo zohpiak an si lai. Mi tampi nih cun vancung kai ding, kham ding mi hna an i tel lai lo an ti. A sinain Bia.20:11-12 chung ttha tein rel tikahkhamh mi he khamh lo mi he an si lai ti awk a si ko. Mi kip an tuah ning cio in ceih an si lai. Nunnak cauk chung i, aa tel lo mi hna cu Mei-alh tili ah paih an si lai. Cucu thih hnihnak ti a si Bia. 20:14-15.

6. Vanmi tlu hna biaceihnak;
 Sehtan a si. Hi biaceihnak ah hin Mithiang hna zong an i tel lai i, Vanmi kha

an bia an ceih te hna lai. Jude 6; 2Pet 2:4;
1Kor 6:3.

- A. Khamh mi hna laksawng;
Zumhna le felnak zawn zoh in khamh mi
Mithiang hna hi laksawng pek an um lai.
Zisu bianabia i, sal pathum kong Matt.
25:14, Sui tangka bianabia Luke 19:11-28, le
Mitsur dum i, rianttuan tu hna i, laksawng
kong a si.
1. Siangpahrang luchin;
 - a. Nun nak luchin- Jeim 1:12; bia 2:10
 - b. Sunparnak luchin- 1Pet. 5:4; heb 2:9
 - c. Dinnak luchin- 2Tim. 4:8
 - d. Lomhna luchin- 1The 2:19
 - e. Sui luchin -Biathlam- 4:4
 - f. A rawkkho lo mi luchin- 1Kor 9:25

 2. Teitu hna caah laksawng;

Biathlam 2, 3 chung in;

 - a. Nunnak thingkung ei ding
 - b. Min thar benh milung
 - c. Miphun hna cungah nawlngaihnak
 - d. Thih hnihnak nih hnahnawh ti lo ding
 - e. Aa thup mi mana ei ding
 - f. Puan rang in i thuan
 - g. Pathian biakinn tung
 - h. Min thar ttial hnawh rih ding
 - i. Biaceih tthutdan cungah Zisu he tthut
tti ding.

.....

CAWNAK PAHRA NAK
VANCUNG KHUA(Heaven)

- A. Vancung khua kan ti tikah Zisu Khrih nih a mi hna caah a remh mi hmun a si. Cucu zungzal ca in a si.
1. Min saknak;
Vancung hi auh nak le Min a um len. A Min auh mi nih sullam a ngei dih.
 - a. Paradise; Dum ti sullam a pu. Hlan lio i, kan nu le kan pa hmasa cem hna le Pathian lennak dum hngahtertu a Min a si. Paradise cu zumtu taktak an thih tikah thawhtthannak hngak in an um chungnak hmun a si. Bia. 2:7; 2Kor. 12:4.
 - b. Ka pa inn; inn khandal tampi a um. Hi nihcun inn, dinhnak le hawikomhnak inn a si nak a langhter.
 - c. Vancung ram; Kamh mi ram Kanaan ram pin khi a sawh duh. Heb. 11:12-16.
 - d. Khualipi; Ttha te le felte in aa pum khawm mi mibu umnak hmun khi a langhter.
 - e. Jerusalem thar; Khihfabu hna zungzal umnak ding khualipi a si.
 2. Hmaithum in hmuh thiam a hau;
 - a. Thlarau le nunnak ngei in thawhtthannak cu hngak in Mithiang mi tampi cu Paradiise ah an um.
 - b. Rianttuan mi caah biaceihnak a um te lai. 2Kor 5:10; Bia. 22:12.

c. Jerusalemthar- Khrifabu hna zungzal
umnak inn Bia. 21.

B. Vancung khua a herh zia;

Mikip lungchung tawne te nih dinhnak ram a
hlam peng tihi Minung kantuanbia nih a
langhter mi a si. Hi a mah tein hei hlam awk
a van hnaglhertu hi Pathian a si kan ti ko
lai.

C. Vancung thluachuah;

1. Ceu nak le dawhnak;

Vancung khua aa dawh zia, a nomh lai
ding kong hi Minung hmur le ka in a
chuak mi bia le holh nih a tlinh lo. A
sining ding kong cu Bia. 22:22 ah aa ttial.
Hihi Minung hngalh khawh tawk a si i,
kan phak te tikahcun a va nuam ve ti ceu
in kan chim khawh lai.

2. Hngalhnak a tling lai;

Minung hi kan hngalh tling lo mi a tam
tuk. Cu bu in khua a sa mi kan si.
Hngalh duhnak in kan khat. Kan hngalh
tuk fawn ttung lo. Vancung kan phak tik
ahcun hngalhnak tling kan ngei lai. Mi
zong kan i hngal dih lai. Hngalh lo mi aa
thup mi thil a um lai lo. 1Kor. 13:12.

3. Dinhnak(Rest);

Thabatnak, fahnak, zaangennak,
ngeihchiatnak timi pawl a um ti lai lo. Bia.
14:13; 21:4.

4. Rianttuan(Service);
A hmasa ah paradise kha zohkhenh ding Pathian nih Adam le Eve kha rian a pek hna. A pahnihnak Paradise zongah hin mi nih um sawh in kan um lai lo. Pathian nih rian a kan pek mi a um te lai. Bia. 7:15; 22:3.
5. Lomhnak(Joy);
Lomhnak hi van lomhnak a si lai i, A sang tuk lai. Vulei lomhnak nak in a let tampi in lomhnak hmuhnak ngeih a si lai..
6. Aa peh peng lai;
Van lomhnak cu zungzal in a si lai.
Lomhnak a tling tak mi si ding ahcun aa pehpeng a hau.
7. Hawikom he lomh tti nak;
Minung cu a mah lawng in aa lawm lo.
Mah te lawng um a duh peng i, mi dang a rem lo mi cu mi tlamtling lo mi an si. Van ahcun pakhat le pakhat i hmuh thiam lo nak a um lai lo. Zang ennak zong a um lai lo. Mikip an ttha dih lai. An i daw dih lai. An i rem lai Heb. 12:22-23; 1The 4:13-18.
8. Zisu he i komhnak;
Hmaitonh tein Zisu hi kan hmuh lai. Hi Vulei harnak lak in a kan vengtu tuukhalttha bik nih vancung ahcun ilawm chin lengmang le sunpar chinchin le hngalhnak sang chin in a kan hruai te lai.

CAWNAK HLEIKHATNAK
MITTHALO HNA AN DONGHNAK

- A. Karlak thil um mi;
Bia. 20:14 Thihnak le Hades cu thihnak Mei tili chungah thlak a si. Cucu thih hnihnak a si. Mi tthalo Misual mi hna an thiah ah hin an thlarau cu thong phunkhat a si mi hremnak hmun (Hades) ah a kal. Cu hmun ahcun thawhtthannak le tthutdan rang biaceihnak an hngak. Lazarus le mirum pa tuanbia hi a hmanthlak a si Luke 16:10-31.
- B. Thih hnih nak;
Bia. 20:14 Hihi thihhnhinak cu a si. Mi tthalo hna an donghnak ding cu Pathian he zungzal in itthennak, zungzal thihhnhih nak a si. Thih hnihnak ti tikah a um ti lo mi loh dup a si lo. Pathian he zungzal i tthen nak, i ton ti lo dir hmun a si. A um nak dingah Mei-alh tili pi a si. Mah hmun kan kal nak hnga lo Zisu nih a kan sawm, ralrIn a kan pek lengmang. Bia. 20:14-15; 21:8.
- C. Mei alh tili pi siningcang;
Baibal; ah hin “Hades” ti le “Gehena” tiin a tthen. Hades ti cu Thongthlaknak phun a sawh. Gehena timi cu “Mei tili” ti a sawh. An chung umtu ning cu aa khat veve ko caah an pahnih sining kemh in kan zoh ta hmanh lai;
1. Tuar nak a fak tuk –Bia. 20:10 Hrem a si.
2. Thil philh a um lo. Luke 16:25 Ka fapa thei tuah.

3. Di a riam kho lo- Luke 16:24
4. Ngeihchiat tuar a faktuk-Luke 16:27-28.
5. Ningzahnak- Dan. 12:2.
6. Rungrul a thi kho lo- Mark 9:46.
7. Mei a Mit bal lo- Mark 9:46.
8. Dong lo khor a si- Bia. 20:3.
9. Muihnak a khat-Matt. 25:30.
10. Dinhnak a um lo- Bia. 14:11.

Mah hell ahcun ceu nak siseh, hmuhnak siseh, hlasak le thum thawng siseh, ruahchannak siseh a um ti lai lo. Ttihnung le tuksapur a si.

G. Hell cu khuachia le a vanmi caah timh a si;

Matt. 25:46 kan sinin i tthen u, nan nih chiatserh mi hna le van i hna ca i Tinh mi zungzal Mei-alh lak ahcun.

Hell hi Minung caah timh mi hmun a si lo. Sehtan le a mi hna caah a si. Kan kal lo nak hnga a si khawh chung in a kan tuahpiak. Kan caah a nunnak tiang pek in Calvary vailam cungah a kan tlanh. Cu tluk bu in a mah kan duh lo le Zisu kan lehkhian lo ahcun a kan sian nalo bu in khuachia sinah kan kal ve ko lai.

H. Mei(Fire);

Bianabia kong Zisu nih a chim mi ah khan Matt. 13:36-43. A dang cu a hrihflah diahmah hna. A si nain "Mei" timi cu a hrihflah (or) a duhnak a chim lo. Zei cah dah a hrihflah lo ti ahcun a herh lo caah a si.

Mei ci Mei a si ko. Hell Mei zong Mei hi a si ko.

.....

CAWNAK PAHLEIHNIHNAK
ZUNGZAL KONG(Eternal)

- A. Caan le zungzal;
Minung hi kaa khat te ah umter mi kan si. Can khat ah hmun hnih ah a um khawh lo bantuk in voikhat te ah tuchun he thaizing he a um kho lo. A hman ning te ahcun a tute lawng ah a um mi a si.
Caan ni mi caah Minit, nazi, nitha le kum in rel a si. Pathian tu cu zungzal in a hmun. KEIMAH peng aa timi a si. Hmunkhat ah a um fawn i, A liam cia can le a tu can le a ralai mi can ah a um peng cia, a um peng lio, a um peng lai.
Minung caah can (time) timi hi rel le chim um ti lo in ZUNGZAL ah thlen a si te lai. Bia. 10:6..
Can timi hi a um ti lai lo.

- B. Zungzal ti mi cu;

Zungzal hi kan fian deuhnak ah(a hlat a naih tak cawk lo in) timi miring holh in(space) he kan zohchunh lai. Caan hi a hlat a naih tiin pehtlaihnak an ngei. Cu bantuk cun zungzal le aa hlat aa naih(Space) hi pehtlaihnak a um ve.

1. Space; (A hlat a naih tahcawk lo mi hmun lawngpi)

Ceu nak hi sekanh pakhat ah meng 186,00 in a kal kho. Kum khat chung ceunak hi a phak mi zat cu 6, 000,000,000 meng a si. Kumkhat chug ceunak kan timi hi miring holh in **one light-year** ti a si. Minung hi mah space ahhin light year 38, 000, 000, 000, 000 kan um cang. Cu aa hlat mi cu vantah law tah fung ah pe hmang hnik law na thawh huam hnga maw? Cu caah space tahnak pee si lo in light year an hman.

2. Zungzal(Eternal);
Space timi cu pet ah huam a si lo zia cu na theih cang. Zungzal timi kum in tah ahcun cubantuk tthiam a si ve ko. Kum in tah cawk a si lo caah **eon** a si lo ah **age** ti chan in tah mi a si.
- C. Chan (EON, AGE);
Greek holh in “ain” timi hi miring holh cun “eon” ti a si i, cathar ah voi 124 hman a si. Cucu Vulei “world” tiin voi 35 leh a si. Matt. 13:34-40; 24:3; Mark. 10:10. A luan cia can hmuhsaknak ah Kolosa 1:26 le a ra lai ding caan Efesa 2:7 hmuhsaknak ah hman a si.
- D. Chan hna (Eon of eons) or (age of ages);
Efesa 3:21 Pathian cu- Khrihfabu chungah Zisu thawngin zungzal in zungzal tiang (all ages) sunglawi ko seh.

Pathian nih Minung a taltham nak hi kum 7000 hrawng in a si cang. Cucu chan hna(eon of eons) Tiah auh a si.

1. Eden- sual hngal lo chan.
2. Buan chukcho hlan- chiattha thleidan nak hngalh chan 1655 kum
3. Buan chukcho hnu- uk nak cozah chan 431 kum
4. Ho tu hna pawl- Biakam chan- 427 kum
5. Moses cawnpiak- Nawlbia chan- 1491 kum
6. Khrihfabu- Thlarau chan- 2 kum
7. Kum 1000 ram – i langh i uk chan- 1000 hrawng. Total chan hna (eon of eons) kum 7000 hrawng.

E. Chan hna chan chin;

Mah chan in si loin chan hna chan in rel phun zong a si ve. Cu cu Bia. 19:3; 20:10; 22:5 ah kan hmuh. Mirang holh cun “for ever and ever” zungzal in zungzal tiang ti nak a si. Cucu chan peh thluahmah in ti ding a si ko. Hihi miding he miding lo he an ton te lai ding a donghnak caan i hman mi a si.

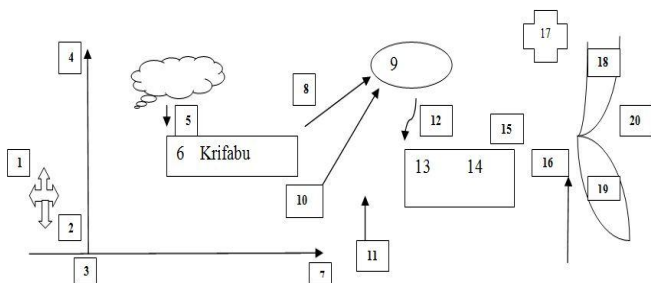
F. Zung zal;

Aluan ciami caan hi Baibal ah tampi chim a um lo. A ralai ding caan a sau ning ding kong zong cu ti piin chim a um lo. Vanthar le Vulei thar a um lai, cun rungrul an thih lo i, Mei a mih lo nak Mei tili a um lai titu chim fian kan si. Mark 9:46; Bia. 21:1; 2Pet. 3:13. A tu kan nun le kan caan hi cu zungzal he tahchunh i zoh

tikah cu Rili kam dihlak i, thetse dihlak cung i, thetse pakhat te bantuk a si. Mah kan nun hnu ah Van le Hell nih a kan hngah ko. Khoika lei ah dah na panh lai?

- G. A tuchan cu zungzal aa thawk in a dong lai; Baibal nih a tu kan hman lio mi kum-caan le chan cu a dong lai a kan ti i, cu caah cuanh a kan fial. Mah chan aalim cun zungzal timi a van i ong cang lai.

- H. A tuchan dongh lai thil tlung cia le tlung lai ding; Kan cawn mi donghnak ah a tang lei suai mi “chart” zoh in thil a tlung lai ding mi kan zoh ta hna lai.

1. Calvary
2. Zisu Khrih vui nak
3. Zisu thawhtthannak
4. Khrih van kai nak
5. Pentecost ni Khrihfabu dirhnak

6. Khrihfabu Khrih pum Efesa 1:22-23 Khrih a mo
7. Mithiang hna thawhtthannak 1The 4:16
8. Lawrkhwm 1The 4:17
9. Thlilak tonnak, Tuufa nupi tthit puai Bia. 19:7-8
10. Harnak nganpi Dan. 12:21; Luke 21:25; Bia 20:4-6
11. Harnak pi chung in mikthiang mi hna thawhtthannak
12. Khrih le a Mithiang langh/ ttum tthannak 1The 3:13; Meialh in, 2The 1:7-10 biaceih dingin Jude 14-15
13. Armegegon miphun hna biaceihnak
14. Kum 1000 ram uk nak
15. Sehtan can tawi te luat ter ding
16. Zapi thawhtthannak Bia. 20:12-15; Dan 12:2
17. Tthutdan rang bia ceihnak Bia. 20:11-15
18. Van thar le Vulei thar
19. Mei alh tili
20. Zungzal a ra ding